

НЕДЈЕЉНИ

БАЊАЛУКА, 16. и 17. фебруара 1985.
Број 4328 Година XLII Цијена 22 динара

МЛД

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

У КРАГУЈЕВЦУ почео 16. сусрет са-
моуправљања „Црвени барјак“

НАУКА — СТОЖЕР НАШЕГ ДОБА

• Овогодишњи сусрет самоупра-
вљања „Црвени барјак“ за садржај
свог рада одабрао је тему „Наука,
технологија, иновација и радно ства-
рапаштво као чиниоци економске
стабилизације и самоуправног раз-
воја“ • Реферат о основној теми под-
нио је Душан Чкребић, председник
Председништва СР Србије и пред-
сједник Одбора 16. сусрета
самоуправљања

Страна 5.

МАРКО ПОЛИП, ИЗ-
ВРШНИ СЕКРЕТАР ЦК
СКЈ ЗА ИНФОРМИСА-
ЊЕ, О АКТУЕЛНОМ ТРЕ-
НУТКУ ЈУГОСЛОВЕН-
СКОГ НОВИНАРСТВА

КРИТИКА НАСУШНА ПОТРЕБА

Страна 5.

СПОРТИ ФИЗИЧКА КУЛ-
ТУРА У КОМУНИ САН-
СКИ МОСТ

РАЗВИТИ ЈЕДРА

• Утицај СОФК-е и актив-
ности СИЗ-а физичке култу-
ре биле су недовољне мину-
лих година, али у посљедње
вријеме дате су иницијативе
да се спорт и физичка култу-
ра плански развијају • Недо-
вољан број тренера и двора-
на • Подгрмеч први клуб
комуна

Стране 16. и 17.

ЧЕЛИНАЧКА ФАБРИКА СВИЛЕ ПОСЛИЈЕ УЧЕШЋА НА МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ „ТЕКСТИЛ, МОДА ЉЕПОТА 85“ У САРАЈЕВУ

И „СВИЛА“ У СВИЈЕТУ МОДЕ

ЧЕЛИНАЦ, 15. фебруара — Са Међуна-
родног сајма „Текстил, мода, љепота 85“,
који је прошле недјеље одржан у сарајев-
ској Скендерији, челиначки свилари вра-
тили су се са значајним признањем за овај
млади колектив, који послује тек нешто
више од годину дана: са сребрном плаке-
том за квалитет и дизајн.
У конкуренцији 300 излагача текстила и

свилених тканина из земље и свијета био је
то пун погодак за челиначке свиларе, у
чијим погонима је производња синтетичке
свиле задња ријеч технологије. На слици:
Миладинка Јаћимовић и Слободанка
Орашанин док опслужују савремене тка-
чке стројеве.

Фотожурналава страна 12-13.

УЗ 40-ГОДИШЊИЦУ СЛУЖБЕ ЗАШТИТЕ СПОМЕ-
НИКА КУЛТУРЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

И МИ СМО НЕЧИЈА ПРОШЛОСТ...

— У захукталом кораку развоја заборавимо да
вријеме није настало од нас, да су неимари и прије
нас стварали вриједности које траже нашу пажњу.
„Нови чоџек“, са новим, непоузданим системом
вриједности лако прошлост заборавља: старо ру-
ши, ново гради без критерија, без одговорности,
пита Миљенко Бокан

СТРАНА 7.

ЗВИЈЕЗДЕ ВЕЛИ- КОГ ЕКРАНА

Харди Кригер, филм-
ски глумац

ВРИЈЕМЕ РАДИ ЗА НАС

Страна 9.

ПИСМО ИЗ МОСКВЕ

Послије „судара“ авиона „тупољев 134“ са непозна-
тим летећим тијелом изнад Минска

НЛО ишчезао, приче остале

• Да ли су „рефлектори“ непознатог летећег тије-
ла заспијепили само пилоте „тупољева 134“? Шта
има у америчком „тајном досјелу“?

Страна 9.

KRAJEM NEDJELJE

DILEME
FRANCUSKIH
KOMUNISTA

Nekada jedna od najjačih političkih partija u Francuskoj - komunistička - očito da u posljednje vrijeme preživljava svojevrsnu krizu. Vidjelo se to i na upravo završenom 25. kongresu. Kada je postalo vrlo upečatljivo da u partiji postoje dvije struje sa različitim pogledima na partijsku politiku. Ne mijenja bitno stvar ni činjenica što je većina učesnika kongresa podržala stavove generalnog sekretara Zorža Maršea.

Previranja u Komunističkoj partiji Francuske logična su posljedica previranja i u francuskom društvu u cjelini. Izborom Franosa Miterana za predsjednika i uvjerljivom pobjedom ujedinjene ljevice na parlamentarnim izborima poremećeni su dotadašnji politički odnosi u zemlji. Partije desnice i centra, dotad nepriskosnjeni upravljači zemljom, našli su se u opoziciji, a socijalisti i komunisti, prvi put (ukoliko se izuzme kratki period odmah nakon rata) zajedno u vladi, sa zajedničkim programom društvenih, političkih i ekonomskih reformi.

No, kako je vrijeme odmicalo, od tog programa malo šta je ostvareno, pa je postajalo sve evidentnije da savez teško može da se održi. Miteran i njegovi socijalisti sve više su, suočeni sa realnošću života, odstupali od svog prvobitnog programa, a u prvom redu njegovog ekonomskog dijela i daljeg razvoja, mada su baš ovim idejama osvojili više nego uvjerljivu većinu u biračkom tijelu, što je pokazivalo i njegovu ideološku opredijeljenost.

Za razliku od samih birača, koji su i dalje ostajali pri lijevim opredjeljenjima u rukovodstvima dviju partija veoma brzo je došlo do razmimoilaženja, podsticanih i raspirivanih akcijama poražene desnice. Građanska i malograđanska sredina, dotad razdirana međusobnim obračunima za vlast, našla je u takvoj situaciji motive za ponovno ujedinjenje, možda i vjerovatno kratkoročno, ali dovoljno efikasno da unese sjeme razdora u savez koji je u sebi imao slična opredjeljenja, ali veoma različite odrednice kako da se ona ostvare.

Osnovnu odrednicu sadašnjih političkih dilema francuskih komunističkih treba tražiti i u nasljednoj prošlosti. Svojevremeno, oni su se u glavnim opredjeljenjima oslanjali na političku liniju vezivanja za međunarodni komunistički pokret u cjelini, sa jednim centrom. I tada je u redovima francuskih komunističkih bilo onih koji se sa takvom linijom nisu slagali, pa su zbog toga čak i napustili partiju. Pojava takozvanih evrokomunističkih ideja, u kojima se komunističke partije, u prvom redu italijanska, oslanjaju znatno više na specifičnosti sopstvene zemlje, nego na međunarodna dogmatska rješenja, unijela je nove vidike u politički život. Ovakav trend podržalo je i biračko tijelo u Francuskoj što je omogućilo i stvaranje koalicije sa socijalistima.

Ali, to ne znači da su sve ideološke nesuglasice u samoj Komunističkoj partiji prevaziđene. Naprotiv, one su se još više zaostriale i rezultirale nestojkim unutrašnjim sukobima oko buduće političke linije. Ovo se posebno osjećalo u vrhovima partije, a ta neslaganja reflektovala su se i na raspoloženje biračkog tijela, tako da su na naredna izlaza na izbore pokazala osjetan pad uticaja birača.

Francuski komunisti danas se nalaze pred neizbježnim izborom puta kako da se udjue u ukupna društvena kretanja, ne samo u sopstvenoj državi, nego i svijetu kao cjelini. Oni nisu ni na svom 25. kongresu uspjeli da nađu pravi odgovor i pravac kojim bi krenuli. Otuda i zaključak da su odluke 25. kongresa prelazne i prolazne, da predstavljaju tajm-aut u traganju za ideološkim i akcionim opredjeljenjima, koja ni u kom slučaju ne mogu biti samo francuskih dimenzija.

A. OTOVIĆ

PRIJEDORSKI MESARI PRODAJU ROG ZA SVIJEĆU

Govedina samo u
cjenovniku

Ako je tačan podatak da disparitet cijena kolje stoku, a klanična industrija grca u gubicima, onda ovaj „udar“ nije pogodio prijedorske mesare. Oni su, na sebi svojstven način, pronašli puteve zarade na račun naivnih potrošača, koje, na žalost, skoro niko ne štiti. Umjesto da povećaju produktivnost rada, mesari su (opet) povećali cijene mesu i otišli korak dalje: prosto „jurišaju“ na džep potrošača i nezakonito dolaze do milionit!

O čemu se, zapravo, radi?

Nedavno se jedan mesar „Impra“ pojavio na optuženičkoj klupi Opštinskog suda u Prijedoru i rekao da bezmalo dvije godine građanima prodaju rog pod svijeću (čitaj: govedinu pod junetinu).

Na pitanje sudije Sulje Delića: kako i zašto? - on je odgovorio:

— To najbolje zna naš direktor!

Pitali smo direktora „Impra“, Kemala Musića - zašto govedina ima samo u cjenovniku, ali nismo dobili pravi odgovor.

Poslije najnovijeg povećanja cijena mesu od 26 posto, u mesnicama „Impra“ su osvanuli novi cjenovnici, sa posebno naglašenim vrstama mesa i pozamašnim ciframa. U njima piše da kilogram (prosječna cijena) govedine staje 341 dinar, ali se ovo meso ne može dobiti ni za lijek. Razlog: prodaje se pod junetinu, čiji je kilogram (prosječna cijena) dostigao 429 dinara.

Nije teško izračunati koliko na ovaj način mesari nezakonito zarađuju.

ZI. ĐURIĆ

REAGOVANJA

ZAŠTO
FOND
NA FOND

● Predsjedništvo Opštinskog odbora SUBNOR-a-Banjaluka svesrdno podržava formiranje fondova solidarnosti u organizacijama udruženog rada, ali nije podržalo nacrt sporazuma o opštinskom fondu solidarnosti

Predsjedništvo Opštinskog odbora SUBNOR-a-Banjaluka je na posljednjem sjednici razgovaralo i o nacrtu samoupravnog sporazuma o formiranju i korištenju sredstava fonda solidarnosti opštine Banjaluka i - nije mu dalo zeleno svjetlo.

Opštinsko vijeće Saveza sindikata ponudilo je nacrt sporazuma po kome bi se, pored fondova u radnim organizacijama, formirao i fond solidarnosti na nivou opštine, gdje bi potpisnici fonda ulagali 0,2 odsto od neto ličnih dohodaka zaposlenih, a tri odsto bi organizacije udruženog rada izdvajale po završnom računu. Pet odsto sindikalne članarine, koja se izdvaja za rad i aktivnost Opštinskog vijeća Saveza sindikata isto bi u ovaj fond, a dva odsto od sindikalne članarine koja ostaje osnovnim sindikalnim organizacijama. Tako bi se godišnje, okvirno, prikupljalo 60 miliona dinara.

Namjena ovog fonda bila bi da se pomogne pri nabavi udžbenika, kupovini ogrjeva, zimnice, pružanju pomoći u slučaju elementarnih nepogoda, pomoći pri liječenju, jednom riječju, da se pomogne radnicima sa niskim primanjima, mada se govori i o tome da se iz ovog fona pomažu i šticeci doma za nezbrinutu djecu, nezaposleni radnici, penzioneri i drugi građani u mjesnim zajednicama, te daci i studenti.

Borci nisu protiv solidarnosti, ali kako je već rečeno da u oko 150 kolektiva funkcionišu ovakvi fondovi, Predsjedništvo SUBNOR-a smatra da ne treba formirati opštinski fond, koji, naravno, odmah je i to predviđeno, ima jednog zaposlenog, koji vodi poslove fonda, a onda ide ona komplikovana procedura prikupljanja dokumentacije da bi neko dokazao da je baš njemu i potrebna pomoć. O svemu tome su borci razgovarali otvoreno i kritički. Isticali su kako se lični dohoci više ne mogu ničim opterećivati, kako radnici već izdvajaju dnevnicu solidarnosti, kako postoji ugodan mehanizam za pomoć određenim kategorijama, o kojima brine SIZ socijalne pomoći i kako funkciju SIZ-a ne treba da preuzima Sindikat, niti fond solidarnosti pri Sindikatu.

Učesnici u raspravi posebno su naglasili kako se već postalo „alergično na fondove“, kako su i dosadašnji fondovi brzo mijenjali svoje namjene, iskrivljivali ulogu koja im je namijenjena.

I na kraju, Predsjedništvo Opštinskog odbora SUBNOR-a podržava sve napore Sindikata za zaštitu standarda radnih ljudi sa niskim primanjima, ali nije za formiranje ovog fonda, jer je očigledno riječ o novom nametu i novom zahvatanju i otuđivanju sredstava od radnih ljudi. Fondovi u radnim sredinama su pozdravljeni i svesrdno je podržano njihovo formiranje, a što se opštinskog fonda tiče, tu su borci jasni: nisu za njegovo formiranje, smatraju ga suvišnim uz fondove u organizacijama udruženog rada.

J. SLATINAC

SELO I SAVEZ KOMUNISTA
U BOSANSKOGRADIŠKOJ OPŠTINIOstaje li
suština po
strani?

Kako rade i čime se bave partijske organizacije na selu? Odgovor na ovo pitanje tražili su i učesnici nedavnog savjetovanja u Bosanskoj Gradišci, što su ga organizovali Opštinski komitet SK i Centar za marksističko obrazovanje. Tema savjetovanja je bila: „Sadržaj i metod rada i oblici akcionog organizovanja i idejno-političkog djelovanja osnovnih organizacija Saveza komunista na selu“.

Komunisti, a njih je u selima bosanskogradiškog Potkozarja i Lijevča polja hiljadu i osam stotina, uglavnom se bave pitanjima iz oblasti socijalističkih samoupravnih i dohodovnih odnosa, političkog sistema, opšte narodne odbrane i društvene samozaštite, te idejno-političkog obrazovanja članova Saveza komunista. Međutim, i ova pitanja se nedovoljno obrađuju na partijskim sastancima u mjesnim zajednicama, jer su tačke dnevnog reda najčešće koncipirane prema materijalima viših partijskih foruma, kaže Cvetkoj BULOVIĆ, direktor Narodnog univerziteta u Bosanskoj Gradišci.

Ako ne zadovoljava sadržaj i metod rada partijskih organizacija u mjesnim zajednicama, a to potvrđuju i neka istraživanja i sami zapisnici sa partijskih sastanaka, onda se moramo upitati da li se može govoriti o vodećoj ulozi SK na selu, naglašava Vitomir Lukić, rukovodilac Centra za marksističko obrazovanje u Bosanskoj Gradišci.

Dakle, ima dosta razloga za otrežnjenje članova SK i na selu. Tim prije što ima poprilično slabosti koje treba otkloniti i što se neki problemi mogu prevazići samo zajedničkom akcijom svih društveno-političkih organizacija na selu. To se naročito ističe poslije i u toku rasprave o prijedlogu zaključaka 13. sjednice CK SKJ.

U 57 partijskih organizacija u selima bosanskogradiške op-

štine djeluje osam stotina individualnih poljoprivrednih proizvođača, od kojih samo 220 omladinaca. I ovaj podatak pokazuje da su sela veoma stara, bez obzira što se u njima u posljednjih desetak godina znatno preobrazio i poboljšao životni standard.

Ima dosta razloga da se više razgovara i o prisutnosti i primjeni nauke u oblasti poljoprivredne proizvodnje. Komuniste takođe mora interesovati pitanje osiguranja imovine i lica na selu, organizacija veterinarske službe, komasacija zemljišta, saradnja sa osnovnim zadrudnim organizacijama. Poljoprivredni stručnjaci bi trebalo da budu više prisutni na imanjima i u dvorištima zemljoradnika, ističe Gojko ŠERBULA, predsjednik OKSSRN-a Bosanske Gradiške.

Na ovom području dobro je organizovano obrazovanje poljoprivrednika u okviru već tradicionalnih zimskih seminara. Uporedo s tim raspravlja se i o provođenju zaključaka 13. sjednice Republičke konferencije SSRN BiH u vezi s unapređenjem i jačanjem samoupravnih i dohodovnih odnosa u poljoprivredi i na selu.

U svakom slučaju, savjetovanje komunista iz seoskih partijskih organizacija i zadrudnih organizacija opravdalo je svoj cilj. Učesnici savjetovanja su izrazili želju da se takvi skupovi češće organiziraju. Jedino bi se moralo još više pažnje posvetiti akcionom povezivanju komunista u mjesnim zajednicama. Do sada su konstituisane akcione konferencije Saveza komunista samo u Orahovi, Gornjim Podgrađcima i Cerovljanima, a to bi što prije trebalo učiniti i u Novoj Topoli, Turjaku, Lamincima, Dubravama i drugim selima bosanskogradiškog Potkozarja i Lijevča polja.

V. SLIJEPCVIĆ

Sinija DAVIDOVIĆ

„GLAS“ List socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prijedor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Uređuje redakcijski kolegij: Mirko Kisjan (banjalučka hronika), Favin Krkić (popodnevni rad) Tomo Marić (sport) Miloš Milinović (Bosanska krajina), Miro Mladenović (grafička redakcija), Sabira Pragić, (DESK), Nada Pivačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Faruk Smajić (hronika), Dragiša Spremo (Nedjeljni „Glas“)

Novinski savjet lista „Glas“: Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik), Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivačević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Obfasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

U OPK BANJALUKA ODRŽA' O SAVJETOVANJE O
IZVOZIM POSLOVIMA

Licem prema stranom kupcu

● O politici izvoznog proizvoda u sklopu Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije govorio dr Roman Obraz, redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i jedan od naših najpoznatijih eksperata za izvozni marketing ● Potreba boljeg istraživanja inostranog tržišta

BANJALUKA, 15. februara - Osnovna privredna komora i Društvo za marketing Banjaluka organizovali su danas savjetovanje o temi: Politika izvoznog proizvoda u sklopu Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

O ovoj temi u uvodnom izlaganju govorio je Roman Obraz, profesor Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, jedan od najpoznatijih eksperata za izvozni marketing u našoj zemlji. Pomenuto savjetovanje posebno je bilo interesantno i korisno za sve organizacije udruženog rada s područja OPK koje ostvaruju ekonomske odnose s inostranstvom i za one kolektive koji će u svojim srednjoročnim i dugoročnim planovima veću pažnju posvećivati izvoznim poslovima. Takoj je i današnji skup okupio upravo privrednike iz ove oblasti.

Uz stalno naglašavanje potrebe povećanja izvoza, održavanja konkurentnosti robe naših proizvođača u svijetu, dr Roman Obraz je naglasio da se čak u nekim tehnološki razvijenim privrednim granama javlja i do 90 odsto otpisa čitavih dijelova proizvodnih cjelina, što će ubuduće natjerati mnoge privrednike da sami stvaraju devize. A kako ih stvarati ako se ne mogu uspješno na svjetsko tržište? To je, dakle, izazov i buduće obaveza službi marketinga, da prilježnije krene na posao. Tamo naravno gdje postoje, jer inače s područja OPK Banjaluka, malo je kolektiva koji imaju ikakav kontakt sa spoljnim tržištem. Budućnost i po ocjeni predavača, jugoslovenske privrede je da se mora izvoziti do 40 odsto proizvodnje. Kako će se to uspijevati u planovima? Mogućnosti su u

jačanju postojećeg tržišta ili osvajanju novog. Da bi se novo osvojilo mora se istraživati, a do sada su na tom planu postizani skromni rezultati. Ovo se naravno, ne odnosi na mnoge do sada uspješne poslenike na inostranom tržištu i dokazane rezultate u izvozu.

Mora se stvarati koncepcija strategije budućeg izvoza. Potrebna je inovacija izvoznog proizvoda prema apetitima i zahtjevima eventualnih kupaca na bilo kojem dijelu svjetskog tržišta. Uostalom, tako to rade i drugi koje treba, ako se može, stići. Nije nikakva tajna da proizvođači u svijetu s visokom serijskom proizvodnjom oblikuju svoju ponudu stranom kupcu prema njegovim zahtjevima.

Sve ovo je, može se reći, dugoročna politika izvoznog proizvoda koja u dugoročne programe treba da uključi pitanja osvajanja novih proizvoda, boljih usluga, bolje poznavanje stranog tržišta i kupca što bi trebalo pojačati i poboljšati poslove izvoza. To je i nasavjetovanju podvučeno.

P. MATAVULJ

PREDSJEDNIŠTVO OK SSRN BANJALUKA O SAMOUPRAVNOJ ORGANIZOVANOSTI NIGRO „GLAS“

PREVAZILAZITI OTPORE

● Dogradnjom samoupravne organizovanosti NIGRO „Glas“ potrebno je unaprijediti osnovne funkcije ove radne organizacije: izdavanje lista „Glas“ i knjiga

Banjaluka, 15. februara - Aktivnosti na dogradnji samoupravne organizacije NIGRO „Glas“ jednodušno su podržane na sinočnjoj sjednici Predsjedništva OK SSRN Banjaluka, na kojoj je, u skladu sa Odlukom o ostvarivanju prava i dužnosti osnivača ovog kolektiva, razmatrana informacija o do sada prednom putu. Dalja dogradnja samoupravne organizovanosti ovog kolektiva je nužna, a potrebne je da do nje dođe u što kraćem vremenskom roku, kako bi se očuvala i unaprijediti osnovne funkcije ove radne organizacije: izdavanje, štampanje i plasman lista „Glas“, i knjige, kao osnovnih proizvoda, i zbog čega društvo ovu djelatnost i tretira kao djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Za sada je NIGRO „Glas“ organizovan kao radna organizacija sa sedam OOUR-a i radnom zajednicom, a ta je organizacija otklonila brojne nedostatke predašnje organizovanosti; no kako se nepovoljna ekonomska kretanja posljednjih godina posebno odražavaju na novinsko-izdavačku i grafičku djelatnost, sa stanovišta provođenja dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, namentula se u februaru prošle godine potreba preispitivanja takve organizovanosti. Analiza je pokazala da su, nakon značajnih uspjeha postojeće organizovanosti, među kojima se izdvaja prerastanje lista „Glas“ u dnevnik, od 1983. godine svo određeno počelo da se ispoljavaju i određene slabosti. Samoupravna i tehnološka nepovezanost najznačajnija je među njima: ona je rezultat činjenice da OOUR-i nisu organizova-

ni tako da njihovu okosnicu čine osnovni proizvodi - list „Glas“ i knjige - a dovodi do toga da se veoma teško postiže i elementarno dogovaranje. U takvim se okolnostima javljaju pojave partikularizma OOUR-a, i pokušaji politike izdvajanja iz jedinstvenog djelovanja Radne organizacije. Onda nije čudno da se u kolektivu ne ostvaruje nijedan oblik udruživanja sredstava, te da postoje i mnoge druge slabosti.

Stoga je predložena takva dogradnja samoupravne organizovanosti koja bi, objedinjavajući proizvodne linije, dovela do konstituisanja tri OOUR-a i jedne radne zajednice, a aktivnosti u vezi sa ovim vodi Akciona konferencija Saveza komunista NIGRO „Glas“. Prijedlog nove organizacije podržan je u šest osnovnih organizacija, jedna se izjasnila protiv a jedna je dala alternativni prijedlog.

Podržavajući osnovna opredjeljenja dogradnje samoupravne organizovanosti NIGRO „Glas“, Predsjedništvo je naglasilo potrebu da osnovna djelatnost ovog kolektiva stekne što adekvatniji položaj: društvo je osnovalo ovu radnu organizaciju kako bi imali list „Glas“ i izdavalo knjige, i ne može prihvatiti zaostajanje ovih djelatnosti. Što se pak tiče otpora koji se pružaju predloženoj dogradnji samoupravne organizovanosti, istaknuto je da se u njima ogleda odbrana do sada stečenih pozicija. Te otpore valja prevazilaziti zajedničkim snagama osnivača - Socijalističkog saveza radnog naroda i Saveza komunista, rečeno je na sjednici.

D. SOČANSKI

AKTIVNOST STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA JUGOSLVIJE

AUTOMATIZMOM DO CIJENA

● U Osnovnoj privrednoj komori Banjaluka održana zajednička sjednica Sekcije za javni gradski saobraćaj Stalne konferencije gradova i opština Jugoslavije i Grupacije javnog saobraćaja Opšteg udruženja Jugoslavije

BANJALUKA, 15. februara - Opšte udruženje saobraćaja Jugoslavije (Grupacija javnog gradskog saobraćaja) nastoji da se putem automatizma, kada znatnije poskupi energija, auto-gume, oprema i rezervni dijelovi, stvore uslovi za dizanje cijena u ovom prevozu. A kolike će cijene biti, zavisi svakako od gradova i opština i njihovih mogućnosti.

Danas je, radi rješavanja ovih problema i dogovora, u Privrednoj komori u Banjaluci održana zajednička sjednica Sekcije organizacija za javni gradski saobraćaj Stalne konferencije gradova i opština Jugoslavije i pomenute Grupacije Opšteg udruženja saobraćaja iz Privredne komore Jugoslavije.

Najvažnija tačka dnevnog reda bilo je utvrđivanje elemenata o obrazovanju cijena u ovom prevozu putnika. U stvari, kako je stiglo objašnjenje Ekonomske komisije iz Udruženja, cilj saobraćajaca je da se gradski prevoz tretira po principima automatizma, gdje bi, poslije znatnijeg poskupljenja energije, opreme, autoguma i rezervnih dijelova i koje sagleda Privredna komora Jugoslavije, na njeno signaliziranje društveno-političkim zajednicama, odobravalе cijene ovom prevozu. Cijene bi se formirale prema mogućnostima opština i gradova, one koje bi opet u određenoj sredini bile najprihvatljivije.

P.M.

PROBLEMI S GRIJANJEM U ČELINCU

RADIJATORI HLADNI, CIJENE VEĆE

ČELINAC, 15. februara - Više od pet dana u Čelincu nema grijanja. Zbog toga su u ovdášnjoj osnovnoj školi morali prekinuti nastava, a u centru usmjerenog obrazovanja vremenski su zapopolovili nastavni čas. I u radnim zajednicama i ustanovama radi se u hladnim prostorijama. Najteže je stanarima, posebno onim koji nisu očekivali ovakve probleme. U proteklih pet dana došlo je do povećane potrošnje električne struje, jer mnogi umjesto centralnog grijanja koriste termoakumulacione peći i električne grijalice.

Dosadašnja iskustva govore da su u čelinačkoj toplani nemoćni da bilo šta preduzmu oko nabavke kvalitetnijeg uglja. Opravdana su reaganja korisnika grijanja, jer su i dalje u neizvjesnosti kada će se riješiti

ovaj problem. U Toplani čute i ne daju nikakva obavještenja.

Podsjetimo da prošlog mjeseca Toplana u Čelincu nije radila 14 dana. I pored toga, ovih dana radnim zajednicama i ustanovama stigli su računi da se plati grijanje za cijeli mjesec, iako je ugovorom utvrđeno da se za dane kada se ne isporučuje toplotna energija ne plaća naknada. I ne samo to, već je Izvršnom odboru Skupštine opštine Čelinac stigao i zahtjev za povećanje cijena za 94 odsto. I pored čestih prekida grijanja, na jučerašnjoj sjednici Izvršnog odbora zaključeno je da se od 1. februara povećaju cijene grijanja od 30 odsto za domaćinstva i organizacije društvenih djelatnosti, a za privredne organizacije za 50 odsto.

Sv. M.

SAVJETOVANJE O OBUCI JEDINICA OKRUŽNOG
ŠTABA TO BANJALUKA

VEĆI STEPEN OBUČENOSTI

Bolja materijalno-tehnička obezbjeđenost obuke: Sa jučerašnjeg savjetovanja na Rakovačkim barama

BANJALUKA, 15. februara - Danas je na Rakovačkim barama počelo trodnevno savjetovanje o stepenu obučenosti u komandama i jedinicama Okružnog štaba Banjaluke. U današnjem radu u kome su učestvovalе jedinice starješina Šefkije Mahmića i Obrada Markovića, osnovna tema razgovora bila je o značaju obuke i vaspitanja u sklopu ukupne borbene gotovosti u proteklom periodu, kao jednom od najvažnijih zadataka za ovu godinu, u pogledu daljeg povećanja obučenosti starješina, komandi i jedinica ovih sastava TO. U radu savjetovanja učestvovalо je i Zvonko Merša, predsjednik MOK SK Banjaluke, koji je tom prilikom govorio o nekim aspektima međunarodnih odnosa u svijetu.

Prilikom savjetovanja ocijenjeno je da je u ovom periodu obuke zabilježen vidan napredak u povećanju stručnosti starješina, komandi i jedinica, kao i u materijalno-tehničkoj obezbjeđenju obuke. U dosadašnjoj obuci posebna pažnja posvećena je i aktivnostima subjektivnih činilaca na dogradnji i jačanju borbene gotovosti jedinica.

D.K.

KONSTITUISAN ODBOR ZA OBILJEŽAVANJE
40—GODIŠNJICE OSLOBOĐENJA

GODINA VELIKIH JUBILEJA

BANJALUKA, 15. februara - Danas je održana konstituirajuća sjednica Odbora za obilježavanje 40-godišnjice oslobođenja Jugoslavije i 40-godišnjice oslobođenja Banjaluke. Tom prilikom izabrani su sekretarijat i radne grupe za određene oblasti djelovanja na osnovu programa obilježavanja ovih godišnjica.

Na Dan oslobođenja Banjaluke, 22. aprila takođe se navršava četrdeset godina provedenih u slobodi za koju su narodi i narodnosti ove komune dali veliki doprinos kroz aktivno učestvo u jedinicama Narodnooslobodilačke vojske iz Banjaluke u jedinicama NOV-a borilo se oko 3.400 boraca, od kojih više od stotinu nosilaca „Partizanske spomenice od 1941 godine“, a dvadeset i jedan borac proglašen je za narodnog heroja.

Nizom manifestacija u komuni tokom cijele godine ovi jubileji biće obilježeni uglavnom manifestacijama radno-vaspitanog karaktera.

D.K.

U VELIKOM SALONU DOMA KULTURE DO KRAJA
FEBRUARA

IZLOŽBA PLAKATA BORISA BUČANA

Sa otvaranja izložbe

BANJALUKA, 15. februara - U velikom izložbenom salonu Doma kulture u Banjaluci otvorena je u četvrtak, 14. februara izložba plakata umjetnika iz Zagreba Borisa Bučana. Riječ je o stvaraoču koji je svojim djelom osvojio priznanja u zemlji i inostranstvu, a izložbu su već vidjeli posjetioci Bijenala likovnih umjetnika u Veneciji i u januaru sarajevska publika.

Podsjećajući na uočene problemske pristupe kojima se autor služi, Davor Matinčević, kustos Galerije suvremene umjetnosti u Zagrebu, ističe da je nemoguće izdvojiti Bučana iz aktualnih tokova umjetnosti i primijenjene umjetnosti, u kojima stvara, a ne prenosi duh vremena, u uvjetima društveno podržane kulture i plakata kao njenog medija.

J.P.

PRED DANAŠNJU POSJETU RAIFA DIZDAREVIĆA ALŽIRU

Tradicionalno prijateljstvo

● Posjeta se ostvaruje u okviru ustaljene prakse dijaloga predstavnika dviju nesvrstanih zemalja čiji se odnos uspješno razvijaju u svim oblastima

BEOGRAD, 15. februara — Savezni sekretar za inostrane poslove Raif Dizdarević oputovaće sutra u zvaničnu posjetu Alžiru na poziv ministra inostranih poslova Ahmeda Taliba Ibrahimija. Posjeta se ostvaruje u okviru ustaljene prakse dijaloga predstavnika dviju nesvrstanih zemalja, čiji se odnos uspješno razvijaju u svim oblastima.

Posjeta Dizdarevića Alžiru biće iskorišćena za razmjenu mišljenja o bilateralnim odnosima koji se uspješno razvijaju u svim oblastima. U tim odnosima nema neriješenih pitanja. Zbog toga se - kada je riječ o bilateralnoj saradnji - može očekivati prijateljska razmjena mišljenja o mogućnostima za njeno dalje produbljavanje prije svega u ekonomskoj oblasti.

Najveća pažnja biće posvećena međunarodnim pitanjima i aktivnostima nesvrstanih zemalja. Kako se očekuje, biće riječi o žarištima krize, o naporima nesvrstanih zemalja da se sporovi rješavaju pregovorima i o predstojećim sastancima nesvrstanih zemalja. Riječ je, prije svega, o ministarskoj konferenciji u Luandi, početkom septembra, nakon koje treba da se raspravlja o značajnim međunarodnim problemima, o aktiviranju pokreta u pravcu popuštanja zategnutosti i o određivanju mjesta narednog sastanka na vrhu.

Stavovi Jugoslavije i Alžira o međunarodnim pitanjima su istovjetni ili veoma bliski. Jugoslavija visoko cijeni doprinos Alžira jačanju pokreta nesvrstanih i nastojanjima da se on afirmiše kao nezavisni globalni faktor u međunarodnim odnosima na poznatim izvornim principima. Takođe je poznata uloga i uticaj Alžira, kao i

njegov doprinos razvoju u Magrebu, na Mediteranu, u Africi i na najširem međunarodnom planu.

Razmjena mišljenja, kako se očekuje, obuhvatiće situaciju u Africi i na Bliskom istoku, zatim međunarodne ekonomske probleme, kao i kretanja na Mediteranu. Dvije

zemlje imaju podudarna gledišta o saradnji na Mediteranu i pretvaranju tog područja u zonu mira.

Savezni sekretar za inostrane poslove Raif Dizdarević razgovaraće ne samo sa šefom alžirske diplomatije, već i s najvišim alžirskim rukovodiocima. U jugoslovenskim zvaničnim krugovima izražava se uvjerenje da će se u svim tim susretima u potpunosti odraziti stepen tradicionalnog prijateljstva dviju zemalja i njihovo zajedničko opredjeljenje izvornim principima i ciljevima pokreta nesvrstanih.

Dorđe MILOŠEVIĆ

RAT U KAMPUČIJI

VIJETNAMSKO NAPREDOVANJE

BANGKOK, 15. februara (Tanjug) — Vijetnamske trupe su osvojile nekoliko uporišta na obroncima Pnom Malaja i tokom dana bi dvije kolone predvođene tenkovima mogle da uđu i u Pnom Tmej, gdje je do prije nekoliko dana bilo sjedište Kije Sampana. Pred nezapamćenom artiljerijskom vatrom koja krči put vijetnamskim jedinicama borci Narodne armije Demokratske Kampučije su se povukli s mnogih položaja kako bi izbjegli veće gubitke. Tajlandski predstavnici tvrde da se većina jedinica Narodne armije podijeljenih u manje grupe probila kroz vijetnamske redove s naoružanjem i namirnicama u unutrašnjost i sada se grupiše za diverzije duž raširenog fronta.

JUGOSLOVENSKO—JAPANSKI PARTIJSKI RAZGOVORI — Član Predsjedništva CK SKJ Dragoslav Marković razgovarao je sa delegacijom Japanske KP koju predvodi član Stalnog predsjedništva CK Japanske KP Hiroši Tačiki. U razgovoru su učestvovali rukovodilac sektora za međunarodnu saradnju SKJ Borislav Milošević, članovi CK Japanske KP Jasuo Ogata i Koiči Ohira i drugi.

Delegacija Japanske KP boravi u našoj zemlji na poziv Predsjedništva CK SKJ. U srdačnoj i prijateljskoj atmosferi izvršena je opsežna razmjena mišljenja i informacija o međunarodnoj situaciji, stanju i kretanjima u radničkom i drugim progresivnim pokretima u svijetu i aktivnostima SKJ i Japanske KP na međunarodnom planu.

ČESTITKE JOVANOVIĆU — Predsjednik Skupštine SFRJ Dušan Alimpić uputio je članu Savjeta federacije Desimiru Jovoviću čestitke povodom njegovog 80. rođendana. Čestitke Jovoviću uputili su takođe predsjednik Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije Dušan Bogdanov, i predsjednica SIV-a Milka Planinc.

RAZGOVORI ROŽIČ — SINJORILE — Predsjednik Savezne konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije dr Marjan Rožič razgovarao je sa članom rukovodstva italijanske socijalističke partije i ministrom za saobraćaj Klaudijom Sinjorilom, koji boravi u našoj zemlji.

U prijateljskom razgovoru bilo je riječi o odnosima dviju zemalja a posebno o mogućnostima za proširenje saradnje Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije i Italijanske socijalističke partije.

DRULOVIĆ KOD BAJBAKOVA — Prvi zamjenik predsjednika sovjetske vlade i predsjednik Gosplana SSSR Nikolaj Bajbakov primio je u Moskvi jugoslovenskog ambasadora Milojka Drulovića. Oni su razgovorali o ekonomskoj saradnji između Sovjetskog Saveza i Jugoslavije do 1990. godine. Razmijenjena su mišljenja i o aktuelnim pitanjima ekonomskog razvoja dviju zemalja u ovoj godini, a posebno u energetici, građevinarstvu, agrokompleksu i mašingradnji.

RAZGOVORI EKLAND — LONČAR — U Beogradu je boravio stalni podsekretar u britanskom Forin ofisu Antoni Ekland. Tom prilikom zamjenik saveznog sekretara za inostrane poslove Budimir Lončar i visoki britanski funkcioner izvršili su razmjenu mišljenja o najaktuelnijim međunarodnim pitanjima, posebno o odnosima u Evropi. Bilo je govora i o stanju bilateralnih odnosa koji se uspješno i stabilno razvijaju.

UBIPARIP U TUZLI — Predsjednik Izvršnog vijeća SR Bosne i Hercegovine Gojko Ubiparip sa članovima Izvršnog vijeća Mirkom Šimićem i Omerom Đugom boravi u Tuzli. Sa predstavnicima SOUR-a Titovi rudnici uglja i društveno-političkog života opštine Tuzla vođeni su razgovori o aktuelnim pitanjima i problemima razvoja i poslovanja Titovih rudnika uglja. Najviše riječi bilo je o obezbjeđenju nedostajućih sredstava za izgradnju tri prioriteta rudnika uglja „Kreka Dubrava“, „Siguje“ i „Vrtovište“.

PRIJEM KOD MAMULE — Savezni sekretar za narodnu odbranu admiral flote Branko Mamula primio je delegaciju Organizacionog odbora prvog jugoslovenskog savjetovanja o genetičkom i biokemijskom inženjerstvu u biotehnologiji, koje početkom aprila organizuje Narodna tehnika Jugoslavije u saradnji sa većim brojem organa i organizacija u Federaciji i organizacija udruženog rada.

Savezni sekretar za narodnu odbranu istakao je veliki značaj predstojećeg skupa i ukazao na potrebu pune mobilizacije i organizovanosti jugoslovenske nauke na ovom bez sumnje magistralskom pravcu daljeg tehnološkog razvoja savremenog svijeta i našeg neposrednijeg uključivanja u te tokove.

ČALOVSКИ PRIMIO VILSONA — Član Saveznog izvršnog vijeća i član Komisije SIV-a za odnose sa vjerskim zajednicama Mitko Čalovski primio je delegaciju Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve koju predvodi predsjednik Generalne konferencije pastor Nil Vilson. Ova delegacija boravi u Beogradu u posjeti Hrišćanskoj adventističkoj crkvi u Jugoslaviji.

NEMIRI U ŠRI LANKI UBIJENA 52 TAMILCA

KOLOMBO, 15. februara (AFP) — Snage bezbjednosti Šri Lanke likvidirale su danas 52 pripadnika tamilskog separatističkog pokreta prilikom napada na njihov logor u Miletivi, na sjeveroistoku zemlje. Prema saopštenju ministra unutrašnjih poslova Lalita Atulatumudalija, tokom tog napada, vladine snage su takođe zaplijenile izvjesnu količinu oružja i municije.

POČELA KONFERENCIJA U ŠTOKHOLMU RAT MOGUĆ I GREŠKOM

ŠTOKHOLM, 15. februara — U Štokholmu je danas počela dvodnevna međunarodna konferencija o temi „Nuklearni rat greškom - neizbježan ili preduprediv“. Skup su organizovale švedske profesionalne grupe lekara, inženjera, advokata, naučnika, psihologa i novinara protiv nuklearnog naoružanja i za mir. Poznati borac za mir i razoružanje, švedski premijer Ulof Palme je u uvodnom izlaganju govorio o opasnostima tehnološkog napretka za mir u svijetu. Tragična je činjenica, rekao je Palme, da rat može da izbjede greškom kao posljedica rđave procjene ili pogrešnog tumačenja.

SITUACIJA NA JUGU
LIBANA

ŽESTOKI OKRŠAJI

BEJRUT, 15. februara — Gerilski rat boraca pokreta otpora na jugu Libana protiv izraelskih okupacionih trupa dobija sve šire razmjere. Kako javlja dopisnik Tanjuga iz Bejruta, izraelska vojna komanda je saopštila da su se izraelske trupe desetak puta sukobile sa gerilcima. Najžešći okršaji zbili su na rijeci Avall, graničnoj liniji između okupiranog područja iz koga se izraelci povlače, kada je sinoć veća grupa gerilaca „Islamskog pokreta otpora“ pokušavala da pređe rijeku. U gotovo dvočasovnoj bici vođenoj minobacačima, ručnim bacačima i automatskim oružjem, u koju su izraelci kasnije uključili tenkove i oklopna vozila, poginulo je 11 i zarobljeno devet gerilaca, saopštila je izraelska komanda, ne spominjući eventualne gubitke na drugoj strani.

POSLIJE NAJNOVIJEG
IRAČKOG BOMBARDOVANJA

ŽRTVE NA TANKERU

TEHERAN, 15. februar — Jedan član posade liberijskog tankera „Neptunia“ je juče poginuo, a trojica su ranjena prilikom iračkog napada na taj brod. Kako je saopšteno u Teheranu, irački avioni su pogodili liberijski tanker, koji se nalazio oko pedeset kilometara južno od iranske luke Bušer u Persijskom zalivu. Iranska novinska agencija je javila da je brod od 250 po hiljadu tona nakon napada zahvatio požar.

Teheranski dnevni list „Etelat“ piše da je od početka ove godine Irak pogodio sedam tankera u Zalivu. Ti brodovi bili su vlasništvo Grčke, Singapura, Južne Koreje, Paname, SR Njemačke i Irana.

POSLIJE POSJETE KIPRIJANUA JUGOSLAVIJI

ZADOVOLJSTVO U NIKOZIJI

NIKOZIJA, 15. februara — Predstavnik kiparske vlade je na konferenciji za štampu u Nikoziji saopštio da je predsjednik Kiprijanua apsolutno zadovoljan posjetom prijateljskoj Jugoslaviji. Izražavajući zadovoljstvo kiparskog predsjednika razgovorima s predsjednikom Predsjedništva SFRJ Veselinom Đuranovićem i drugim jugoslovenskim rukovodiocima, vladin predstavnik je ukazao na značaj zajedničkog saopštenja o posjeti predsjednika Kiprijanua Jugoslaviji, ističući da ono pokazuje bliskost stavova i odnosa dviju zemalja.

SK O TURIZMU

Akciona konferencija završila rad

ZAGREB, 15. februara — Većina problema u prodaji privatnog smještaja mogla bi se riješiti odmah ako bi se dosljedno poštovao zakon o turističko-ugostiteljskoj djelatnosti. Za zloupotrebe u ovoj oblasti ne treba bježati od zabrana bavljenja tim poslom. To je

rekao delegat šibenske regije Rajko Čuzela jutros na početku drugog dana rada Akcione konferencije komunista što se održava u Zagrebu.

Tokom dana Akciona konferencija komunista usvajanjem stavova završila je rad.

SA SUDENJA RATNOM ZLOČINCU ARTUKOVIĆU

KAKVA JE „TEHNIKA“ IZRUČENJA?

● Pravnici kažu da bi postupak oko izručenja Andrije Artukovića, računajući i vrijeme za žalbe, mogao da se okonča do kraja ljeta

LOS ANGELES, 15. februara — Ako bi se po „slučaju Artuković“ cijnilo i rasuđivalo o „tehničkoj“ ekstradiciji onda bi se došlo do zaključka da je to najkomplicovaniji i najsporiji sudski postupak među svim drugim parničnim sporovima. Slučaj (ne)ekstradicije ratnog zločinca Andrije Artukovića traje, naime, ravno 33 godine.

Sam postupak, međutim, pravno nije komplikovan. Za ekstradiciju u ovom konkretnom maratonskom slučaju postoje tri bitna elementa - prvo - lice za kojim je Jugoslavija izdala potjernicu odmah poslije rata je „locirano“, drugo - između dvije zemlje postoji ugovor o ekstradiciji i treće - postoje evidentni dokazi da je riječ o ratnom zločincu.

U sadašnjem sudskom procesu oko izručenja Artukovića Jugoslaviji neke od tih pravnih radnji već su učinjene i postupak je već prošao kroz prvu, reklo bi se, komplikovaniju fazu.

Američki organi pravosuđa koji na zahtjev Jugoslavije vode postupak za ekstradiciju prvo su 14. novembra prošle godine lišili Artukovića slobode, a onda su protiv njega povelili sudski postupak. U međuvremenu, sud je, opet na insistiranje optužbe, odbio zahtjev advokata Artukovića da se on uz kauciju pusti na slobodu. Prije 30 godina, kada je uhapšen, Artuković je izišao iz zatvora uz kauciju od 50 hiljada dolara, koja mu je kasnije i vraćena.

Ako sada sud presudi da se Artuković izruči Jugoslaviji, time postupak, naravno, još nije okončan. Odbrana ima pravo svakako da se žali apelacionom sudu u San Francisku, onda i Vrhovnom sudu SAD. Na to isto pravo računa i optužba, ukoliko bi se odbio njen zahtjev za izručenje. Sasvim je sigurno da će se i jedna i druga strana koristiti tim pravom.

To bi sve moglo da uzme dosta vremena. Međutim, kako su nam objasnili ovdášnji pravnici postupak će biti ubrzan jer su i troškovi daljeg zadržavanja Artukovića u zatvoru dosta visoki, a ovdje se o tome poprilično vodi računa.

O izručenju Artukovića Jugoslaviji svoju riječ treba isto tako da da i američki državni sekretar, to jest šef Stejt departmenta. On treba da potpiše odluku suda o ekstradiciji da bi ona mogla da se sprovede. Ovdje kažu da je to formalnost i da su zaista rijetki i izuzetni slučajevi da državni sekretar na takvu sudsku odluku ne stavi svoj potpis.

I kada se sve to izvrši, kada odluka o izručenju već postane pravosnažna, preduzimaju se tehničke radnje za sam čin izručenja. Taj postupak bi se, kako smo se raspitali, a i na osnovu ranije prakse, odvijao ovako: američki organi pravosuđa preko naše ambasade u Vašingtonu, odnosno preko njenog konzularnog sektora, dogovaraju način i mjesto izručenja „bjegunaca“. To je najčešće neki od međunarodnih aerodroma u ovoj zemlji na koji američki nadležni organi obično u pratnji dvojice „maršala“, kako se ovdje zovu federalni agenti sudske policije, dovode dotičnu licnost na dogovoreni aerodrom. Tu ga preuzimaju predstavnici naših

POSEBNA LJEKARSKA NJEGA

LOS ANGELES, 15. februara — Jedna bolnička soba u zatvorskom dijelu vojne bolnice u Long Biču preuređena je za ratnog zločinca Andriju Artukovića, koji će se u utork naći pred Federalnim sudom u Los Angelesu. Za njega je određena posebna ljezarska njega, a pred vratima su stalno agenti federalne policije, koji su prisutni i kada dolazi rodbina ili Artukovićevi advokati. Lekar vojne bolnice Dejvid Hill obilazi ga dva puta dnevno.

organa pravosuđa i odvođe u zemlju gdje se protiv okrivljenog preduzima normalan sudski postupak.

U cijeloj ovoj proceduri, naročito onoj koja se vodi pred sudovima, još mogu da se pojave nepredviđene okolnosti koje bi ovaj postupak mogle da oduže i iskomplikuju. Jedna od takvih mogućnosti je eventualno ozbiljno pogoršanje zdravlja Artukovića.

Na tu kartu njegova odbrana već igra nastojeći svim silama da dokaže da on za sudski pretes „uopšte nije sposoban“. Sud je za sada zauzeo stav da on može da se pojavi na pretresu, ali je veoma vjerovatno da će njegova odbrana na svojoj tezi ponovo insistirati. To je, reklo bi se, jedini „argument“ za koji bi ona mogla da se uhvati u svojim grčevitim pokušajima da nekako ukooči i minira ovaj sudski proces.

Borislav LALIĆ

NAUKA - STOŽER NAŠEG DOBA

● Ovogodišnji susret samoupravljača „Crveni barjak“ za sadržaj svoga rada odabrao je temu — Nauka, tehnologija, inovacije i radno stvaralaštvo kao činioci ekonomske stabilizacije i samoupravnog razvoja ● Referat o osnovnoj temi podnio je Dušan Čkrebić, predsjednik Predsjedništva SR Srbije i predsjednik Odbora 16. susreta samoupravljača

KRAGUJEVAC, 15. februara — Podizanjem zastave samouprave danas je u Kragujevcu počeo tradicionalni 16. po redu susret samoupravljača „Crveni barjak“. Zastavu je podigao Dragan Stanojević, radnik zavoda „Crvena zastava“ i najbolji metalac Šumadije i Pomoravlja. Pred oko 1200 delegata i gostiju iz cijele zemlje, u znak svečanog otvaranja ovogodišnjeg susreta samoupravljača, govorio je Tomislav Jovanović, predsjednik OK SK Kragujevac. Podsjećajući da je na današnji dan

POVELJA SA PLAKETOM SKOPSKOM OHISU

Na kraju prve plenarne sjednice, Ivan Avramovski, predsjednik radničkog saveza Organsko-hemijske industrije „Naum Naumovski“, Borce“ iz Skoplja primio je Povelju sa plaketom „Crveni barjak samouprava“ koja je ove godine pripala skopskom hemijskom kombinatu i za izuzetne rezultate u svom društveno-ekonomskom i samoupravnom razvoju.

U obrazloženju o dodjeli Povelje sa plaketom „Kamenko Strelanović, predsjednik Skupštine opštine Kragujevac“ je rekao:

— Oslanjajući se na sopstvene kadrovske i materijalne potencijale, na nauku i tehnološki razvoj i radno stvaralaštvo, radnici OHIS-a u uslovima ekonomskih teškoća, ostvaruju značajne rezultate u povećanju proizvodnje i izvoza, dajući svojoj doprinos ekonomskoj stabilizaciji naše zemlje.

prije 109 godina na ulicama revolucionarnog i slobodarskog Kragujevca zavijorila zastava samouprave, nošena neimarskim rukama topolivaca, čime je označena prva pobjeda na izborima za opštinsku upravu. On je, između ostalog rekao:

— „Sesnaesti susret samoupravljača „Crveni barjak“ za sadržaj svoga rada odabrao je temu od neprocjenjivog društvenog značaja — Nauka, tehnologija, inovacije i radno stvaralaštvo kao činioci ekonomske stabilizacije i samoupravnog razvoja. Rasprava o svom sadržaju, osobenostima i po ispljenom interesovanju pokazuje da je stožer našeg doba, bez koga nema i ne može biti sigurne budućnosti, rekao je Tomislav Jovanović. — Iza nas je bogata, stvaralačka i konstruktivna rasprava o Prijedlogu zaključaka 13. sjednice CK SKJ o idejnom i akcionom jedinstvu. Još jednom smo se uvjerali da su naše snage daleko veće, neiscrpnije, a klasični i revolucionarni korijeni duboki. Ni jedno strateško opredjeljenje revolucije nije dovedeno u pitanje. Jedinstveno su komunisti, radnici ljudi i građani Kragujevca, kao i širom Jugoslavije rekli šta neće, šta hoće, šta se mora, šta se može, šta se ne može i šta se ne smije — rekao je Jovanović.

Poslije prigodnog kulturno-zabavnog programa, počela je prva plenarna sjednica.

IZAZOV VREMENA

Dušan Čkrebić, predsjednik Predsjedništva SR Srbije i predsjednik Odbora 16. susreta samoupravljača „Crveni barjak“ pročitao je referat o osnovnoj temi „Nauka, tehnologija, inovacije i radno stvaralaštvo, činioci ekonomske stabilizacije i samoupravnog društvenog razvoja“.

Naglašavajući da ovogodišnja tema „Crvenog barjaka“ po mnogo čemu predstavlja izazov vremena, Dušan Čkrebić je rekao:

— Sesnaesti susret samoupravljača stoji pred osnovnim zadatkom — da sagleda stvarno mjesto i ulogu nauke, tehnologije i radnog stvaralaštva u realizovanju koncepcije našeg razvoja putem oslanjanja na sopstvene snage i da ocjenjujući stepen razvoja naše nauke i tehnologije i izvlačeći pouke iz prošlosti, identifikuje probleme i traži, ali i nudi odgovore na izazove budućnosti. Sa tog stanovišta, ovaj susret samoupravljača trebalo bi sebi da postavi realne, ali izuzetno ambiciozne ciljeve, koji bi svojom pozicijom i snagom argumenta poslužili da se u sferi nauke, tehnologije i inovacija izvrše korjenite promjene u svim sredinama našeg društva, da daju snažan impuls novim kvalitativnim, pomacima naprijed, a uporedo, da se takvi uključuju u već započete pripreme za Trinaesti kongres SKJ a čime bi Savez komunista podsticao djelovao u ovoj sferi našeg društva, saglasno ulozi, koju i ima.

— Posljednjih godina, podsjetio je Čkrebić, naročito kada smo uočeni sa ozbiljnom ekonomskom situacijom, u našem se društvu sve više ističe značaj mjesta i uloge nauke, znanja i stvaralaštva

uopšte, kao sve presudnijih činitelja u daljem društveno-ekonomskom i ukupnom razvoju.

Značajan je to napredak u odnosu na preko dvije decenije dugo razdoblje u kome je uloga nauke u našem privrednom i društvenom razvoju, uprkos načelnim opredjeljenjima, bila prilično zanemarena, kada je nauka bila shvatana i tretirana u praksi više kao sfera potrošnje, a manje kao oblast društvenog rada, koja svojim rezultatima mora i može doprinositi razvijanju proizvodnih snaga socijalističkog samoupravnog društva i njegovom napretku i jačanju.

VRHUNSKA DOSTIGNUĆA U POLJOPRIVREDI

Mala zemlja kao što je naša, podvukao je Dušan Čkrebić sa relativno skromnim društvenim proizvodom, može obezbijediti sebi mjesto u međunarodnoj podjeli rada samo ako usmjeri svoje stvaralačke potencijale ka strogo selekcionisanim ciljevima gdje postoje odgovarajuće komparativne prednosti. Takvu tvrdnju je ilustrirao činjenicama.

— Neka vrhunska naučna dostignuća na pojedinim područjima, među kojima bih naročito istakao ona u poljoprivrednim naukama, (kao što su, na primjer, stvaranje visokorodnih žitarica, zatim raznih hibrida kukuruza najvišeg kvaliteta, nekih novina u proizvodnji industrijskog bilja) samo, nam pokazuju da se do rezultata svjetskih kvaliteta može doći i u našoj zemlji, naravno, ako se radi o jednom naučnom programu čiji je osnovni cilj maksimalno korišćenje naših istraživačko - razvojnih snaga i prirodnih i društvenih mogućnosti radi sve veće emancipacije zemlje od uvoza na određenom području.

Ozbiljnost trenutka, u kome se nalazimo, nastvio je zatim Dušan Čkrebić, izazovi budućnosti koje, ne možemo izbjeći i razvojni ciljevi kojih se ne možemo odreći, upućuju nas na prihvatanje jednog novog objašnjenja našeg kriznog stanja, prema kome je ono najvećim dijelom posljedica i pokazatelj neadekvatnosti našeg tehnološkog razvoja tokom zadnje dvije decenije. Energetska kriza je najširoj javnosti na najdramatičniji način saopštila raskid sa tehnologijama koje nisu više mogle da odgovore novim potrebama ni da razriješe probleme koje su same izazvale. Počev od šezdesetih godina u svijetu tehnologije, ako to ne učiniš sam, tuđe će biti veoma skupe, ili čak nepristupačne!

Ukazujući na značaj inovatorske djelatnosti, koja se kod nas odvija spontano i prilično neorganizovano, Čkrebić je naglasio da je ona uglavnom prepuštena entuzijazmu i upornom radu pojedinaca, što je ilustrirao podacima da u periodu od 1971. do 1983. godine od ukupno 6 883 prijave pronalazaka, 84,1 odsto čine prijave pojedinaca, dok organizacije udruženog rada u tome učestvuju sa svega 13,1 odsto, a instituti čak samo sa 2,8 odsto. Prema nekim ocjenama, to je u stvari slika stanja u kome su razvijene zemlje bile još na početku ovog vijeka.

„CRVENI BARJAK“ U BROJKAMA

Susretu samoupravljača prisustvuje oko 1.200 delegata i gostiju iz cijele zemlje. Za „Crveni barjak“ pristiglo je 150 saopštenja iz 84 jugoslovenska grada. Susret prati 280 novinara iz 120 redakcija

— Sesnaesti susret samoupravljača dosegao bi stvarno veliki domet, ako bi snagom svoga stava, izražavajući iskustva koja prisutni delegati nose iz svojih sredina, kao i argumentima sa kojima će se ova dva dana razgovarati, pomogao da nauka u pravom smislu te riječi, i u praksi dobije tretman prioritete djelatnosti u našem ekonomskom i političkom sistemu, rekao je Dušan Čkrebić.

Najzad, mada bismo po značaju to mogli da stavimo i na prvo mjesto, nikada ne smijemo smetnuti s uma da u cijelom lancu kretanja na relaciji nauka - tehnologija - razvoj društva, najbitniju kariku predstavlja čovjek, svojim znanjem, stvaralaštvom i motivima da gradi nove istorijske uslove svoga života i rada. Otud je od izuzetnog značaja da se kroz čitav sistem socijalističkog samoupravljanja izgrade osnove koje neposredno podstiču masovno stvaralaštvo radnih ljudi, koje jačaju snagu motiva za novatorstvo, racionalizatorstvo i pronalazaštvo i korisnu inicijativu kod svih radnih, proizvođačkih struktura, bez obzira na njihove kvalifikacije.

Završavajući izlaganje na prvoj plenarnoj sjednici Dušan Čkrebić predsjednik Predsjedništva SR Srbije i predsjednik Odbora 16. susreta samoupravljača je naglasio:

— Ovogodišnji „Crveni barjak“ posvećujemo temi koja cijeli civilizovani svijet danas zaokuplja i tjera ne samo na razmišljanje, nego i na akciju. Naše socijalističko samoupravno društvo mora da se bori i razmišlja o svojoj budućnosti. Nema idiličnog hoda u progres. Naprotiv, ogroman rad i stvaralačka energija miliona ljudi uključena je u dalji napredak. Dovoljno smo iskusni da možemo shvatiti da nam niko ništa neće pokloniti.

„Crveni barjak“ danas po podne nastavlja rad po komisijama. U prvoj komisiji će se raspravljati o nacrtu kao faktoru razvoja samoupravnog društva, druga će se pozabaviti tehnologijom - uslovom, stabilizacijom i razvojem Privrede, dok je rad u trećoj posvećen inovacijama i masovnom radnom stvaralaštvu u oblasti razvoja tehnologije. Sutra će komisije završiti rad, nakon čega će se na drugoj plenarnoj sjednici usvojiti poruka 16. susreta samoupravljača.

Fadi SMAJIC

KRITIKA NASUŠNA POTREBA

● I sistem informisanja, naime, kao i cijeli naš društveni sistem, pod stalnim je protivriječnim uticajem, s jedne strane snaga socijalističkog samoupravljanja i masovnog socijalističkog fronta i s druge strane pod uticajem valovima zapljuskivanja od strane antisamoupravnih, antisocijalističkih pogleda: ideologija i provokacija

— Izvještavanje i ukupno djelovanje javnih glasila u debati povodom Predlog zaključaka XIII sjednice CKSKJ bilo je angažovano i podsticajno i predstavljalo je vidan i konstruktivan doprinos naporima da se prevaziđu postojeće slabosti u radu SKJ i u društvu. Glasila su ovoj raspravi dali puni doprinos, a i sama su stekla dragocena iskustva za svoj budući rad i delovanje. Javnost je na taj način upoznata sa tokom, sadržajem i dominantnim temama javne rasprave, sa glavnim saznanjima i porukama. Bez takvog odgovornog angažovanja javnih glasila debata bi, tako je primećeno, izgubila na snazi i širini i ne bi imala takav efekat i domet kakav je postigla. Osmišljenim društvenim angažovanjem i nastojanjem da prate raspravu na čitavom jugoslovenskom prostoru glasila skoro nikad nisu bila bliža životu i „običnom“ čovjeku. Takođe se, i ovom prilikom, potvrdilo da javna glasila imaju prvorazrednu ulogu u aktiviranju stvaralačkih snaga u Savezu komunista i društvu. Stoga u narednom periodu treba održati takav polet i stvaralačku atmosferu u bici za politiku i opredjeljenja SKJ i sačuvati „radnu temperaturu“ i u periodu predkongresnih priprema

Buran razvoj štampe

U našoj zemlji ima oko 10 hiljada novinara, od čega su preko 80 dsto članovi Saveza komunista, što predstavlja jednu izrazitu koncentraciju komunista u nekoj društvenoj djelatnosti.

— S te strane slobodno bismo mogli reći da raspolazemo sa ogromnim snagama, ali je drugo pitanje da li ta snaga funkcioniše valjano. Ovo su samo kvantitativni pokazatelji, a sigurno da i u smislu kvaliteta možemo govoriti o burnom i brzom razvoju naše štampe, o njenom svestranom kvalitetnom podizanju, što dokazuje i činjenica da naša štampa nije monotona, jednostrana, nije previše dosadna i siva. Već je jedanput zgodno rečeno da kod nas, kada se u štampi napiše glupost, ispod toga stoji ime novinara koji je to napisao, a ne stoji rukovodstvo, agitprop ili nepoznati autor. To je isto jedna novost i novi kvalitet.

Sloboda štampe u našem socijalističkom samoupravnom sistemu česta je tema i prijatelja i neprijatelja društva. U čemu se danas, u suštini, ogleda sloboda štampe i kakvim je sve ona pritiscima izložena.

Raznovrsni uticaji

— I ovaj dio sistema, naime, kao i cijeli naš društveni sistem, pod stalnim je protivriječnim uticajem, s jedne strane snaga socijalističkog samoupravljanja i masovnog socijalističkog fronta i s druge strane pod uticajem i valovima zapljuskivanja od strane antisamoupravnih, antisocijalističkih pogleda, ideologija i provokacija. Upravo zato ne bi se trebali puno osvrnuti na prigovore koje imamo i na koje ćemo još nailaziti o nekom neosnovanom „miješanju“ Partije u štampu, da se radi o „pritisku“, „gušenju slobode“, o nasrtanju na nezavisnost i slobodu novinarstva. Ni sada mi ne riješavamo odnose Saveza komunista, kao što nam neki podmeću, već riješavamo funkcionisanje sistema informisanja kao društvene snage i želimo taj sistem odgovorno unaprijediti kao značajnu društvenu funkciju. Povećanu odgovornost od komunista tražimo svuda, pa nema razloga da neke kategorije izdvajamo i da ih gledamo kao „povlašćeni stoji“. Novinar treba da djeluje kao komunist u štampi, a ne kao profesija u Savezu komunista. To treba biti naše nedvosmisleno opredjeljenje, a u tom pogledu postoji izvesna zabuna pa i namjernih manipulacija i otpora. Potrebno je graditi ispravnu uređivačku horijentaciju, imati jasan kurs, na način da to bude stvar i širi promjena u društvu i neophodnih unapređenja u ukupnom političkom radu i djelovanju.

— Kritičko pisanje nije napad na socijalizam, ono je naša nasušna potreba, jer nije u nas sve samo savršeno, dobro i ispravno. Provlrječno smo društvo, ali je bitno na kojoj strani i lza kojih horizontala se ta kritika izvodi, zašto se zalaže, kuda stremi? Kritika savremenih pojava i negativnosti ne može se izvoditi sa pozicija prošlosti, a toga u nas ima. Niko ne može biti izuzet od kritike, ali kritika mora biti tačna i provjerena, ona ne može biti način podvaljivanja i ponošenja neistine i poluistine. U suštini, potrebna nam je kritika štampe i kritika u štampi, i kritika društva i društvenih nalčija i negativnosti kroz štampu, ali na način da ona ne može da znači zloupotrebu štampe i njene slobode u antisocijalističke i neetičke svrhe — naglasio je Marko Lolić.

R.MARIĆ

Marko Lolić: Kritičko pisanje nije napad na socijalizam

Ovo je, između ostalog, iznio Marko Lolić, izvršni sekretar CK SKJ za informisanje, na političkoj tribini Centra za marksističko obrazovanje „Veselin Masleša“ u Banjaluci, govoreći o aktuelnom trenutku jugoslovenskog novinarstva.

— Ovom opštepartijskom debatom osvojeni su, nesumnjivo novi prostori u demokratizaciji društva i Saveza komunista, a sve što je u našem društvu biću bilo za proveru ili kritičku procenu, bilo je, zahvaljujući javnom informisanju, izloženo sudu javnosti. Ali, debata je takođe pokazala kakva glasila naši radni ljudi i građani hoće i žele, odnosno da to nisu glasila koja biraju teme sa nekakvom žurnalističkom provokativnošću, površnošću i improvizacijom i senzacionalizmom, a koja svjedoče o još neprevladanim manirima, građanske žurnalističke provincije. Takav novinarski „angažman“ ne bi smeo da prođe bez političke ocene u osnovnim organizacijama SKJ izdavačkim savetima. Novinarstvo koje svoje pozicije gradi na nekoj vrsti idejnog egzibicionizma, pa i oponiranja politici i akcijama SK ne može imati podršku Saveza komunista — rekao je Marko Lolić.

„SITNICE“ ŠTEDE MILIONE

Sitne prepravke i inovacije donijele ove godine više od deset miliona ušteda banjalučkoj Fabrici duvana. A sav taj posao obavili su majstori iz službe održavanja. Uz inovacije ovdje se sve više prave i skupi rezervni dijelovi, za koje su do sada morali obezbjeđivati devize i čekati po tri i više mjeseci da se dio dobije iz inostranstva.

Te poslove majstori Fabrike duvana danas smatraju normalnim. Bar tako tvrdi šef radionice Halil Ibrišagić, visokokvalifikovani mašinbravar, koji u ovom kolektivu radi od 1984. kada je počeo kao šegrt.

Iskorišten višak pare

Višak tehnološke pare, koji je ranije odlazio u vjetar, sada se koristi za zagrijavanje prostorija, što znači da se u najhladnijim danima postižu ogromne uštede lož-ulja, koje ovdje lože. Dnevno je to u januaru, za samo prvu smjenu, iznosilo po 500 litara.

Ideju o iskorištenju takozvane škart pare dao je majstor Halil. Jednostavno: tehnološka para, koja je neophodna za termičku obradu duvana, mora imati veći pritisak i temperaturu, a dio te pare, koji se vraćao i smetao, trebalo je samo korisno upotrijebiti.

Jednostavno sam nacrtao šta treba uraditi. Trebalo je nešto novih ventila i paru koja je često predstavljala smetnju pretvoriti smo u energiju za grijanje. Prema mom nacrtu kolega Asim Tahirović je prespojio vodove i sad nema energije za bacanje. To je sitnica - objašnjava Halil Ibrišagić.

I ako se prihvati „da je to sitnica“, kako kaže Halil, ušteda je ipak ogromna. Vjerovatno je iz skromnosti nije htio da kaže šta će to samo u ovoj godini značiti za kolektiv.

Štapići ne propadaju

U proizvodnji duvana, odnosno, cigareta muku su u tvornici mučili da pri zastoju duvana ne bacaju filter štapiće koji neprekidno teku. Iako mašina za pravljenje cigareta stane, agregat za spajanje filtera i dalje radi - upropaštava filtere.

Svi u fabrici su, očigledno, razmišljali kako zaustaviti to bacanje filter štapića. Prvu varijantu inovacije da se zajedno sa zaustavljanjem mašine za cigarete zaustavi i tok filter štapića dao je rukovodilac u proizvodnji Zlatan Kapetanović, a drugu varijantu ispituju majstori Boro Pandža i Sed Osmanović.

Zasada je to u fazi ispitivanja, ali je sigurno da će se ostvariti ogromne uštede, da će filter štapići, koji su inače veoma skupi, biti korisno upotrijebljeni. Drugi posao radi majstor Irfan Dančić. On ima zadatak, tako su se dogovorili u radionici, da od stare - otpisane mašine za sječenje duvana napravi uređaj da se škart - dvije cigarete sa jednim - duplim filterom više ne bacaju, već da se na ovoj mašini posebno sijeku i pakuju u kutije. Ova ušteda, kako Irfan objasni trebalo bi da samou

Na malim poslovima se postižu velike uštede

● Višak tehnološke pare, koji je odlazio „u vjetar“ koristi se sada za zagrijavanje prostorija i to u najhladnijim danima donosi uštedu od 500 litara lož-ulja. ● Svi majstori iz službe održavanja imaju inovatorske zadatke ● Manje škarta na filter-štapićima a aparati za nanošenje ljepila se više ne bacaju ● U vlastitoj radionici izrađuju najkomplikovanije dijelove za mašine

ovoj godini donese kolektivu oko dva miliona dinara.

To je naš posao. Stalno smo u halama, radimo i posmatramo. Svako zapažanje je korisno, uvijek se može i bolje i više, samo kad se u kolektivu stvori takva klima - kaže Irfan Danić.

Nema bacanja

Aparati za nanošenje ljepila pri pravljenju cigareta do sada su se jednokratno koristili i - bacali. Na njihovo mjesto su dolazili novi. Sada više nije tako. Stari aparati se uspješno remontuju u radionici Fabrike. Njihov vijek je dvije godine, a sada, otkad se majstor Rasim Čaćan prihvatio njihovog remontovanja, što niko neradi, uvijek se produžuje za četiri puta. Uštede su ogromne.

Ni remont vakum pumpi više nije „sveto slovo“. Ovdje to veoma uspješno rade Mustafa Sinanović i Ivica

Svalina. I ovo je nov način da se kolektivu uštede pare.

Svak od nas ima po jedan inovatorski zadatak. Sitnice su, ali kad se sve sabere, onda to mnogo znači. Ljudima treba dati odriješene ruke i to je kao motiv dovoljno. A to, što se nagrada za inovacije tiče, one sigurno neće izostati, ali vjerujte mi ne radimo za nagrade, već zbog sebe i kolektiva koji nam obezbjeđuje egzistenciju - ističe Halil Ibrišagić.

Za inovacije bitno je i to da mašine više ne stoje zbog pohabanih dijelova. Majstori imaju radionicu, koja nije naročito opremljena, ali se i s ono alata što imaju vještim rukama može napraviti i najkomplikovaniji dio, koji se do sada uvozio iz Engleske. Upravo su osvojili izradu dvije vrste zupčanika, koji se na razlikuju od novih-tvorničkih. I sve to kolektivno radi ekipa održavanja banjalučke Fabrike duvana.

To što rade naši majstori je veoma značajno za fabriku, pa prema tome imaju i podršku u svakom radniku ovog kolektiva - ističe Radovan Bosančić, direktor. - Sve te, kako oni kažu, „sitne inovacije“ donose kolektivu velike uštede.

Šta se zapravo desilo u ovoj fabrici: nužda, kažu majstori, mijenja navike. Nekad se o ovako sitnim potezima nije ni razmišljalo, ustvari, nije se gledalo kakvi će biti krajnji efekti. Sad kad je svaka litra goriva dragocjena, svaki dinar ogroman, ljudi razmišljaju, unose se sve više u svoj posao i nalaze načina da ličnim doprinosom utiču na povećanu štednju, da se poboljšava ekonomičnost poslovanja, da se na kraju proizvodne trake dobije što jeftiniji proizvod, ustvari, što akumulativni.

To se, naravno, osjeća i na platnoj listi svakog zaposlenog, pa nije čudo što se o inovatorskim zahvatima razgovara i nesirpljivo očekuju rezultati. A to opet stimuliše inovatore na nova prenuća.

Primjer je slučajno uzet iz Fabrike duvana, a ima ih i u drugim radnim sredinama, što potvrđuje da je stabilizacioni program zapravo, mimo parola, ušao i u fabričke hale, tamo gdje se jedino može dobiti blika za ekonomsku stabilizaciju.

Jelenko SLATINAC
Svetlana PUŠAC

ZAPIS UZ JUBILEJ

● Sreten Mirošljević je prvi student koji je diplomirao na Pravnom fakultetu u Banjaluci

Tu, prije neki dan (6. februara) Pravni fakultet Univerziteta „Duro Pucar Stari“, na skroman, ali time ljepši i ugodniji način, obilježio je prvu deceniju postojanja. Otkako su se otvorile dvije aule tog fakulteta, kroz njih je prošao i prolazi na stotine mladih (i poneko stariji), onaj koji i u poznim godinama života misli, a dobro je da tako misli, da za naukovanje

PRVI: Sreten MIROŠLJEVIĆ

Znanja nikad dosta

nikad nije kasno!). Njih 1978 ih je zgradu fakulteta napustilo sa diplomom, ali samo jedan od njih na svojoj diplomu ima upisan redni broj JEDAN. To je Sreten MIROŠLJEVIĆ.

Tako je i tako piše u dokumentaciji, ali moramo reći i ovo: Istog dana - 28. juna 1976 godine - i gotovo istog časa diplomirao je i Andrija Kovač, koji danas radi u Kotor-Varošu. Naime, tog dana, kod istog profesora, položili smo posljednji ispit, Upravno pravo. Neko je od nas dvojice morao prvi da odgovara, izbor je pao na mene. Možda i zato što sam prije Andrija podnio prijavu. Do pola devet odgovorao sam ja, a zatim Andrija. Kada je profesor upisao ocjene, zajedno smo otišli u grad i proslavili završetak studija.

Sreten je mlad - ima 32 godine. Rođen je u Piskavici, kraj Banjaluke. Završivši osmogodišnju školu na nekoliko strana poslao je molbu za upis u srednju. Prvi odgovor je stigao iz banjalučke Upravne škole i zato je poslao njen dek, iako je, kao dječčić, sanjario da postane ljekar. Poslije Upravne škole svoje školsko ishodište vidio je jedino u pravnim naukama i zato se 1972. godine upisao na Pravni fakultet u Sarajevu, odnosno na njegovo odjeljenje u Banjaluci.

Najteže mi je bilo te prve školske godine. Dteč zemljoradnik, nemeština ga pritiska, brat u vojci, a sestra bez zaposlenja... Mučiosam se, kao niko moj, ali nisam posustajao. Bilo je, kako da ne, dana kada se obrok sastojao samo od četvrti hljeba i čašice jogurta. A novca niotkuđ. Kada danas o tim danima razmišljam, u sebi ponavljam: „Spomenulo se, ne povratilo se“. Ali, istovremeno mi je i drago što par nisam imao kao neki drugi. U tim godinama dinar je opasna stvar. Znam dosta vršnjaka koji nisu završili srednju školu i nisu uspjeli da odu na fakultet samo zato što su uvijek imali pune džepove para... Pregrijevši tu prelomnu, prvu godinu studija, kasnije je sve išlo nekako lakše. Kod Zajednice za visoko obrazovanje

u Sarajevu podigao sam kredit i odahnuo. Oдавno sam ga, do posljednjeg dinara, vratio.

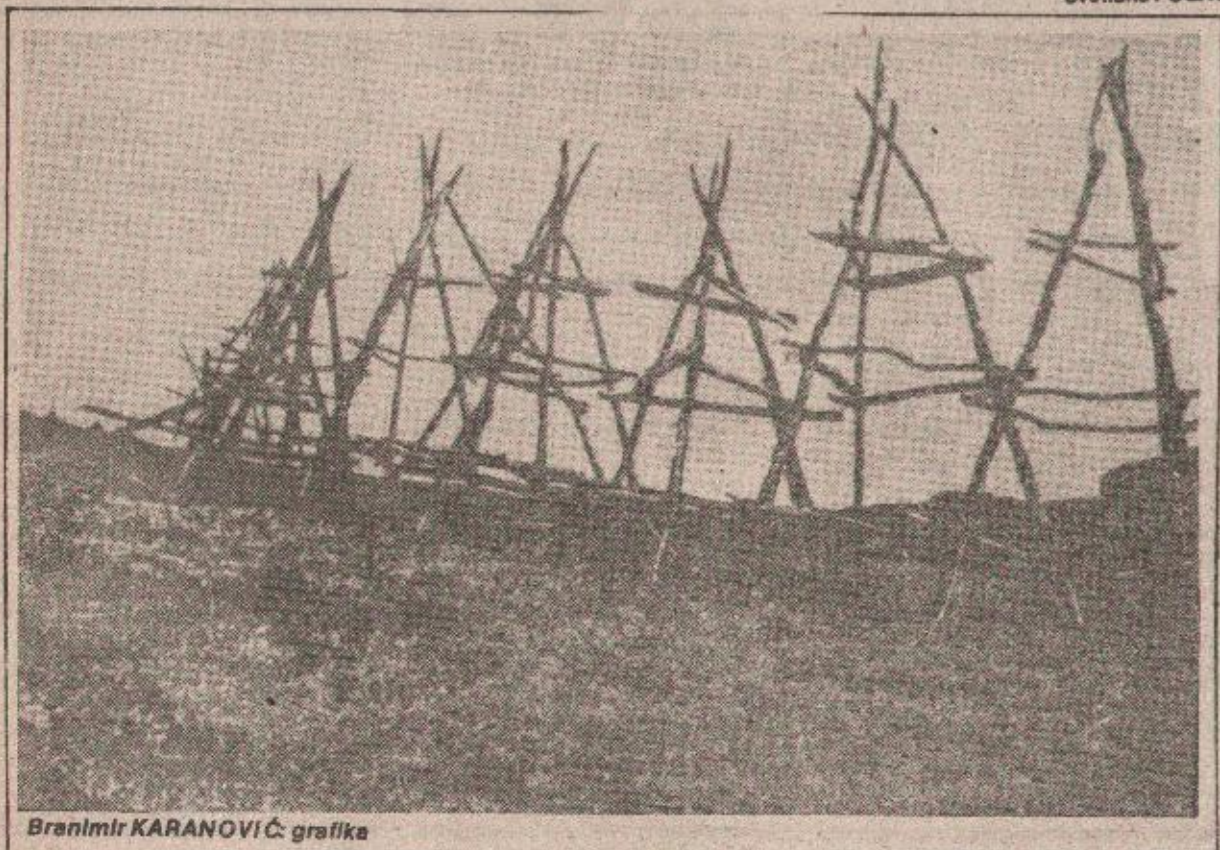
Skupština opštine je 6. februara 1975. godine donijela odluku o osnivanju Pravnog fakulteta. Sretenova generacija imala je sreće: postali su redovni studenti treće godine, odnosno šestog semestra. Kao i do tada, Sreten je nastavio redovno i uspješno da polaže ispite. Samo se jednom „okliznuo“ na političkoj ekonomiji. Istovremeno bio je izuzetno aktivan u omladinskoj organizaciji, a kada je u četvrti godini malo prigustilo, a njemu se žurilo da završi školovanje i dođe do vlastitog hljeba. Prionuo je još više na učenje i onog 28. juna postao - diplomirani pravnik.

Na posao nisam uopšte čekao: odmah sam se zaposlio u OOUR-u „Poljoprivrede“ u Draksvenju. Zatim sam jedno vrijeme radio u Skupštini opštine Laktaši, odnosno u Marksističkom centru „Veselin Misašević“ u Banjaluci. I na kraju, stigao sam, ovo, u „Elektrokrajinu“, gdje radim već gotovo pet godina. Iako nemam mnogo iskustva, rekao bih ovo: najbolje je za čovjeka ako radi u jednoj oblasti. Može da je dobro upozna, da pronikne u sve njene tajne, a što tajni uvijek ima.

Hoće Sreten da kaže i to kako je, završivši pravni fakultet, tek tada, u stvari, shvatio kako i koliko treba da se uči, ako čovjek ne želi da ga vrijeme pregazi. Dok je knjige u jednoj a indeks i želja za ocjenom u drugoj, ruci gotovo sve što se nauči, brzo se, nekako, zaboravi, pa je ono što se kasnije stiže u praksi daleko važnije, značajnije.

Iz fakultetskih klup sam ponio dosta znanja, ali znanje stvarno nikad nije dosta. To sam shvatio za ovih osam - devet godina, koliko već radim. Zato je Sreten podavno prionuo ponovo na učenje: priprema prenosudni ispit, a čim ga položi nastaviće rad na postdiplomskim studijama. Jer, kako reče, znanja nikad nije dosta.

Ljimon PAPIĆ

Branimir KARANOVIĆ: grafika

I mi smo nečija prošlost...

Ne može biti mudre, pametne, napredne savremenosti, čija mudrost, pamet, naprednost niču ex nihilo sa totalnih ruševina prošlosti". Izrečena u sasvim drugom kontekstu (nastava književnosti u usmjerenim školama) ova misao novosadskog univerzitetskog profesora Miroslava Egerića, svojevrsan je motiv za razgovor o kulturno-istorijskom naslijeđu spomenicima u Banjaluci. Povod je jedar jubilej: 20. februara Služba zaštite spomenika kulture Jugoslavije slavi 40-godišnjicu postojanja. Istog dana 1945. godine drug Tito je potpisao naredbu ispred Nacionalnog komiteta oslobođenja kojom se „zabranjuje upotreba starih objekata spomenika kulture u bilo koje svrhe, koje bi mogle te objekte da ugroze...“

O dometima službe zaštite u Banjaluci, teškoćama koje ima, ugrožavanju bogatstva koja nam je u amanet ostavila prošlost, razgovaramo sa **Miljenkom BOKANOM** (dipl. inž. arhitekta pejzažista), direktorom Zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode, koji je u Banjaluci osnovan 1976. godine.

„Zaštita kulturno-istorijskog naslijeđa je vrlo složen zadatak, pogotovo u ovo vrijeme društvene prakse kada želimo brzo i beskompromisno ostvariti svoje ciljeve razvoja. U zahuktalom koraku zaboravimo da vrijeme ipak nije nastalo od nas, da su ljudi i prije nas, nelinari, stvarali vrijednosti koje traže našu pažnju. Vrlo rijetko se zapitamo koliko su vrijedna ta djela, olako ih procjenjujemo, gubimo iz vida tehnološke, materijalne mogućnosti proteklog vremena. Banjaluka je imala izuzetan spomenički fond. Društvo prijatelja starina, naš dostojan prethodnik, mnogo je učinilo da se stvori pogodna klima za ovu djelatnost. Ali, zemljotresi su učinili svoje. Fond kulturno-istorijskog i graditeljskog naslijeđa pretrpio je velike nečaje. Ono što nam je ostalo traži pomoć, zaštitu, spas.“

● U uslovima restrikcija na svim poljima, kolike su mogućnosti da se ostvari princip zaštite?

● Da spomenik kulture uđe u svakodnevni život čovjeka, da postane njegovo vlasništvo u najširem smislu riječi - to je naš cilj. Teško ga ostvarujemo. Iako nas je osnovala ova društveno-politička zajednica, sa puno svijesti o potrebi ovakve službe, tako djelujemo na osnovu Zakona o zaštiti kulturno-istorijskog naslijeđa i Zakona o prostornom uređenju, u primjeni upravo tih zakona dolazi do nesporazuma. Neobično je da se jedan utvrdni društveni interes tumači na različite načine, kako nekome odgovara. Kako je moguće jednim aktom uglednog društveno-političkog radnika našeg grada jednostavno srušiti spomenik kulture, a da se Zavod kao stručna institucija ne upita ni za mišljenje? Pobrkali smo izgleda nešto, to da ovaj Zavod brine i štiti spomenike, ali ne i da sam za to obezbjeđuje sredstva. Naslijeđe istorije u ovom gradu je njegov inventar, a ne samo ovog Zavoda.

● Otkud takav odnos prema naslijeđu i koji ga primjer najdrastičnije ilustruje?

● Teško je zeobiti primjer izgradnje Elektrotehničkog fakulteta. Na pogrešan način iskazan interes jedne grupe ljudi do-

● U zahuktalom koraku razvoja zaboravimo da vrijeme nije nastalo od nas, da su nelinari i prije nas stvarali vrijednosti koje traže našu pažnju. „Novi čovjek“, sa novim, nepouzdanim sistemom vrijednosti, lako prošlost zaboravlja: staro ruši, novo gradi bez kriterija, bez odgovornosti. Njegova su samo četiri zida, a ono izvan-brisan, ničiji „zajednički“ prostor. Šta ćemo sami o sebi reći generacijama koje dolaze? - pomalo rezignirano pita Miljenko Bokan, direktor Zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode u Banjaluci

bio je tok koji nismo željeli. Niko nije uvažio naša uvjerenja da takav objekat ne može da se gradi u kompleksu Stare čaršije. Drugostepeni republički organ potvrdio je naše stavove, rješenje o gradnji poništio je Republički komitet za urbanizam, koji zahtijeva obnovu postupka, a Republički komitet za nauku i kulturu odbio je žalbu Elektrotehničkog fakulteta, koji se žalio na to što, nismo dali saglasnost na projekt za sanaciju. Nepri-

Jedan od dragocjenih spomenika: tvrđava Kastele

hvatljivo je da u tome Zavod nema podršku organa uprava, a od njega se traži da djeluje u skladu sa zakonom, da pokrene postupak, odgovara za to. Morali bismo da štiti-timo zakonitost i jedni i drugi. U praksi, zadobijaze nas u svim dogovorima oko prostornog planiranja. A jasno je da bi ova institucija morala biti učesnik u procesu planiranja i imati ravnopravan tretman stručnih lica.

● Nije li novi čovjek, sa novim mentalitetom i sistemom vrijednosti, doprineo ovakvom odnosu prema kulturno-istorijskom naslijeđu? Zemljotres je u Banjaluci ostao trega ne samo na fasadama nego i na duhu, karakteru ljudi. Srušiti sve staro, graditi novo, postao je zakon kojim se opire tradicija, kultura, sjećanje i svi koji jesu građani Banjaluke?

● Posrednim putem taj mentalitet je značajno uticao na sve ovo. U želji da što prije stvorimo normalne uslove života i rada snizili smo kriterije. Podlegli onome: nešto treba, nešto mora! Vršiti pogrešnu sanaciju uveče je šteta nego ostaviti objekat

u ruševnom stanju. Srozali su se kriteriji, naročito kriteriji odgovornosti. Govorilo se - što nije srušilo zemljotres, srušili su urbanisti. Sve je to danas nekulturi. Generacije gimnazijalaca smatraju da se zgrada stare Gimnazije nije smjela rušiti. Podlegnemo dnevnom prakticizmu, a riječ imaju građevinski stručnjaci kojima nisu poznate metode restauracije. Njima je poznat metod „srušiti pa graditi“ jer, jasno je, radniku moraju obezbjeđiti čist posao.

Naše novo strahovanje je revitalizacija Stare čaršije. Već sad smo se uvjerali da nas urbanisti neće mnogo slušati. Nekome je potreban čist prostor, nova stara čaršija, a to nikako ne smije da se desi. Ovo rješenje traži sluh, osjećaj. Zavod u stručnom smislu može mnogo toga reći, ali izgleda da su prevladale snage kojima je jedini cilj - novac. Rutinska operativna ne želi ništa da mijenja nego traži najkraći put do dohotka.

● Gdje je glas javnosti, koliko se čuje, da li pomaže u nesporazumima ove vrste između „stručnjaka“?

● Lično mislim da bi prije realizacije, osim foramskog odlučivanja ipak trebalo svaki plan izložiti javnosti. Donesen je regulacioni plan, utvrđene odredbe i već se ne poštuju. Bilo je primjera, reagovanja mjesnih zajednica Bulevar revolucije i Hiseta, koje su se ogradile, protivile izgradnji fakulteta, ali odgovor nisu dobile.

● U kakvom su stanju spomenici kulture na području banjalucke opštine, koju pokriva Zavod i služba zaštite?

Miljenko Bokan: Srozali smo kriterij odgovornosti

● Ni prije zemljotresa situacija nije bila sjajna, a poslije - pogotovo. Kroz sredstva za sanaciju i Fond obnove poslije 1969. godine sanirali smo sahat - kulu, Ferhadiju, Dom kulture. Kastel je stradao u ovom zemljotresu više nego za 400 godina svog postojanja. Još su neiskorišteni bogati prostori Kastela, koji mora da živi. Po programu iz 1981. godine za interventnu sanaciju dobili smo dvije, a trebale su nam 32 stare milijarde! U 1984. godini dobili smo jednu staru milijardu. Sredstva moramo naći, jer spomenike treba ne zaštititi nego spašavati.

Veliku pomoć vidimo u novom SIZ-u za prostorno planiranje od kojeg smo prvi put dobili sredstva za fizičku zaštitu spomenika. Optimizam unosi i novi zakon o zaštiti i korištenju kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa, koji jasnije definiše obaveze učesnika u izgradnji i zaštiti. On nam donosi i novu obavezu - postaćemo regionalna institucija. Planovi su nam veliki: objavićemo spisak svih zaštićenih spomenika, da se izbjegnu stare dileme šta je pod zaštitom, a šta ne. Pokrivamo područje arhitekture, arheologije, urbanizma, zaštite prirode, pokretnog inventara, spomenobilježja NOR-a, radničkog pokreta i socijalističke revolucije. Sa tri čuvara Kastela svega nas je 15 zaposlenih, a pred nama su veliki poslovi: nova otkopavanja u Kastelu, arheološki nalaz u Ramićima, zaštita bibliotečkog fonda samostana Marija zvezda, dalja ispitivanja Inkunabule, sanacija Partizanskog spomen-groblja. Posebno izdvajamo to da je Zavod dobio da izradi elaborat izdvajanja šumskog kompleksa u Nacionalnom parku „Kozara“. Pripremamo dokumentaciju za zaštitu i prezentaciju šumskog rezervata. To je i veliko priznanje i izazov za nas.

Jednostavno, treba mnogo toga da štiti-mo. Sve što je naslijeđeno moramo da ocijenimo sa mnogo predznanja. Takav odnos moramo graditi zbog nas samih. Ne može problem zaštite biti samo domen ove institucije. To mora ući u svijest ljudi, u ono što gradimo.

Razgovor vodila:
Nada PUVACIĆ

MIKA ŠPILJAK:

Kleronacionalisti

Pojavu nacionalizma dosta smo potcijenili i nismo joj pridali onaj značaj koji u cjelini ima. Mnoge slabosti u Savezu komunista odražavaju se i na ovom području. U Hrvatskoj nacionalizam je najdirektnije povezan sa kleronacionalizmom. Kada se 1971. godine u Hrvatskoj obračunavalo sa masovnim pokretom, sa njegovim nosiocima, i kada je taj pokret razbijen, a na političkoj sceni potisnuti i odstranjeni ljudi, krenulo se jednim drugim putem. Masovni pokret danas nastupa kroz povezivanje sa militantnim dijelom naročito katoličke crkve, koji je sebi uzao liniju i orijentaciju da zamijeni masovni pokret, da zalista crk-

va postane masovni opći pokret koji okuplja nacionaliste, sve snage, na jednoj prevaziđenoj liniji prema društvu i otvorenom sukobu sa njim. Tu je i odgoj kojeg vrši diokato-ličkog klera, koji indoktrinira mlade ljude u nacionalističkom i čak šovinističkom duhu, u konkurenciji sa drugim vjerskim zajednicama.

Kroz isticanje crkve u Hrvata, kroz borbu za crkvu, ona ne vodi računa o višenacionalnoj i višekonfesionalnoj zajednici, nego ide na konfrontaciju i sa društvom i sa drugim religijama, što postaje vrlo opasno.

Mi smo pustili mlade ljude i nismo na vrijeme uočili da je

dio odgajan u krivom duhu od strane kleronacionalista i šovinista. Mi smo zaboravili da mladim ljudima objašnjavamo šta je značilo drugi svjetski rat, bratoubilačka borba, šta je značilo da nam tuđinac organizira bratoubilačku borbu, to mladi ljudi ne znaju. I kad danas može neko u Hrvatskoj klicati Anti Paveliću, fašističkim simbolima i kukastim krstovima, onda to samo govori da smo mi to zapostavili, nismo dovoljno objašnjavali mladim ljudima, dok su drugi sa drugim ciljevima bili mnogo aktivniji.

(fz intervju Radio-Skoplju)

SARADNJA SA KLUBOVIMA JUGOSLOVENA U INOSTRANSTVU

KNJIGE IZ ZAVIČAJA

Članovi Koordinacionog odbora za pitanja naših radnika u inostranstvu, koji djeluje pri Saveznoj konferenciji SSRNJ, dali su inicijativu da se 1985. godina proglasi godinom brige o mladima van domovine.

Učenici jugoslavenskih dopunskih škola u Bad Kanštatu su stoga odlučili da se obrate svojim vršnjacima u domovini, učenicima u osnovnim i srednjim školama, mladima u mjesnim zajednicama i drugim vršnjacima u omladinskim i pionirskim organizacijama, da im pomognu u jednoj akciji. Naime, oni su još krajem prošle godine počeli sa akcijom prikupljanja knjige iz školske lek-

ture, kako bi imali svoju biblioteku koja će biti u novootvorenim klubskim prostorijama. Oni se nadaju da će vršnjaci pomoći njihovu akciju i poslati im poneku knjigu iz dačke lektire i tako im pomoći da bolje savladaju osnovne norme maternjeg jezika, koji, na žalost, mnogi od njih još slabo govore.

Knjige im možete poslati na adresu:

Jugoslavenski klub „Dunav“ (za učenike Jugoslavenske dopunske škole)
Heinrich - Ebner Str. 2.
7000 Stuttgart 50 - SR Njemačka

R.DŽ

KRUPNA DOSTIGNUĆA SAVREMENIH GENETIČARA

Nastupa li doba superbiljaka?

- Ukrštanje na nivou ćelije daje bolje rezultate
- Možda ćemo u doglednoj budućnosti živjeti bez insekticida i vještačkog đubriva

Nedavno, na jednom naučnom skupu o hrani i poljoprivredi, „goruća tema“ diskusije bila je veoma neobična i odnosila se na novi metod hibridizacije biljaka koji će omogućiti odgajanje „superbiljaka“, otpornih na sušu, insekte i raznovrsna oboljenja. Naučnici koji su kolegama govorili o svojim dostignućima u ovoj oblasti nisu bili pretjerano optimisti - pošto njihova istraživanja traju već pet godina oni ne predviđaju da će za narednih 10 do 15 godina uspjeti da riješe probleme ishrane čovječanstva primjenom svojih „superbiljaka“.

Fuzija ćelija

Metod u stvari zahtijeva promjenu biljke na najsitnijem stupnju - na nivou ćelije. Nova svojstva bi se postizala fuzijom ćelije-domaćina sa ćelijom biljke neke druge vrste, naravno povoljnih osobina.

Fuzija biljnih ćelija više nije tajna za biljne fiziološke - oni su već uspjeli da iz jedne jedine originalne, početne ćelije odgaje čitavu stabljiku duvana, šećerne trske ili mrkve. Naredni cilj koji stoji pred njima je odgajanje potrebnijih, ali i složenijih biljaka - zobi, žita, krompira, ječma, raži, pirinča.

„Onog momenta kada ostarimo ovu zamisao, poljoprivrednicima širom svijeta biće dostupne izuzetne biljke, „krojene“ tako da mogu da rastu u određenim, specifičnim uslovima“, kaže dr Donald Senić, jedan od rukovodilaca istraživačkog tima. Uputrebom usavršene tehnike, biljni genetičari moći će da usade željene osobine, kao što su povećana fiksacija azota, otpornost prema raznim bolestima i suši, na primjer, pa čak i otpornost na hladnoću u biljke koje ove karakteristike nisu posjedovale ranije. Usavršenom tehnikom ubrzao bi se normalno spor proces ukrštanja i eliminisala nagadnja koja neminovno prate proces otvorenog oprašivanja i kalemjenja. Ono što je najznačajnije, mogli bismo da raspolažemo novim, takozvanim superbiljkama. Ako kukuruz ili pšenica, na primjer, mogu biti tako „isprogramirani“ da sami fiksiraju azot - odnosno da ga uzimaju iz vazduha i pretvaraju u đubrivo u obliku amonijaka, onako kako to čine mahunaste biljke i neke bakterije - upotreba ogromnih količina vještačkih đubriva postala bi samo prošlost.

Ukoliko se u stvaranju novih vrsta naučnik služi klasičnim metodom oprašivanja

ili kalemjenja, bilo da pomoću različitih vrsta stvaraju novu, bilo da od postojećih hibrida pravi nove, on nije siguran da će novodobijena biljka posjedovati karakteristike koje je on tražio - kao što je veći prinos, na primjer. On čak nije siguran da će sretazna osobina ispoljiti u prvotni u nekim narednim generacijama.

„To je pitanje sreće“, kaže botaničar Artur Galston sa Jexla, jedan od vodećih poznavatelja genetike biljaka. „Obično je potrebno da prođe 5 do 8 ukrštenih generacija da bi se došlo do čiste vrste. Proces može da traje i do osam godina“. Ali, upotrebom ćelije, a ne cijele biljke, slučaj biva odbačen. „Više uopšte nije u pitanju da li ćete pogoditi ili promašiti“ kaže dr Galston.

Za sada duvan i šećerna trska

Naravno, odgajanje pojedinih ćelija u kulturi nije nova stvar. Ćelije se obično stavljaju u rastvor šećera, soli amonijaka i azota, biljnih hormona i vitamina. One počinju da se množe i poslije izvjesnog vremena, izrastaju u bezobličnu masu nazvanu „kalus“. Naučnici su uspjeli da ovako odgojena kultura duvana pomoću naknadno unesenih biljnih hormona iz tkiva počinje da obrazuje korjenje, klice, pa i čitavo stablo. Svaka ćelija biljke ili životinje sadrži u sebi sve osnovne genetske instrukcije ili dezoksiribonukleinsku kiselinu potrebnu za određivanje prirode svih drugih ćelija organizma, pa čak i cijelog tijela biljke ili životinje.

Slobodno možemo reći da se mikrobiolozi služe upravo ovim metodama kada „prepravljaju“ neke mikroorganizme, bakterije prvenstveno, u proizvodnji antibiotika za medicinsku upotrebu kao i brojnih drugih supstanci. Mikrobiolozi koji proučavaju biljke upotrijebili su i mnogo ranije ovaj metod u osnovnim istraživanjima koja se odnose na fiziologiju biljaka, njihove hormone i rast. U stvari, upravo u ovakvim istraživačkim laboratorijama ugledale su svjetlost dana prve stabljike duvana pedesetih godina nastale iz ćelijskih kultura, kao i prve stabljike šećerne trske nastale na isti način šezdesetih godina.

Ambiclozan naučni poduhvat: stvoriti vočke, ratarske i povrtarske biljke koji će biti otporni na sušu, mrazeve, zarazno i druge bolesti!

Hibridizacija biljaka

„U tom presudnom periodu kada smo ustanovili da zaista možemo da načinimo čitavu biljku iz jedne jedine početne ćelije, odlučili smo da usredsredimo svoju pažnju na odgajanje poljoprivrednih kultura koje služe u svakodnevnoj ishrani“, kaže dr Piter Karlson sa Mičigenskog univerziteta. Biljni fiziolozi radili su u početku samo sa ćelijama duvana i mrkve, objašnjava dr Karlson, vjerovatno zato što svi prvi, raniji istraživači upravo sa ovim biljkama su i počeli. O njima se tako prikupilo najviše materijala i podataka. „Bilo je, u stvari, lakše da se radi sa poznatim biljkama, ali sada želimo da prenesemo sva ta saznanja na biljke koje se koriste u svakodnevnoj ishrani“, dodaje dr Karlson.

Dr Karlson je, u stvari, osoba odgovorna za fuziju ćelija. U svojoj 32. godini on je već imao nekoliko „prvih otkrića“, ali je ovo svakako najbitnije. Prvi na svijetu on je osobine jedne biljke dodao osobinama druge obavljajući u stvari fuziju njihovog ćelijskog materijala i praveći ne samo jednu promijenjenu biljku, već i novu vrstu hibrida.

„Dokazano je, dakle, da je hibridizacija moguća i na nivou ćelije“, kaže dr Karlson. Nešto docnije, manipulišući pojedinim ćelijama, uspio je da odgaji biljke duvana otporne na otrov koji luče određene bakterije, veliki neprijatelj duvana na američkom Jugu. Po istom principu je kasnije havajskim naučnicima pošlo za rukom da odgaja primjerke šećerne trske otporne na sušu, a naučnici u desetinama laboratorijama u svijetu uspjeli su da izvrše fuziju desetina biljnih vrsta na nivou njihovih pojedinačnih ćelija. Među njima su i ćelije kukuruza fuzionisane sa ćelijama soje (soja sama fiksira azor); ćelije graorice sa djetelinom i druge.

„U ovim eksperimentima željeli smo da utvrdimo koliko daleko može da se ide u fuziji ćelija. Odgovor je: granica nema“, kaže dr Karlson. Ali, istraživači još uvijek nisu uspjeli da od hibrida dobijenih na ovaj način odgaja cijelu biljku. „Ako možemo da odgajmo cjelu stabljiku duvana iz samo jedne

ćelije vjerujem da ćemo uspjeti da to uradimo i sa žitaricama. Potrebno je samo da nađemo onaj jednostavni biološki odgovor - i stvar je urađena“, dodaje Karlson.

Važan je zid ćelije

Jejska grupa dr Galstonia vjeruje da zna odgovor na pitanje zašto složenije biljke uspjevaju da iz jedne ćelije izrastu samo do nivoa tkiva i nikako dalje. Prema njihovom mišljenju, odgovor leži u zidovima ćelija.

Naime, zidovi biljnih ćelija nisu okruženi propustljivom membranom, kao što je to slučaj sa životinjskim, već su čvrsti. Ovaj čvrsti zid se rastvara prije fuzije ćelija da bi se omogućilo drugom ćelijskom materijalu da prođe u materijal ćelije-domaćina. Na taj način ćelija je ogoljena i - oslabljena. Naučnici smatraju da se kod ovako ogoljene ćelije događa još nešto: proces normalnog starenja javlja se daleko ranije i odvija se daleko brže nego kod ćelije koja je ostala čitavog čvrstog zida. Dr Karlson je uspio da „ojača“ ćelije dodavanjem određenih amino-kiselina, čime je izgleda otvoren put daljem rastu biljke.

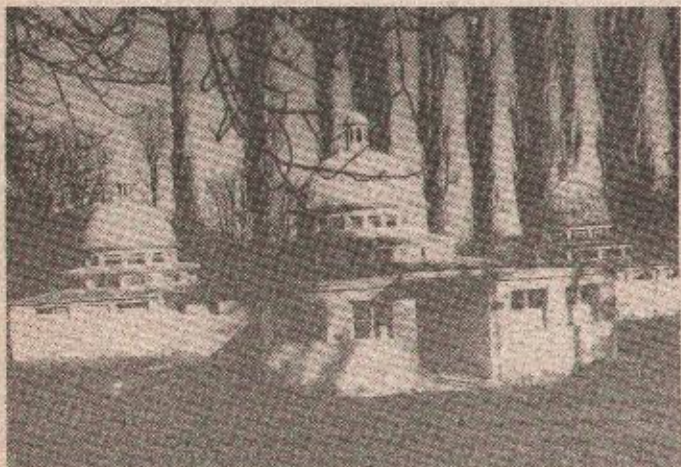
Istraživači su uspjeli da odgaje biljke pšenice, ječma, pirinča, kukuruza i paradajza iz jedne druge vrste ćelijskih kultura, takozvanih dugotrajnih. To nisu pojedine izmijenjene ćelije, već čitave grudve ćelija, neke od njih minimalno izmijenjene. „Ćelije u grudvama drugačije su od pojedinačnih - možda su čak i malo izmijenjene - i to je vjerovatno razlog što i njih mogu da izrastu čitave biljke“, kaže dr Karlson. Ali, sa pojedinačnim ćelijama sve je u redu - osim što od stupnja tkiva nije dalje moguće načiniti biljku. Dr Karlson veruje da je to stvar koja će kroz nekoliko godina biti prevaziđena.

„Ovaj rad započeli smo tek prije pet godina“, kaže mladi naučnik. „Možemo da fuzionisamo ćelije korisnih biljaka koje služe u ishrani. Već imamo i model koji nam je pokazao kako odgajati biljku na vrijeme. Vjerujem da se nalazimo na pragu proizvodnje novih biljaka“, tvrdi dr Karlson.

KAKVA JE SUDBINA BANJE U SLATINI

INJEKCIJA DO 2.000 GODINE

● Harkanj, banja u Mađarskoj, koja ima ista svojstva kao i banja u Slatini, inkasira godišnje oko 30 miliona njemačkih maraka od jugoslovenskih turista ● Mađari u svoju banju ulažu znatna sredstva, a o Slatini se za sada brine samo „Slateks“

Spomenik vremenu: Banja u Slatini, građena početkom ovog stoljeća

Banja Slatina ni ove, kao ni svih prethodnih godina, neće se naći ni u jednom turističkom katalogu, prospektu ili plakatu, niti će imati svoje mjesto u turističkoj ponudi domaćem ili deviznom gostu. Ostaje, za ovu generaciju, anonimna kao i svih prethodnih godina. Nažalost - to je istina sa kojom se ne smijemo miriti, jer kvalitet i ljekovitost slatinske vode bio je poznat i prije dolaska Slavena na padine Krčmarice, a pouzdano se zna da su u njoj blagodeti uživali i Rimljani, čije su stope kročile na ovo tlo, i Turci kao osvajači, i austrougarski zavojevači, predratni bogataši...

Nekad je Slatina imala hotele koje danas nema, i puno vikendica kao i danas, ali u njima se odsjedalo zbog banjanja i odmora, a ne kao danas...

Banja koja je bila „u modi“

Banjske kupole, koje i danas postoje, ali su u ruševnom stanju, nijemo podsjećaju na to davno vrijeme kada je Slatina kod Banjaluke bila u modi. Priča koju ćemo ispričati zvuči kao šala, ali stariji stanovnici ovog kraja kažu da je istinita.

Došla u carakl Beč, kaže priča, dva ugledna i bogata banjalučka trgovca, dobri poznavoci njemačkog jezika. Sa sobom ponijeli puna para i krenuli u svijet da nađu banju za odmor i provedbu. Obrate se jednom od najpoznatijih bečkih ljekara da ih pregleda i preporučiti im neku bašu poznatu banjsko-rekreativno odmaralište. Ljekar ih pregleda, dobio im neprijatni pregled, skinu naočare i značajno ih pogleda. „Uzmi mi ste odnarpornu pastu i preporučio bih vam jednu borju, koja je latina daleko, ali isplati se i

namučiti u putu i u njoj odmoriti. To je Slatina kod Banjaluke, u Boeni“. Eto, tako kaže ta priča o dvojici naših ljudi koji su tada četiri dana i tri noći morali da putuju do Beča da bi saznali kolika je vrijednost Slatine, ko banje.

Ljekovitost termalnih voda niti je manja niti slabija nego što je u prošlosti bila. Ali je više onih kojima je na danas potrebna. Jer, danas je i više ljudi na zemaljskoj kugli, a isijas hvata i mlade i stare. U Slatinu se prije nekoliko decenija dolazilo da se isijas spriječi, a danas - da se liječi. Stari ljudi su govorili: „U banju valja ići kad si zdrav, da ne oboliš“. I nisu isijas i druge bolesti koje napadaju kičmu i kičmene mišićne samo one koje ljekovita slatinska voda efikasno liječi. Široka je lepeza bolesti koje priroda ovdje uspješno liječi.

„Zub vremena“ čini svoje

Liječi, ali kako? To je već druga i uglavnom neprijatna priča. Jer, u banji nema mjesta za sve one koji bi došli i kojima je ona potrebna. Prostor je skučen i posjetiocima je još dostupno samo ono što je prije rata napravljeno. A to je malo. U razvoj banje nije skoro ništa ulagano. I ono što je ranije izgrađeno „zub vremena“ je nagrizao i učinilo čovjeku neprikladnim.

Koliko bi banja mogla da ima posjetilaca godišnje? To pitanje čisto se postavlja medicinske prirode. Umjesto odgovora reći ćemo: banja u Harkanju u Mađarskoj, koja ima ista svojstva kao i Slatina, godišnje inkasira od Jugoslovena oko 30 miliona njemačkih maraka.

Poslije rata banja je pripala mjesnoj zemljoposjedničkoj zadruzi, da se o njoj stara. Kada su ukinute zadruge, banja je bi-

la prepuštena sama sebi. I zna se kakva joj je sudbina bila. Danas se o njoj stara Zavod za rehabilitaciju „Dr M. Zolović“ iz Banjaluke. Tu je smješten jedan stacionar sa skućeništem i nekoliko paviljona. U jesen, rano proljeće i zimu otvoren je jedino stacionar, jer SZZ za zdravstvo izdvojava pare samo za bolničke krevete. Paviljoni su zatvoreni. Rade samo u jeku pune sezone, kada ima gostiju.

„Slateks“ ne može sam

Da li bi tako i trebalo da bude. U svakom slučaju - ne. Jer, banja bi mogla da bude nosilac razvoja ovog mjesta, pa i komunne. Svuda banjski turizam donosi veliki dohodak, pa zašto ne bi i u Slatini. A da bi tog dohodka bilo, potrebno je ulagati u razvoj. Međutim, sredstva za takvu namjenu nema. Istina, ovdješnji „Slateks“ izdvojava dio ostataka dohodka i ulaže ga u izgradnju mjesne zajednice i isplivanje termalne vode, ali to su nedovoljna sredstva. Uz „Slateks“ interes bi trebalo da nadu i drugi komunalni.

„Slateks“ je izradio studiju „Slatina do 2.000. godine“ i u njoj je precizirano šta bi trebalo uraditi da bi Slatina zauzela mjesto koje joj pripada u razvoju banjsko-rekreativnog turizma. Samo, da li će ta studija naći svoje mjesto i u životu? I kolike su stvarne mogućnosti „Slateksa“?

U ovoj radnoj organizaciji svjesni su da sve ne mogu sami, ali vjeruju da sami neće ostati. Nada, dakle, postoji.

Na kraju još jednom da podjelim na Harkanj u Mađarskoj. To je mjesto sa 1.800 stanovnika, četiri hotela i više od 3.000 vikendica za iznajmljivanje. Više je znači krovova nego stanovnika. A svake godine se izgradi i novi bazen.

Ratko MARIĆ

VRIJEME RADI ZA NAS

● **Od Afrikanaca sam naučio da vrijeme radi za nas, da vrijeme nije jedna vječna konjska trka** ● **U Evropi ili Americi ljudi kojima radim nikada nemaju vremena. Uvijek ostavljaju utisak da nemaju vremena, da im se žuri. Uvijek su umorni...**

Ljubitelji filma dobro poznaju simpatičan lik Hardija Kriger-a. Između ostalih, odigrao je nezaboravnu ulogu pozitivnog lik njemačkog vojnika u Bulajičevom filmu „Bitka na Neretvi“.

Manje je poznato da Hardi Kriger piše knjige, romane. Ili, da već četvrt vijeka živi u Africi i da se plavokosi Berlinac u potpunosti osjeća Afrikancem...

Razgovor sa njim tekao je neusiljeno. Pitamo ga:

- **Kako vam je u Africi, gospodine Kriger?**

- Osjećam se vrlo dobro u Africi. Ne znam je li vam poznato: prvi put sam došao u Afriku na snimanje jednog američkog filma koji se zove „Hatar“. To je film Hauarda Hjuksa, sa Džon Vajnom, priča o hvatanju divljih životinja. Bilo je to 1960. - moj prvi susret sa Afrikom.

Odmah sam se zaljubio u tu zemlju i u njene ljude. Već za vrijeme snimanja kupio sam komad zemlje, tačno tamo gdje smo snimali. Smatrao sam da će biti dobro ako budem imao jedan kutak u kojem ću se osjećati da sam u svojoj kući. Jer, život filmskog glumca, pozorišnog glumca - što je moj zanat koji puno volim - zamoran je, bilo da se odvija u Njujorku, Holivudu, Londonu ili Parizu. Uvijek je iscrpljujući.

Potreban mi je neki miran kutak u kojem mogu da se odmorim i da napunim baterije. Afrika je tako lijepa, istočna Afrika, Tanzanija, zemlja u kojoj živim. Prostrana je, lijepa. Ljudi žive u jednoj civilizaciji koja je daleko od naše i ja se dolje, među njima dobro osjećam:

- **Je li njihova civilizacija bliska vašoj, lično vašoj?**

- Iz ovog ili onog razloga, ne znam tačno, ona mi je bliska, podudara se sa mojim mentalitetom.

- **Koji je to mentalitet?**

- Teško je odgovoriti na to pitanje. Teško mi je govoriti o meni, tražiti ko sam...

- **Interesantno bi bilo ustanoviti kakva je duhovna veza između jednog plavog Berlinca, tipičnog sjevernjaka i crne Afrike...**

- Da jasno, mi je vaše pitanje... Hm... Jeste, istina je da sam Berlinac, tamo sam rođen i tamo sam proveo djetinjstvo. Ali, moji preci potiču sa sela. Moj djed i baka bili su učitelji na selu, ali su nekako više bili čobani. Uvijek sam imao potrebu da živim na selu, da živim život u miru.

Vjerujem da bolje razumijem čobane nego intelektualce, u bilo kojoj zemlji. Vjerujem da je zbog toga, zbog mog takvog porijekla, meni prijatnije u Africi, među Afrikancima, u jednoj prostornoj zemlji i u miru.

- **Ima nešto što niste objasnili: kakav je to afrički mentalitet, koji vam se toliko sviđa?**

- Ima više toga, vjerujem... Afrikanci - akad kažem Afrikanci mislim samo na one koje poznajem, s kojima živim na istoku Afrike, u Tanzaniji - Afrikanci koji žive u mojoj blizini: oni su poštenu, u dubini duše poštenu. Pametni su. Imaju mnogo vremena.

U Evropi ili Americi, gdje radim i provodim moj profesionalni život, ljudi s kojima radim nikada nemaju vremena. Uvijek ostavljaju utisak da nemaju vremena, da im se žuri; uvijek su umorni.

Od Afrikanaca sam naučio da vrijeme radi za nas, da vrijeme nije jedna vječna konjska trka, vrijeme radi za nas - eto to sam naučio od Afrikanaca!

- **Naučili ste to od njih, ali - jeste li prihvatili?**

- Odmah! Ta filozofija u potpunosti je izmijenila moj život!

- **Kako se onda, kao takav, snalazite u Evropi?**

- Zbog toga imam teškoća sa Evropljanima. Međutim, čim nađem vremena...

- **Znam da vam je svaki trenutak u Evropi precizno planiran i da ste zauzeti u svakoj minuti. Takav je evropski način življenja. Vi, koji hoćete da raspoložete vašim vremenom, s vama lično - smeta li vam evropski ritam?**

- Uopšte ne! Nije to meni tako 365 dana u godini. To će trajati dva-tri dana i ja sam poslije toga opet miran.

Svuda tražen i rado viđen

Isto tako, treba da znate da - kad ja zakažem nekom sastanak u 11 sati, ja ću tamo biti u 11 sati, nikad kasnije. Vidite, nije to više pitanje vremena...

- **Nego njemačke preciznosti?**

- Ne, nego - glumačke preciznosti! Kad ja snimam jedan film, sa mnom radi još 60 ili dvije stotine osoba. I, ako zakažemo snimanje u osam, ili ponekad u šest ujutro, redje da ja tamo budem u šest sati. Jer, ne samo režiser, nego i glumci su odgovorni za novac koji se troši. Svaka minuta, svaki sat snimanja jednog filma, košta veoma mnogo.

- **Ako hoćete, vjerujem da su glumci, na kraju krajeva - surotno od onog što se o njima misli - najtačniji ljudi na svijetu.**

Ja mogu biti tačan, ja mogu biti na raspolaganju nekome u datom momentu, ali, na drugoj strani, ja sam kadar da sebi kažem i priuštim da sat i vrijeme budu na mojoj strani.

- **Pošto velite da niste poslovni čovjek, dozvolite da primijetim da i taj vaš posao donosi nekakav profit, što je cilj svakog kapitaliste...**

- Bilo bi tako da nije ovako: nikada nisam uzeo niti jedne pare od ostvarenog dobitka! Sav višak ide u dalji razvoj hotela i tvornice, odnosno, u krajnjem - pripada Tanzaniji!

Husein HUJIĆ

PISMO IZ MOSKVE

POSILIJE „SUDARA“ AVIONA „TUPOLJEV 134“ SANE POZNATIM LETEĆIM TIJELOM IZNAD MINSKA

NLO IŠČEZAO PRIČE OSTALE

● **Da li su „reflektori“ nepoznatog letećeg tijela zaslijepili samo pilote „tupoljeva 134“? Šta ima u američkom „tajnom dosjeu“**

Sindikalni dnevnik „Trud“ od 30. januara ove godine tražen je u Moskvi. Razlog su priče posade „tupoljeva 134“ koji je letio na relaciji Tbilisi - Rostov - Talin i koji se nedavno, iznad Minska „sudario“ sa nepoznatim letećim tijelom. Kazivanja posade ovaj list je do detalja zabilježio, dajući do znanja da su piloti bili prisebni i da su samo zahvaljujući svom iskustvu, pa i hrabrosti, uspjeli da spriječe paniku među putnicima.

Kao što je poznato, sve se srećno završilo. Ali, moglo je da bude i tragično, jer u jednom trenutku, kada je uključen automatski pilot, avion je „neka sila bacala čas gore, čas dolje i trajalo je to skoro 40 minuta“. To je, jedna od verzija „reka - kazala“ koja kruži Moskvi, a za koju se tvrdi da je priča putnika iz tog „tupoljeva“. Uz to se odaje priznanje posadi koja nije izgubila glavu kada se NLO približio boku aviona. Ili, kada je okrenuo prema njemu svoj „reflektor“ koji je potpuno zaslijepio putnike i pilote.

Dok je bio na oko 40 kilometara iznad aviona, svjetlost njegovog „reflektora“ bila je toliko jaka da su putnici i posada mogli da vide sve na zemlji: od kuća i kućica do staza i drveća. Kakav je to „reflektor“ i „kakva energija“ - to pitanje ne postavljaju samo putnici tog aviona, nego su ga postavili prilikom pojave prvih letećih tanjira nad Sovjetskim Savezom i uvaženi moskovski naučnici. I ovog puta ono je ponovljeno.

Alarm iz vazduha

Ozbiljnost, u stvari, potvrđuje posada aviona, njenog komandanta koji u svojoj le-

tačkoj knjižici ima 7.000 časova leta i njegovih veoma iskusnih pomoćnika. Oni su posmatrali i zajednički su odlučili da o tome obavijeste kontrolu letenja na zemlji. Bojali su se da im ne povjeruju. Da ne počnu da zbijaju šale na njihov račun, jer ono što su imali

Događaj koji je zbunio Parizane: leteći tanjiri nad Jelsijskim poljima

pred sobom, iznad i pored „tupoljeva“ bilo je zaista neobično, njima do sada nepoznato.

Pokazalo se tak kasnije da je njihov alarm iz vazduha pomogao minskom dispečeru da i on uključi sve uređaje i da tačno precizira koordinate tog „svjetlećeg od oblaka napravljeno aviona“ koji je letio na trasi „tupoljeva“. On je skrenuo pažnju i posadi još jednog putničkog aviona koji se nalazio u toj zoni i koji je NLO primijetio tek kada se približio na oko 15 kilometara od njega.

Piloti su toliko bili pribrani da su na papiru nacrtali sve transformacije ovog nepoznatog letećeg tijela. Ono je najprije bilo udaljena netrepeća zvijezda iz čijeg jezgra je nekim jakim svjetlom obasjana zemlja. Zatim se pretvorila u jaki svjetleći konus, nakon čega je jačina savjetlosti oslabila, a sama zvijezda poprimila je oblik morske pljivice na kojoj je rastao rep. On se postepeno počeo dizati vertikalno, a NLO je iz oblika elipse prerastao u četverougao.

Razgovor posade kako postupiti, poslije kraćeg vijećanja, završio se odlukom da se obavijesti zemlja. I piloti kažu, da je kapetanova naredba radisti da tako postupi koincidirala sa zaustavljanjem NLO u njegovom letu prema avionu. On je jednostavno stao u visini leta aviona, a zatim se vertikalno podigao poludeno od „tupoljeva“ i zauzeo položaj uz njegov bok, kao da je „bio vezan za njega“ počeo je da „leti istom brzinom kao i avion: oko 800 kilometara na sat na visini od 10.000 metara“ - U ovom raportu posade nema ni govora o podrhtavanju aviona, odnosno njegovom čestom mijenjanju visine.

Debeli dosje

To su navodno priče očevidaca, odnosno, putnika. One su, možda proizvod mašte ljubitelja tajni prirode kojima nema kraja. Tako, na primjer, po jednoj verziji, poslije prvih „agresija“ letećih tanjira na sovjetsku terito-

OZBILJNA STVAR

U razmaku od nešto više od mjesec dana, nepoznato leteće tijelo dva puta je primijećeno nad Sovjetskim Savezom. Prvi put ono je zbulilo žitelje jednog estonskog gradića, a sada je uplašilo putnike aviona. Šalu na stranu, kaže jedan moskovski umjetnik, ali sada počinjem da vjerujem da je to „ozbiljna stvar“.

NOĆ PRETVORENA U DAN

Izvršeno je jedno: da sovjetski akademici, uvaženi naučnici svjetskog renomea ove pojave NLO shvataju ozbiljno. I da je među njima sve manje onih koji ih tumače kao prirodne svjetleće fenomene a sve češće se govori o „nekim stranim letećim tijelima“. Da li ona dolaze sa druge planete, to još niko nije dokazao, mada je i takva teza, uz svu obazrivos, prihvatna. Poslije ovog posljednjeg „sudara“ aviona sa „nepoznatom zvijezdom“ koja je u jednom trenutku „noć na zemlji pretvorila u dan“, to se uzima kao „novi dokaz“.

Jer, zemaljska civilizacija ne poznaje tako moćan izvor energije, niti raspoložive reflektore koji bi sa visine od oko 40 do 50 kilometara osvjetlili tako Zemlju da se vidi kao na dlanu. A tu je posada „tu-134“ kategorična, jer ona je sa visine od 10 hiljada metara, zahvaljujući tom „reflektoru“, upravo tako vidjela zemlju.

riju, sredinom 80. godine, navodno, o njima su CK KP SS referisali sovjetski naučnici koji su „već tada kao jedno od teza njihove pojave vezali za dolazak na zemlju predstavnika drugih civilizacija“. Prema istoj nepotvrđenoj priči, Amerikanci su imali više dokaza za to, ali je to i tamo ostalo u „tajnom državnom dosjeu“.

Autori ove verzije idu i korak dalje. Oni tvrde da je bivši predsjednik SAD Karter namjeravao da te tajne otkrije da je dobio drugi mandat u Beloj kući. A njegov nasljednik, po istoj priči koja kruži u Moskvi, čuti o svemu tome, jer je njegov pohod na zvijezde sa raketnim sistemima „smiljurija u odnosu na dostignuća te nadzemaljske civilizacije“. Kao kulminacija tih priča naučne fantastike, kaže se da su leteća nepoznata tijela upravo sada sve češći gosti u orbiti Zemlje, jer se ta „vanzemaljska civilizacija uplašila da neko od manijaka na našoj planeti ne dignu u vazduh Zemlju i tako poremeti cijeli planetarni sistem“.

Števo STANIĆ

BORIS BUČAN: PLAKAT JE UMJETNOST

U velikom salonu banjalučkog Doma kulture otvorena je izložba plakata Borisa Bučana, umjetnika iz Zagreba. Stvaralac, zarvajući kojem su čista, primijenjena umjetnost i dizajn postali dio svakodnevnog bavljenja crtežom i bojom, a plakat dobio međunarodna priznanja i izazvao interesovanje galerista i muzeja.

Svjedoče o tome brojne izložbe u zemlji i inostranstvu, ali i pozivi iz Sangaja, Ankare, Esena, Minhena, Danske i Švedske. Kritičari u njegovom radu ističu „sifinu energije“ i određuju ga kao „specifičnu ličnost na spoju starog sa nekim novim razdobljem, koje je obilježilo u javnim medijama borbom za slobodu individualnog tumačenja svijeta“.

● **Plakat danas? Šta reći o njemu u ovom trenutku kad je zahvaljujući beskompromisnim borbama i umjetnicima dobio vizu za izlazak na javna mjesta - od ulice do umjetničkih salona?**

PLAKAT JE SLIKA

- Oduvijek je na ulici, ali smatram da je nakon nemuših radova soc-realista plakat danas višekratna slika koja zavisi od autora. Ja sam otišao tako daleko da sam pomiješao zamisao slike i plakata.

● **U Banjaluku dolazite drugi put, sa do sada najvećom izložbom plakata, koju je u januaru već vidjela sarajevska publika. Koliko ste zadovoljni ovom postavkom?**

- Oduševljen sam sarajevskom izložbom. Prvi put sam imao priliku da vidim sve radove u jednom prostoru. Organizator je Kolegijum artistikum, sponzor „Sarajevska zima“, a radi se o našoj najvećoj galeriji. Ovi radovi nastali u protekle četiri godine.

● **Kritičari su vaš rad podijelili u pet faza, upozoravajući na raznovrsnost različitih pristupa. Da li je Vas kao umjetnika od značaja za koju priliku i publiku (korisnika) radite ili se mijenja samo forma?**

PRED ZIDOM PUBLIKE

- Publiku ne razlikujem, obraćam se nekome ko mene dobro poznaje. Ima tajnovitih napora, ali čini mi se, ako bih morao mijenjati publiku, ne bih prihvatao radove, u takve kompromise ne bih ulazio. Ne muči me pedagoški rad na ulici; edukacijsko djelovanje je sa rezervom koju čovjek ima u sebi i koja mu dolazi.

● **Kad se govori o plakatu često se pominje razdvajanje čiste od primijenjene umjetnosti i dizajna, dok radovi afirmisanih autora to negiraju. Koliko su vam u dosadašnjem radu pomogla iskustva zagrebačke škole, a koliko vlastita opredjeljenja?**

SMJELI EKSPERIMENTI

- Ako bi trebalo da napravim kratku skicu dosadašnjeg rada, istakao bih prije svega radove za Dramsko kazalište „Gavella“. To su radovi koji se sporazumijevaju sa gledaocem sa minimalnim slikarskim elementima. Svedeni su na nekoliko jasnih znakova preko kojih se djeluje. Polazio sam tada od jedne Korbizijeove misli „Manje je više“, koja je tada vrijedila, ali da se ogradim, došli smo u vrijeme kad je to „manje“ prevelika razaza i pokazalo se da je „Manje manje“. Još jednu stvar bih istakao, ona su nastojala suziti repertoar likovnih formi za razliku od čiste umjetnosti koja je nakrcavanje likovnih formi. Nakon toga dolazi dugo vrijeme rada, bavljenja konceptualnom mišlju, radova sa fotografijom, i tad nastaje polemička serija kao za „Gavellu“, koja je vrlo slobodno upitala fotografiju za bilo koji predmet i slobodnu riječ. Na primjer, za predstavu „U guštari velegrada“ plakat je rađen sa slikom Frenka Sinatra i tekstom da je plakat rađen za drugu predstavu. Mnogstvo ljudi je zatečeno i traže kartu za Sinatra koncert. Zatim, žena na bolničkoj postelji u drugom stanju je kao slika-šok na ulici; to je veoma mali broj takvih radova koji prekidaju sa upotrebom linije, napravljeni su za „Gavellu“, mada sam znao i upozorio ih kada smo to radili kakav će efekat izazvati. Ljudi malo razumiju takav način komunikacije, jedino je engleski kritičar Pjer Luf, prijatelj kuće, kome sam u Londonu pokazivao radove, shvatao smisao poruke i uspio da mi protumači, dajeto vrsta dizajna koju niko na Zapadu ne bi mogao da toleriše niti da finansira, jer sve je novac. Mi smo, eto, imali tu sreću da se mogla štampati jedna takva serija. Zatim nastaje praznina, nismo smjeli ulaziti u takve eksperimente, prekinuli smo saradnju, a pojavili su se drugi radovi koje smatram zastarjelim reakcionarnim radovima.

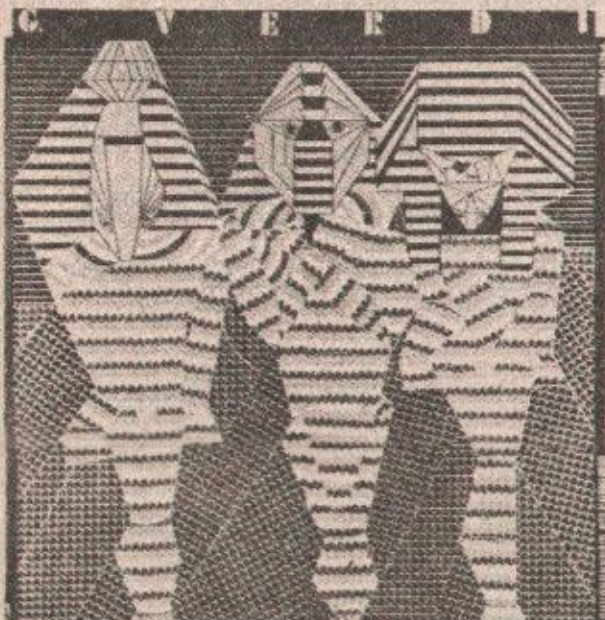
TRADICIJA KAO BALAST

● **Zagrebačka škola?**

- U zagrebačkoj školi dizajna pojavili su se svakako pioniri, morao sam učiniti višegodišnji napor da taj nepotrebnii balast skinem sa sebe. Mislim da se bavim nečim što je umjetnost i nepotrebno se mislim upotrebljavaju ove tri grupe - čista, primijenjena umjetnost i dizajn. Potpisivao sam dizajn, kad toga nije bilo pojavila su se pitanja kritičara tako da stalno moram da obrazlažem

● **Smatram da je nakon nemuših radova soc-realista plakat danas višekratna slika koja zavisi od autora. Ja sam otišao tako daleko da sam pomiješao zamisao slike i plakata ● Ne bavim se kulturom nego umjetnošću i poznajem umjetnost ako mišlim da sam napravio dobar rad, a sve ostalo je tajna za mene**

● **Vratili smo se periodu koji je potraga za talentom, potraga za čovjekom, koji se u jednom trenutku nije mogao vidjeti**

SA SLAVIŠOM KEVIĆEM,
ČLANOM LIKOVNE GRUPE KSC „ČAJAVEC“

Opčinjen pejzažom

● **Mašinski Inženjer koji gotovo sve slobodno vrijeme posvećuje slikanju**
● **Pejzaži i mrtve prirode najčešći motivi**

Saradnja Doma kulture i Kulturno-sportskog centra „Rudi Čajavec“ rezultirala je dvjema likovnim izložbama koje su bile otvorene tokom januara.

U izložbenom prostoru SOUR-a „Rudi Čajavec“ postavljena je zbirka grafika Doma kulture, a ljubiteljima slikarstva su se istovremeno u Domu kulture predstavili članovi likovne grupe Kulturno-sportskog centra „Čajavec“. Grupu sačinjavaju: Zlatko Valentić, Vaso Stenjević, Vladislav Dacešin, Sedudin Mešković, Dušan Lošić i Slavisa Kević. Samoupravnim sporazumom je regulisano da Jedinica Zajednice kulture „Čajaveca“ obezbijedi slikarski materijal, za grupu a da svaki od njih odvoji po jednu sliku godišnje za prostorije SOUR-a.

- Mislim da je ovim stvorena mogućnost za najneposredniji kontakt likovnih stvaralaca s radnicima, kojima afirmisani slikari nisu dostupni. Ujedno, ovakav način djelovanja, u okviru likovne grupe, i od praktične je koristi. Posebno kada se radi o nabavci materijala ili organizovanju izložbi - kaže Slavisa Kević, mašinski inženjer, član Likovne grupe od 1983. godine, a prije toga član likovnog ateljea KUD-a „Karlo Rojč“.

Smisao za likovnu umjetnost otkriven je kod Kevića još u osnovnoj školi. A možda presudan momenat u njegovom slikarskom razvoju bio je odlazak na studij u Zagreb. Posjete galerijama i Likovnoj akademiji omogućile su da proširi saznanja i vidike i u stilskom i u tehničkom pogledu.

Intenzivno sam počeo da radim poslije ućlanjenja u „Rojčov“ atelje, ali sam, zajedno sa nekoliko drugih članova, ubrzo shvatio da me sekcijaški rad samo sputava, pa je to i razlog opredjeljenja za rad u Likovnoj grupi. Tu smo da pomognemo jedni drugima, ali u umjetničkom smislu smo potpuno nezavisni. Kao grupe smo i mogli da sklopimo sporazum od kojeg bi trebalo da imamo koristi i mi i udruženi rad - objašnjava Kević.

Slikar - amater kraj svojih radova

I na izložbi, kao i na zidovima njegovog stana, zapazili smo da dominiraju pejzaži. I to oni prepoznatljiviji sa zavičajnim motivima.

- Pored ovih pejzaža, bilo da radim u ulju, akvarelu ili pastelu, na mojim slikama čest su motivi i mrtve prirode. Počeo sam realistički, no vremenom su sve više prevladavali utjecaji francuskih impresionista. Volio bih da više vremena mogu posvetiti usavršavanju i eksperimentu. Međutim, malo slobodnog vremena mi ostaje poslije

posla. Zato slikam do kasno u noć, a svaki vikend je rezervisan za slikanje. Da ne govorim o problemima nabavke boja i kistova, zbog kojih se ponekad mora u Zagreb.

I pored činjenice da dosta slika Kević ima u stanu samo nekoliko svojih slika. Njegovi radovi mnogima su dopadljivi, pa ih traže i kupuju. „E, da su kod nas u FEL-LU bolje plate, neke ne bih nikada prodao“ - osmjeujući se kaže slikar-amater.

I. PERIJA

BEZ KOMPROMISA

Da bismo izvukli djelo neoštećeno i da se čovjek ne sramoti pred ostvarenim neophodna je i određena hrabrost i nepristajanje na kompromise. Prilikom razgovora o otvaranju Visoke škole dizajna u Zagrebu ja sam pored ostalog rekao da bih u takvoj školi mogao predavati samo predvojničku obuku, karate, džudžicu. Akademija izbacuje veliki broj kadrova za koje kažem da bi, kao ljekari i pravnici, trebalo da polažu ruke da neće unositi dilemu u umjetnost. Smatram da se samo jednom u deset godina pojavljuje jedan takav slučaj iz raznog talenta, a ostalo je taj neokus koji nas okružuje. Monstruozno je u umjetnosti praviti rad, jer će prava umjetnost zašutjeti ili napraviti naka buntovna djela. Njih i danas ima, postoje, ali su dobro sačuvana u galerijama gdje niko ne ulazi jednostavno te poruke ne djeluju.

● **Kao jugoslovenski predstavnik izlagali ste često u inostranstvu, a nedavno na Bijenalu likovnih umjetnika u Veneciji bili ste jedini jugoslovenski predstavnik. Koliko ste zadovoljni i kakva je vaša ocjena jugoslovenskih dometa u ovoj oblasti?**

- Mi smo sjajno prošli u Veneciji i to je tačno. Kritičar iz Njujorka Ane LIE Pahle napisala je da su radovi briljantan spoj slike i teksta, a samo četiri imena su pohvaljena i to na način koji naša kritika ne poznaje, jer su kritičari prilično argumentovani, ali i rigorozni. Njemačka kritika opet ističe uspjeh i jugoslovenski paviljon koji je jedini donio malo veselja na Bijenalu.

BIO SAM IDEALISTA

● **Planovi?**

- Radim na nekim radovima koji su opet plakat - za Zagrebački festival crtanog filma, simpozij viktinologije koji će se održati u Zagrebu, tu je i moj redovni rad za zagrebačke simfoničare, a postoje i planovi izvan plakata, prvi put bih se našao u tim poslovima, riječ je o zidovima i vitroima. To je nešto potpuno novo, rad koji se može dobiti jednom u životu.

Jagoda PRNJA

DEJAN TADIĆ

HELGINA SOBA

(ILI POMALO TUŽNA PRIČA O SVINJARIMA I SVINJAMA)

General je pre nego što je postao to što je sada bio predsednik našeg svinjarskog udruženja. Oterali smo ga jer nas je nagovarao da se hranimo kao svinje, to jest da hranu jedemo tako što ćemo sve izmešati: supu, čvarke, kolače, salatu i ostalo u istom loncu i svakoga dana kusati takvu papazjaniju. Govorio je:

— Sasvim je svejedno šta se jede, jer i tako sve ide u isti stomak. Važno je daje čovek sit. Zato treba sve izmešati i jesti iz jedne činije.

Posle smo sa zebnjom otvarali novine često nalazeći u njima krupnim slovima štampano njegovo ime. Strepeli smo od susreta sa njim, jer smo znali da će nas uskoro posetiti.

Odmah na spratu iznad nas stanovala je devojka Helga koja je volela da se slika gola. Soba joj je bila puna fotografija sa kojih se ona smeškala poluobučena i neobučena, ali niko od nas nije uspeo da uđe u nju, čak ni bivši predsednik našeg udruženja svinjara koji je stanovao odmah do nje, sve dok se nije odselio.

Došao je iznenada jednog sumračnog jesenjeg jutra. Podigao nas je iz kreveta i još bunovne u pidžamama i noćnim košuljama poređao uza zid. Izgledao je zastrašujuće omanji, dežmekast u dubokim, crnim čizmama sa sarama i zagasitoj uniformi, ogrnut nepromočivim šinjelom. Švickao je korbačem derući se u sav glas, tamno crven u licu.

— Dajte mi ključ od njene sobe. Dajte ključ, majku vam dezertersku! Sve ću vas postreljati!

Isprva nismo razumeli šta hoće, ali kada su vojnici repetirali puške i zauzeli stav „na gotovs“, setili smo se. Najstariji od nas skinuo je sa klina ključ devojčine sobe i pružio mu ga uzdržalom rukom.

Ubledeli, naslanjajući se uz ledeni zid, osluškivali smo kako se penje uza stepenice besno šibajući korbačem po gelenderu. Njegovi teški koraci tukli su kao maljevi iznad naših glava.

Na spratu se zadržao desetak minuta, vrativši se još bešnji nego kada je došao. Iz desne mu se šake u tankom mlazu cedila krv i kapala po podu.

— Svinje jedne, pa ona je otišla! — prodra se. — Dali ste mi ključ od prazne sobe! Za to ću vas sve u vojsku, pa na front! Upamtićete vi mene! Ne možete od mene praviti budalu! Nisam ja svinjar, kao vi!

Otišao je tresnuvši vratima, tako da se čitava kuća iz temelja zaljuljala. Iza njega, u strogom poretku marširala je četa vojnika naoružanih do ušiju. Puna dva časa niko od nas nije makao s mesta.

Od toga dana počeli smo s oduševljenjem da jedemo splećine, uvidevši da su one veoma korisne za zdravlje. Ustreptalo smo očekivali povratak devojke Helge koja je otišla i ne obavestivši nas. Znali smo da će General uskoro doći da je ponovo potraži.

ILUSTROVAO MIRO MLADENIĆ

STUDIJE

Doprinos osvjetljavanju vrijednog djela

Dr Adam Ninković: Filozofski vidici Svetozara Markovića, Centar za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša“, Banjaluka, 1984.

Centar za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša“ u Banjaluci u biblioteci Posebna izdanja objavio je studiju dra Adama Ninkovića Filozofski vidici Svetozara Markovića. Knjiga je, u stvari, doktorska disertacija koju je Adam Ninković, naučni saradnik Centra, odbranio na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, 1983. godine.

Knjiga ima Predgovor (7—12. strane), prvi dio: Srbija u vreme Svetozara Markovića (13—32), drugi dio: Markovićevo životni put i intelektualni razvoj (33—66 strana), treći dio: Filozofska osnova socijalnog učenja Svetozara Markovića (67—174), četvrti dio: Osobnosti, dometi, značaj (175—182). Na kraju knjige objavljena je Selektivna bibliografija (183—200) Registar imena (201—205) i dati su Podaci o autoru (207).

U prvom dijelu, koji je autor naslovio Srbija u vreme Svetozara Markovića, „nanizani“ su događaji u Srbiji od prvog srpskog ustanka pa do osamdesetih godina XIX vijeka. Autor je pratio društvene, političke i kulturne prilike u Srbiji u ono vrijeme u kojem je stasao i u kojem se razvijao Svetozar Marković. Posebno je pratio događaje koji su vezani za rastojavanje sela, narastanje gradova i privredni polet Srbije u drugoj polovini ovog vijeka. Autor je značajki pronašao one podatke koji su mogli uticati na Markovićevo opredjeljenje, njegov intelektualni razvoj i djelovanje. Poslije ovog poglavlja, čitalac će lakše kritički pratiti stavove koje je Marković izrekao u svojim spisima protiv vladavina kneza Mihajla i kneza Milana, odnosno protiv građanskog društva u Srbiji toga vremena u cjelini.

U drugom dijelu knjige (Markovićevo životni put i intelektualni razvoj) autor je donio biografske podatke o Svetozaru Markoviću i put njegovog intelektualnog stasavanja. Istakao je Markovićevo kritički stav prema pojavama koje kočile progres u društvu i naveo, pored ostalog, da je Marković — kao i većina učenika na kraju godine uništavao školske knjige i sveke. Uporedo sa sticanjem školskog obrazovanja proučavao je prilike u Srbiji. „Marković je, piše autor, tokom trogodišnjeg studija u Beogradu više naučio iz života posebno iz političkih previranja, nego na Velikoj školi“. Autor je, zatim, kritički procijenio značaj Markovićevih putovanja u Rusiju i Sjavcarsku, njegovo druženje i naukovanje. Uočio je da je Marković bio impresioniran samoprijegom ruskih demokrata i njihovim žrtvovanjem za ruski narod. Ali, ipak, njihov uticaj bio na njega predominantan kao što se to

U SVIJETU KNJIGE

do sada u nauci isticalo. Dovoljno je potkrijepio podacima tvrdnju da su na Markovića uticala mnoga tadašnja učenja, a posebno učenje Karla Marksa, francuskih materijalista i Carla Darvina.

Treći dio (Filozofska osnova socijalnog učenja Svetozara Markovića) je centralni dio ove knjige. Ovdje se autor „uhvatio ukoštac“ sa mnogim pitanjima, dilemama i ideološkim zastranjivanjima Markovićeve misli. On razmatra u okviru „ontoloških“ shvatanja: suprotnosti materijalizma i idealizma, klasifikaciju nauka i mjesto filozofije, Markovićevo mehanicistički materijalizam, te elemente dijalektičkih shvatanja. U okviru gnozeoloških pitanja analizirao je Markovićevo materijalističko shvatanje svijesti, put saznanja i teoriju i praksu. Najobimnije je analizirao antropološko—etičku problematiku u Markovićevoj filozofiji. Objasnio je Markovićevo određenje čovjeka, njegovo teorijsko razmatranje morala i borbu za novo društvo i čovjeka.

U ovom dijelu autor je analizirao i Markovićeve napise o estetici, umjetnosti i književnosti, pa je zaključio, sa pravom: „ni manjih štiva, ni većeg uticaja“. Autor je u pravu kada konstatuje da je Marković, iako nije imao sistematsko i široko obrazovanje iz književnosti i književne kritike, ipak učinio toliko da se može ubrojati u one koji su bili značajni za utemeljenje te kulture, posebno književnosti.

Autor je dobro učinio što je na kraju knjige rezimirao svoje rezultate o Markovićevoj filozofskom učenju.

U nastojanju da se kritički procijeni Markovićevo doprinos razvoju filozofske, u stvari marksističke misli u Srbiji i u Jugoslaviji, objavljeno je više značajnijih rasprava, mnogih ogleda i većih ili manjih studija, posebno u novije vrijeme. U tom nastojanju i ovo djelo dra Adama Ninkovića nesumnjivo ima veliki doprinos. Autor je dobro uočio sve glavne faze djelovanja prvog socijaliste u Srbiji, dokazao da je Marković dao „skroman“ doprinos razvoju filozofske misli u užem smislu, ali je svojim ukupnim djelovanjem snažno uticao na razvoj radničkog pokreta u Srbiji. Zato ova knjiga predstavlja značajnu monografiju o našem prvom socijalisti i njegovom socijalnom, filozofskom i revolucionarnom djelu.

Dr GALIB ŠLJIVO

MONOGRAFIJE

Od Podgrmeča do austrijske granice

Milorad Gončin: Druga krajiška brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1984.

do sada smo bili naučeni da od Milorada Gončina dobijemo izuzetnu ratnu publicistiku. Ovaj plodni književnik i publicista, autor više od trideset knjiga, bio je i u svom najno-

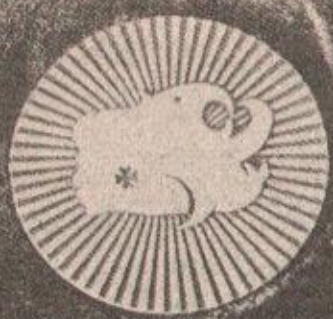
vijem publicističkom poduhvatu na visini zadatka. Nedavnim pojavljivanjem njegove monografije Druge krajiške narodnooslobodilačke udarne brigade Gončin je na neki način ustanovio pravi „obrazac“ kada je riječ o monografijama o našim jedinicama i ličnostima iz rata. To ističemo zbog toga što nam sa raznih strana stižu monografije koje bi trebalo najčešće staviti pod navodnike, i koje, blago rečeno, najčešće promašuju „zadanu temu“.

Prva smotra Druge krajiške brigade bila je 16. avgusta 1942. godine na jednoj prostranoj zaravni podgrmečkog sela Bošnjaka. Komandant je Ratko Martinović, a komesar Niko Jurinčić. Brigadu je sačinjavalo 1200 boraca, prekaljenih jednogodišnjim ratovanjem po Grmeču, Kozari i Manjači. Smotri su prisustvovali Kosta Nad i Osman Karabegović, komandant i komesar Operativnog štaba za Bosansku krajinu. Na improvizovane sofere narod je iznio milošte svojih borcima.

Prvi ratni zadatak bio je napad na Vrpolje u noći 14. na 15. avgust. U žestokim jurišima na dobro utvrđeno ustaško uporište brigada ubija oko 100 ustaša, ali i sama trpi osjetne gubitke. Prilikom juriša preko mosta komandir čete Mihajlo Đurić je zgrabio ustaškog oficira i zajedno s njim strmoglavio se na dno Sanice. Devetog septembra 1942. godine Đurić je za svoje junaštvo proglašen za narodnog heroja. Potom su slijedile višenedjeljne borbe sa njemačko—ustaško—domobranskim i četničkim jedinicama. Od tih prvih dana, pa i teških borbi po Podgrmeču i Manjači, do Dravograda, na jugoslovensko—austrijskoj granici, kada 15. maja 1945. godine završava svoj ratni put. Druga krajiška brigada je vodila teške i nepraktične borbe, poklanjajući posebnu pažnju saradnji sa narodom u krajevima koje je oslobađala od neprijatelja. Njezina ratna statistika od preko hiljadu ratnih dana je u pravom smislu zavidna. Na svome ratnom putu od 20 hiljada kilometara ova izuzetna jedinica naše Narodnooslobodilačke vojske vodila je bojeve na planinskom i brdovitom ali i na ravnicaškom zemljištu, forsirala brojne rijeke i napadala i osvajala mnoga gradove i naselja, vješto primjenjujući udare klinovima i neopaženo ubacivanje u centre neprijateljske odbrane. Ukupno je vodila oko 315 manjih ili većih borbi u kojim je ubila i ranila više od 11 hiljada, zarobila preko 12 hiljada neprijateljskih vojnika, uz izuzetno bogat i raznovrstan ratni plijen. Prema do sada prikupljenim podacima živote za slobodu dalo je 1565 pripadnika Druge krajiške narodnooslobodilačke brigade. Za pokazanu hrabrost i umješnost u rukovođenju i komandovanju Ordenom narodnog heroja odlikovani su Mihajlo Đurić, Petar Borojević, Dušan Eglj, Veljko Miljević, Dragoslav Mutapović, Đurin Predojević, Dragutin Stančić, Ranko Šipka, Dina Vrbica, Lazar Marín, Milosav Milosavljević i Branko Popović.

Ono što posebno krase ovu udarnu jedinicu našeg NOV-a jeste da su se u njenim redovima nalazili pripadnici svih naših naroda i narodnosti, njih blizu sedam hiljada, i koji su na najbolji način u oslobodilačkoj borbi i velikoj vatri naše revolucije kovali i širili naše bratstvo i jedinstvo. Kakva je ova jedinica bila, najbolje u stvari svjedoče pet pohvala Vrhovnog komandanta maršala Tita i Ordeni narodnog oslobođenja, bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem i Partizanske zvijezde za zlatnim vijencem.

Marko RUČNOV

Srebrna plaketa koju su za kvalitet i dizajn svojih proizvoda osvojili čelinački svilarci na Međunarodnom sajmu „Tekstil, moda, ljepota 85“ u Sarajevu

I „SVILA“ U SVIJETU MODE

Učešće na međunarodnom sajmu „Tekstil, moda, ljepota 85“ u Sarajevu za čelinačke svilare“ bio je pun pogodak. U konkurenciji 300 izlagača tekstila i svilenih tkanina iz zemlje i svijeta osvojili su srebrnu plaketu za kvalitet i dizajn

ČELINAC, 15. februara — Nagradeni uzorak svilene tkanine pod nazivom „Braná“ izložen je ovih dana na jednom od stolova u besprijekorno čistom restoranu društvene ishrane u čelinačkoj „Svilari“. Svih 320 čelinačkih tekstilaca koji su na bilo koji način učestvovali u kreiranju i stvaranju ovog „srebrnog“ uzorka poslije Međunarodnog sajma u Sarajevu mogu da ga s ponosom pokažu u svojoj sredini. Odavde on će uskoro naći put do jugoslovenskih konfekcionara i prodavnica širom zemlje u vidu bogatog asortimana svilenih tkanina za ženske bluze i haljine, tkanine za sportsku odjeću i postavu.

Za kvalitet i dizajn proizvoda izloženih na ovogodišnjem Međunarodnom sajmu „Tekstil, moda, ljepota 85“, petnaestom po redu, koji se od 4. do 8. februara održavao u sarajevskoj Skenderiji, čelinačka „Svila“ dobila je drugu nagradu.

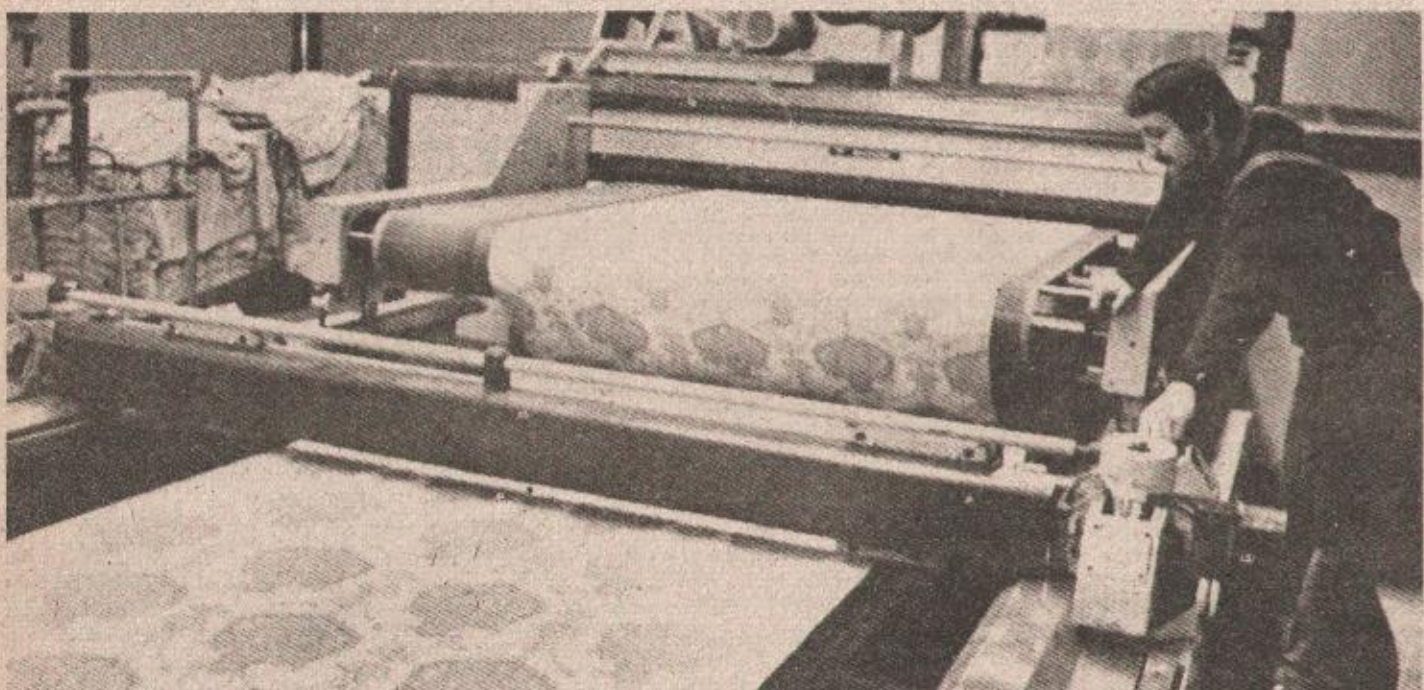
U svijet tekstila i mode, u konkurenciji 300 izlagača iz zemlje i svijeta, ovaj kolektiv tako je ušao na velika vrata. Za kolektiv koji posluje tek nešto više od pola godine ovo je veliko priznanje s obzirom na to da je sav posao od kreacije do realizacije urađen u fabričkom krugu.

Ovaj put, ipak, izdvojimo dizajnerski tim sa Tatjanom Panić, Slavicom Lučić — Koprivica i Majom Glišić, koji je do sada izradio oko pedesetak idejnih rješenja za štampanje tkanina.

Idejno rješenje za nagrađeni uzorak tkanine pod nazivom „Braná“ na štampanoj svili zajedno su uradile Tatjana Panić, i Maja Glišić. Maja, koju smo zatekli u dizajnerskoj sobi poslije radnog vremena, završavala je skicu za nov desen kojim čelinački svilarci treba da se predstavljaju na predstojećem Proletnom sajmu u Zagrebu.

— U ovoj radionici (u kojoj je urađen i nagrađeni uzorak) uradi se na stolne skice dok se ne dođe do pravog rješenja — kaže skromno Maja, koja kao dizajner u ovom kolektivu radi dvije i po godine. Jedno od zadnjih rješenja koje je pratila, modne trendove u nas i svijetu, uradila sa svojom kolegicom Tatjanom, poslije realizacije ovaj put bilo je pun pogodak. Za kolektiv, kako kaže komercijalni direktor Ljubo Kuzmanović, to je stimulans i iznenađenje. Stečeni ugled sada treba i održati.

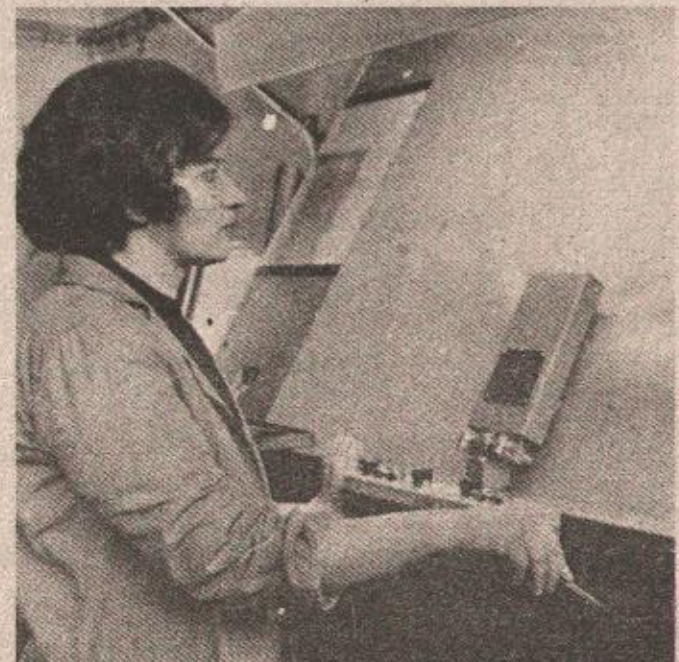
Željka LANDEKA
Snimio: Rastko OSTOJICA

Dorada: U ovom odjeljenju odabrani uzorci štampaju se na tkanini. Sievko Spasojević jedan je od šestorice rukovalaca strojeva za štampanje

Bosiljka Mandić i Anđelija Todorović za osam sati uvedu 7 hiljada niti u stroj

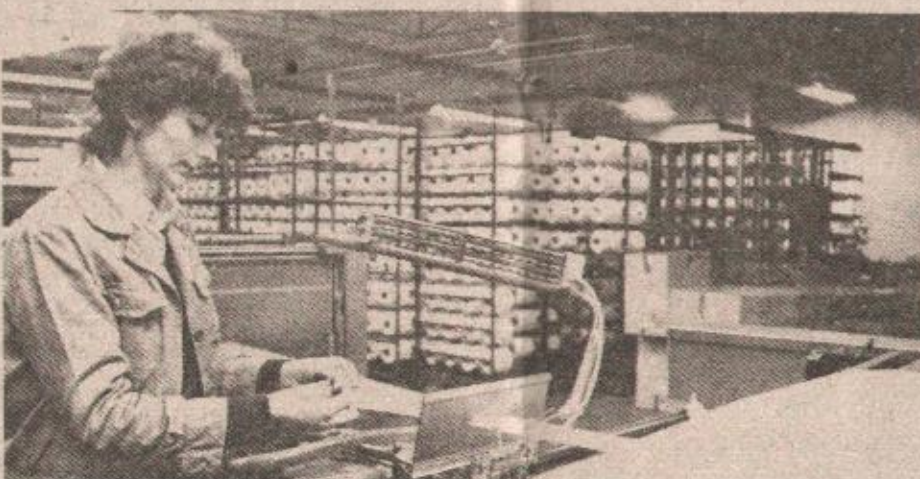
Kontrolis proizvod: U ovoj prostoriji proces štampanja svilenih tkanina se završava. Poslije tkanja, bojenja i štampanja, atest za kvalitet izdaje Zilka Nazirević, KV krojač

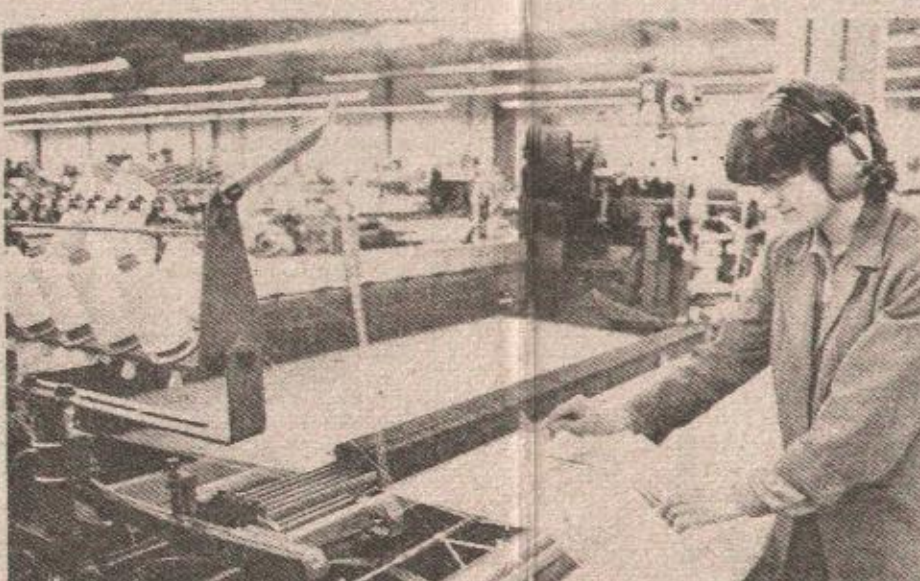
Svila u Čelincu proizvodi se po najsavremenijoj tehnologiji. Jedan radnik istovremeno opslužuje 14 strojeva

Od 320 zaposlenih, 60 procenata je ženska radna snaga. Žene su uglavnom iz Čelince i okolne: Gordana Gazić i Stojka Savić zaposlene su u tkačnici

Proces proizvodnje sintetičke svile počinje u odjeljenju pripreme: Karanlika Mrda za strojem

Zbog velike buke mešine u tkačnici, svaki radnik mora imati štitičnike za uši: Nada Vučić

NA ISKOPU ŠLJUNKA
I PIJESKA U
BOSANSKOJ GRADIŠCI

VEDRIČARI PUNOM PAROM

● Svakodnevno iz Save radnici „Plovnog puta“ iskopaju više od 3.000 kubnih metara šljunka i pijeska ● Radi se danonoćno

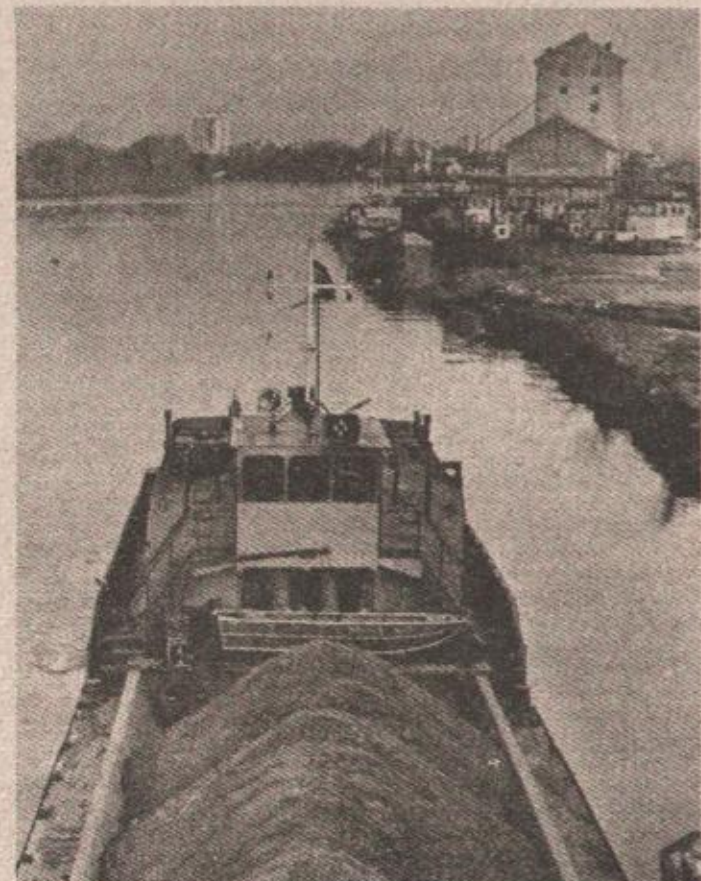
BOSANSKA GRADIŠKA, februara Bageri, elevatori i teretnjaci RO „Vodoprivreda“ Bosne i Hercegovine, odnosno njena radna jedinica „Plojni put“ iz Bosanske Gradiške, ponovo su krenuli punom parom. Pijesak i šljunak iz korita rijeke Save iskopava se danonoćno. Naime, više od 15 dana januara kompletna mašinerija čekala je poboljšanje vremenskih prilika, odlazak leda, koji je onemogućio normalno odvijanje aktivnosti. Za to vrijeme, umjesto napornih dežurstava, radnici su skraćivali vrijeme šetajući po zaleđenoj Savi.

— Jaka i hladna zima onemogućila nas je da ispunimo plan. Zbog leda koji se neočekivano zadržao izuzetno dugo, što ne pamtje ni najstariji

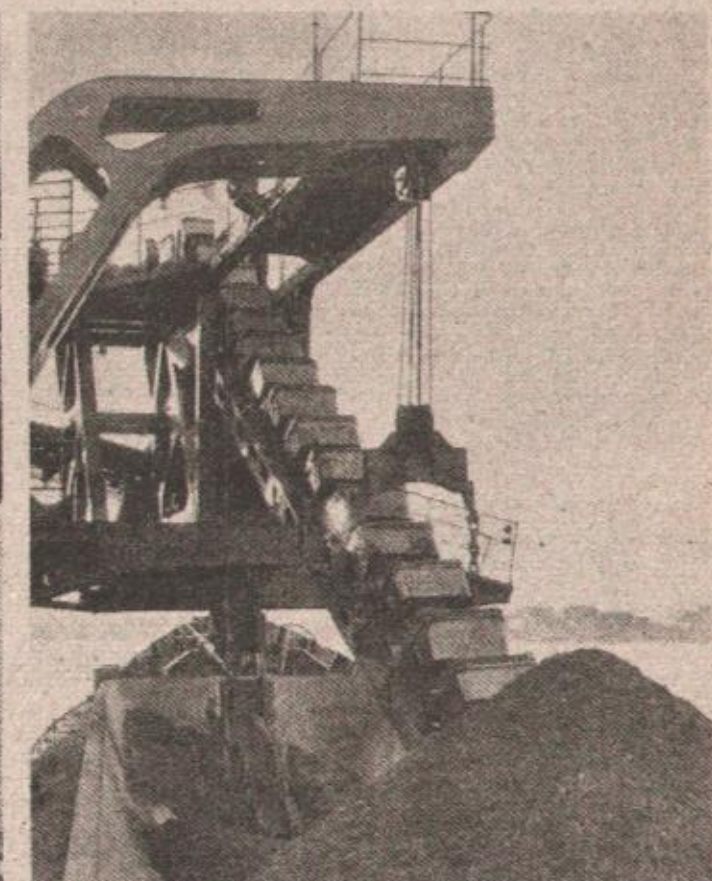
radnici naše organizacije, više od dvije nedjelje mašine su mirovale. Stoga se sada svi maksimalno angažujemo kako bismo nadoknadili propušteno — kaže Andrija Barberić, jedan od najiskusnijih, inače zamjenik rukovodioca plovnih naprave istovarnog elevatora „Potkozarje“.

Vedričarskom tehnologijom svakodnevno se iskopa više od 3.000 kubnih metara pijeska i šljunka. Kamera foto-reportera „Glasa“ Rastka Ostojića zabilježila je nekoliko zanimljivih momenata procesa izbacivanja pijeska na obalu.

S. R.

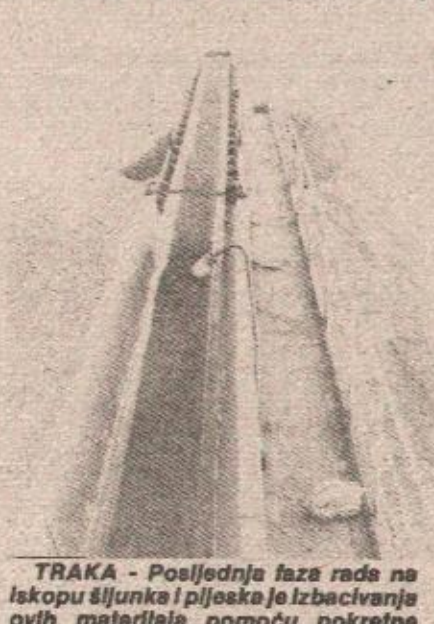
„PRISTANIŠTE“ - Vještli kapetani uspješno su pun teretnjak parkirali kraj istovarenog elevatora

VEDRA - Korpe istovarenog elevatora „Potkozarje“ odmah su krenule punom parom i pijesak je brzo bio na obali

DOPREMA - Veliki teretnjak „Plovnog puta“ doprema isko panj šljunak na istovarno mjesto

TRAKA - Posljednja faza rada na iskopu šljunka i pijeska je izbacivanje ovih materijala pomoću pokretne trake

KONTROLA - Kapetan Andrija Barberić pomno prati rad elevatora

ŠTA SE RADI NA ESTRADI

BILTEN KAO REKLAMA

U našu redakciju nedavno je stigao bilten-časopis, neobičan po naslovu formi i sadržini. Zove se „Almanah-almanah“, štampari su tirazu od 10 hiljada primjereka, a namjena mu je da kao jedinstveno glasilo u Jugoslaviji obavijesti „cijenjenu javnost“ o „svestranoj“ aktivnosti grupe koja se ukoliko do sada niste čuli za nju zove „Alma Alta“. U tekstu uvodniku, uz sliku zamišljene plavuše sa „cvikama“, stoji i to da je cilj „piratskog“ glasila da pojednostavi poslovne kontakte i tako se izbjegn zvan i neznani posrednici na relaciji estradnih umjetnika (!?) - organizator.

Zatim slijedi sastav grupe, muzičko opredjeljenje i podatak da mogu da angažuju specialne goste - pjevače, humoriste, glumce. Šta ćete, oni to mogu, a samznvani i nepozvani organizatori ne. Čisto pisan deklarisanje protivnika.

Ne treba zaobići i cijjenjene informacije o koncertima koji su održani čak u Goraždu, Rogatici, Bajinoj Bašti, Kratovu, Bitolju, Valandovu, Probištipu...

Pod rubrikom zbivanja stoji citat „Savez amaterskih kulturno-umjetničkih društava i organizacija BiH odlikuje drugaricu Almu Mulamustafić bronзанom medaljom (sve velikim slovima) za desetogodišnji aktivni kulturno-umjetnički rad“.

Zamislite „Alma Alta“ je prema pisanju njenog privatnog biltena nastupila i na Radio-Štipu, diskografija za sada nepoznata ali očekuje se ploča sa „famoznih“ 150 hiljada primjereka.

Da bi sve bilo u stilu nije izostala ni trač rubrika „sporovi“, a oni su vezaniza „Sarajevodisk“ i Mišu Markovića koji je „Alma Alta“ tužio zbog davanja neodgovornih izjava u štampi.

Sve u svemu reklamni bilten prepun samozadovoljstva i prepotencije usmjeren na reklamu za male pare.

Estradni život je, očito, maksimalno liberalizovan. Uz privatne studije za snimanje ploča, snimanje svega i svačega, u poplavi „djela“ za niske ukuse, dobili smo i privatni bilten. Legalno zar ne?
Z. PEJČIĆ

MUZIČKI NOVITETI

AMILA: KAKAV DIVAN DAN

U osvajanja sve većih poklonika žensko-vokalnih grupa (ZANA, DENIS I DENIS, VIDEOSEX, XENIA, itd) donečavna članica sarajevske postave VALENTINA—AMILA izlazi na muzičku scenu.

POVRATAK DEMISA RUSOSA

PRERANO OTPIŠAN

Ljubavne balade i romantično ra spoženje osnovne su karakteristike nove ploče nedavno završene u Parizu, nekada popularnog Demisa Rusosa.

Prije deset godina bio je među najtraženijim izvođačima zabavne muzike u Evropi, a njegovih 150 kilograma i solidan glas davali su mu svojevrstan „imidž“ za koji su se, vjerovali ili ne, uglavnom lijepe pripadnice ljepšeg pola.

Sa novom pločom, vrtkiji i čelaviji Rusos najavljuje povratak na muzičku pozornicu. Turneja počinje na proljeće kao dio promocije za novi LP. U toku je rad na televizijskim spotovima i singl ploči, a onda će punom parom krenuti ka dokazivanju da je prije vremena i bez razloga otpisan.

ovog puta sa nešto više samostalnosti i ličnih pretenzija. U skladu sa savremenim muzičkim kretanjima već duže vremena razvija se interes Ipeta Ivandića, Damira Mirlića i Amile za muzičkim ostvarenjima na elektronskim instrumentima. U relativno dugom i plodotvornom radu svakog od njih veliki doprinos čini i njihovo muzičko obrazovanje, kao i iskustvo obogaćeno u višegodišnjim nastupima i saradnjama sa rok-grupama. Služeći se veoma konciznim tekstovima i najsavremenijom muzičkom opremom, uskladili su svoje težnje sa modernim kretanjima u svjetskoj muzici.

Svojim upečatljivim i karakterističnim izgledom, glasom i originalnim nastupima. Amila ostavlja trajan utisak, što će sigurno biti presudno za perspektivu ove grupe. Zahvaljujući neobičnom i veoma dobrom glasu, pjesme koje ona izvodi dobijaju posebno privlačan ton i sigurno predstavljaju inovaciju na jugoslovenskom nivou. Materijal za ploču je realizovan u nešto dužem vremenskom periodu (maj-novembar 1984. god.) i obuhvata deset pjesama, koja svaka za sebe, predstavlja potencijalni hit. Končanom izgledu albuma umnogome su doprinos dali, kroz ideje i muziciranje: Laza Ristovski, Nikša Bratoš, Sead Lipovača, Tife Vojičić, Joško Gujinčić, Alen Ismailović i Nenad Štrbac.

M. P.

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. ZA ESMU: „Bijelo dugme“
2. SOBA 23: „Denis i Denis“
3. POKRIJ ME ZVIJEZDAMA: „Amila“
4. TISI TU: „Dorian gray“
5. DŽOKEJ: „Tam tam“

STRANA:

1. No.1. IN MAX HEART: „Supermax“
2. OUT OF TOUCH: Daryl Hall & John Oates
3. ELIOSA: Roger Whittaker
4. THE NIGHT: Valerie Dore
5. AMERICAN DREAM: G. Moroder & P. Engemann

NARODNA:

1. NEŽNA ŽENA: Lepa Brena
2. RASTANAK: Ajnur Serbezovski
3. TO NISITITO NISAMJA: Halid Muslimović
4. ZOVES ME NA VINO: Miroslav Ilić
5. NEĆU PJESMU JER ME BOLI: Sena Ordagić

PET NEZABORAVNIH:

1. I CAN'T STOP LOVING YOU: Ray Charles
2. WHEN THE SANTS GO MARCHIN' IN: Mahalia Jackson
3. JOŠUVIJEK: Gabi Novak
4. FOR THE GOOD TIMES: Ray Price
5. THE SOUNDS OF SILENCE: Simon & Garfunkel

RADIO-BANJALUKA

ZABAVNA:

1. ZORA JE: Neda Ukraden
2. PADAJU ZVIJEZDE: „Bijelo dugme“
3. THE WILD BOYS: „Duran Duran“
4. PITAJU ME, PITAJU: Oliver Mandić
5. OSMJESI: „Film“
6. THE NEVER ENDING STORY: Lee Mahl
7. ODVEDI ME IZ OVOG GRADA: „Amila“
8. STARI MOJ: „Srebrna krila“
9. PRIVAT DANCER: Tina Turner
10. NO MORE LONELY NIGHTS: Pol McCartney

NARODNA:

1. DOTAKAO SAM DNO ŽIVOTA: Toma Zdravković
2. ŠEIK: Lepa Brena
3. NATAŠA: Dragi Domic
4. GRANA OD BORA: Mirko Rondović
5. RASTANAK: Bora Spužić-Kvaka
6. NAČI ČU JE PO MIRISU KOSE: Šerif Konjević
7. ŽIVJELA LJUBAV: Mitar Mirić
8. ČAŠA LJUBAVI: Mile Kitić
9. AZRA: Muharem Serbezovski
10. TREBAŠMI: Branka Sovrić

M. PERVIKOVIĆ

VIDEO—PROJEKTI

NENA U „SOBI ZA MUČENJE“

snu prostoriju luta jedna djevojka, obučena u dronjke od crne kože, njena duga tamna kosa nemarno je pričvršćena na potiljku. Buktinja osvjetljava grobnicu. Iznenada, užasno škripanje, koje podsjeća na škrgutanje zubima i zid uz koji se djevojka šunjala, ruši se, uz zaglušujuću buku. Prava scena, od koje se ježi koža, podsjeća na scene iz filmova Stivena Spielberga.

Snimanje ovog videa je obavljeno u Hali A Londonskog Jakobs studija, gdje su snimali i mnoga poznata imena (između ostalog Djuran Djuran, Kvin i drugi).

Tri tima su istovremeno radili na ovom mamutskom zadatku, dijelom u egipatskim kulisama, a dijelom u kineskom ambijentu. U tom videu Nena igra jednu vrstu svemirske djevojke. Za vrijeme snimanja u studiju vla-

dao je pravi kaos. U svakom uglu nalazili su se setovi za specijalne efekte. Mašina za vještački vjetar povremeno je ispuštala talase vazduha. Snimanje je trajalo do duboko u noć. Ipak, tolika marljivost nije mogla da se iskaže, jer je ekipa imala problema sa policijom,

koja je povremeno zabranjivala snimanje u toku noći, jer je buka, koju su pravili, uznemiravalo okolno stanovništvo, koje je reagovalo. Snimanje se onda nastavljalo sljedećeg dana.

Režiser ovog videa je Nik Moris.

M. P.

Poznata njemačka pjevačica Nena snimila je novi video „Bilo kako, bilo gdje, bilo kad“, koji, u mnogome liči na filmove strave i užasa.

Mračna grobnica u piramidi, koja podsjeća na sobu za mučenje, plamteće buktinje bacaju svjetlost na statue faraona u zidovima. Kroz sabla-

● Poslije dvadeset godina vjernosti „Stounalma“, MikDžeger (41) je snimio solo-sibum pod nazivom „Ona je šef“. Mik se potrinuo da napravi i reklamni video-spot u kome se pojavljuju Denis Huper i poznata manekenka Džeri Hol.

● U sklopu ogromnog imanja kojeg posjeduje Majkl Džekson nalazi se i zoo-vrt. Najdraži ljubimac u egzotičnom vrtu je pitoma lama po imenu Luja.

● Barbara Strejsand (42) za sebe kaže da se lako i često u životu zaljubljuje u muškarce i da je izvjestan broj njih mogao da utiče na

nju tako mnogo da bi jednostavno zaboravljala na spoljašnji svijet.

● Oliver Mandić se naljutio na diskografsku kuću „Jugoton“ tako da se datum izlaska njegovog novog albuma ne zna. Tekstove za već gotovu ploču sada drži kod kuće.

● Čovjek „AZRA“, Džoni Štulić, poslije američke, ulazi u holandsku fazu. Ni poslije godinu dana nesviranja ne pokazuje nostalgiju.

● Nekadašnja vokalna solistkinja sarajevskih „Ambasadora“, Jasna Gospić, ko-

načno je nešto snimila (prateći vokal na novoj LP ploči Frane Lasića).

● Lana je (kako kaže) dobila ponudu jedne privatne talijanske TV stanice za snimanje petnaestominutnog sporta za talijansko tržište. Inače, njen novi menadžer nekada je vodio poslove Ive Pogorelića i Danijela.

● U toku je turneja Lepe Brene i sve sale i hale su pune. Biće to dobar početni kapital za novu Breninu agenciju, koju (po neprovjerenim vijestima) osniva u Novom Sadu.

M. P.

KNJIŽEVNI KUTAK

BEZ NASLOVA

Sobičak mladalačke samoće imam snovid i java lovorika vijenac pletu tijelo djevojačko jurila na me u jeci njegovoj odjezdiše konjanici kud sanjari sreću tražide moje riječi za tebe poglašene su ptice i svakog trena nas dijele vihor radosti ostavlja pustol označen znakom navičnosti biserne školjke povjerenja pokloniti želim kad srce tvoje pokuca na njih romantičnim duborezom u pjesku nek ime ljubavi romantično zaple plima i oseka njena valom mladosti rastanak nosi u igri ovoj polten igrač naam...

Josip RADMAN

HM, A PROGRAMI

Prije relativno kratkog vremena na tržištu se pojavio jedan simpatičan računar - Jupiter Ace. Mahom zbog drukčijeg programskog jezika u odnosu na druge računare sličnog tipa, ali najviše zbog slabe programske podrške propao je na tržištu. Slično, ali samo nešto bolje prošao je i računar New Brain, prilično dobrih karakteristika. Primjera sličnih ovima ima dosta. Bez softvera nema ni proizvodnje ni prodaje računara.

Iz ovih ili sličnih slučajeva, domaći proizvođači nikako da izvuku logičnu pouku. Razvoj softvera je mali. Proizvođača je svakim danom više, a dobrih programa, čini se - uvijek isti broj. Učeci kompjuterski zanat sa Zapada do-

mači elektroničari dobro su zagrizli u razvoj hardvera, ali programa niotkud. Nije ni čudo, jer za razvoj dobrih programa potrebno je mnogo znanja, vremena, kadrova, strpljenja i kreativnosti, ali i tehničkih i materijalnih uslova. U mjesto da koncentrišu snage i potencijale, proizvođači su se rastrkali i sve što su do sada postigli je to da je najpopularniji i najčešći računar u Jugoslaviji - SPEKTRUM, proizvod Zapada. Vjerovatno niko ne bi imao ništa protiv da proizvođači „istočnog“ i „južnog“ dijela Evrope nastupe jednog dana sa jakim računarem, ma zvao se on EI, Videoton, ili Tesla, na svjetskom tržištu i sa moćnom programskom podrškom: edukativni, uslužni i programi za igre. Pa, zar dva loša ne ubiše Miloša, drugim riječima - udružujući znanje i potencijale unutar granice i sa proizvođačima zemalja istočne i južne Evrope, koji sigurno imaju slične tegobe u masovnoj kompjuterizaciji kao i mi, postiglo bi se mnogo više.

I. LUKENDA

BORAC KOMANDANT HEROJ RADE KONDIĆ

2

Bjektivom iz zatvora i odlaskom na Kozaru Mladen Stojanović s puno žara preuzima ulogu organizatora ustanka, a Kondić se od tada nalazi u vrtlogu revolucionarnih zbivanja i priprema za borbu

Piše: Milovan MILUTINOVIĆ

Razbuktavanje plamena ustanka

Iz Oblasnog komiteta KPJ za Bosansku krajinu za vojnog povjerenika prijedorskog sreza određen je Velimir Stojnić. Po dolasku u Prijedor Stojnić okuplja grupu komunista i uspostavlja vezu sa određenim seoskim povjerenicima: Simom Komlenićem, Dušanom Brkovićem i Milom Vučenićem u Prijedoru, Milanom Vrhovcem u Čirkinpolju, Gokom Kusonjićem u Miljakovicima, Simom Mrdom u Rasavcima, Milanom Kitionjićem u Orlovcima, Dušanom Pantelićem u Busnovima, Esadom Cerićem u Čeli i Dragom Lukićem u Ljubiji. Osnovni zadatak rada predstavljao je organizovanje i prihvata i obuke ljudi za borbu protiv neprijatelja.

Milan Kitionjić povjerenika za selo Orlovce, poznavajući ranije opredjeljenje Rade Kondića odlazi njegovoj kući u Jaruge kako bi stupio u vezu s njim. Majka Sava, znajući za vezu njih dvojice odmah upućuje ga u Gomjenicu gdje se Rade sklonio kod sestre Dese. Po stupanju u vezu sa Radom, Milan ga upozna sa akcijom u kojoj će dr Mladen Stojanović noću 16/17. jula 1941. godine pokušati bjektivom iz zatvora, pa je potrebno izvršiti njegov prihvata i sprovođenje poznatim pravcem na Kozaru.

Prve akcije na Kozari

Bjektivom iz zatvora i odlaskom na Kozaru, Mladen Stojanović sa puno žara preuzima ulogu organizatora i rukovodioca priprema za oružanu borbu na Kozari. Kondić se od tada nalazi u vrtlogu neposrednih revolucionarnih zbivanja i priprema borbi na Kozari.

Pokrajinski komitet KPJ za Bosnu i Hercegovinu na svom sastanku 13. jula 1941. godine prenosi odluku CK KPJ od 4. jula 1941. god o počinjanju oružanih borbi protiv okupatora i njegovih slugu kao i formiranje partizanskih odreda u svim krajevima zemlje.

Krajem jula u Prijedor stiže član PK KPJ za BiH Đuro Pucar

Stari koji prisustvuje Savjetovanju komunista Kozare o razradi odluke o dizanju ustanka na ovom području. Savjetovanje se održava u Orlovcima 25. jula u kući Milana Kitionjića. Njemu prisustvuju: dr Mladen Stojanović, Osman Karabegović, Mičo Šurlan, Velimir Stojnić, Josip Mažar-Šoša, Ivica Marušić Ratko, Ale Terzić i Drago Lukić. Rade Kondić je sa grupom boraca određen da osigura održavanje ovog sastanka.

Poslije održanog savjetovanja formiraju se udarne grupe od po 10-15 ljudi. Sa grupama su održane pripreme s ciljem upoznavanja ljudi sa programom i ciljevima oružane borbe.

U toku jula u velikom broju potkozarskih sela izvršeni su masovni pokolji stanovništva, uglavnom viđenih ljudi. U periodu od 27. jula do 2. avgusta ovi pokolji su bili najžešći i u njemu su stradale mnogobrojne kompletne porodice.

Sa grupom naoružanih mještana Rade Kondić u ranim jutarnjim časovima 31. jula 1941. godine preduzima napad na opštinu Palančište. U opštinskoj zgradi bilo je zatvoreno 25 talaca, njihovih komšija i rođaka. Veoma brzom akcijom ustanika straža je vješte razoružana, zaplijenjeno je oružje i oprema i podijeljena borcima a toaci pušteni kućama. Bila je ovo prva veća i uspješna akcija kojom je označen početak oružane borbe na Kozari. Poslije ove veoma uspjele akcije veliki broj mladih iz okolnih sela krenuo je da se uključi u borbu.

Poslije ove akcije stvara se „leteća“ udarna grupa u sastavu Ivica Marušić Ratko, Rade i Milan Kondić, Dušan Utješinović, Rade Bašić i još nekoliko drugova. Zadatak grupe bio je poduzimanje akcija na jače snage neprijatelja zadajući mu teže udarce.

Komandir desetine

Poslije nekoliko uspješnih akcija formiraju se prve desetine boraca. Komandir jedne od prvih desetina bio je desetar Rade Kondić. Trinaestog avgusta 1941. godine Kondićeva desetina primije-

tila je na putu kod Orlovaca nje-mačkog vojnika na motoru i odmah mu pripremila zasjedu. Dvojica boraca izašli su na cestu kako bi motoristu zaustavili. Vidjevši partizane dodao je gas želeći da tako pobjegne, ali nije računao na brzinu Kondića koji je nanišanio i opalio. Nijemac se stropoštao na zemlju. Uzele su mu naoružanje i motor i pošto ga niko nije znao voziti uložili su mnogo napora kako bi ga preko njiva odgurali u logor. Bio je to prvi ubijeni vojnik na području Kozare, neko uvijek mora da nešto učini prvi, a Rade je bio baš taj.

Poslije prvih ustaničkih akcija na Kozari ustaše su saznale da je Kondić jedan od organizatora borbi na Kozari i odlučile da se osvete njegovoj porodici. Dolaskom kući hvataju majku Savu i kolju je iza kuće, a brata Lazu na drugoj njeni, odmah pored kuće. Pretresli su obje kuće i iz njih odnijeli sve što se moglo odnijeti a potom ih zapalili.

Od naoružanih ustanika sa 12 karabina i nekoliko civilnih pušaka formiran je vod za komandira postavljeno Rade Kondić, već povjeren borac i komandir.

Za pokazane organizatorske sposobnosti i moralno političke kvalitete, te privrženost ciljevima NOB-a i zadacima KPJ, komunisti odlučuju da se primi u KPJ. Ovaj prijem posebno ga obradova i uli mu novu snagu za još odlučniju borbu za svijetle narodne ciljeve jednakosti i slobode.

Radi rukovođenja snagama na području Kozare u Knežici se 15. avgusta 1941. godine održava vojno-političko savjetovanje sa ciljem usaglašavanja stavova i dogovora oko nove organizacije. Na savjetovanju je izabran Štab kozarskog partizanskog odreda koji se sastoji iz tri čete jačine oko 200 boraca. Za komandanta odreda izabran je dr Mladen Stojanović, Osman Karabegović je politički komesar, Josip Mažar-Šoša zamjenik komandanta odreda.

Poslije ovog savjetovanja održane su pripreme za formiranje partizanskih četa. Prva prijedorska četa formirana je 10. septembra na Mededaku sa komandiror Miloradom Mijatovićem, Mičom Šurlanom političkim komesarom, Velikom St-

Rade Kondić (donji red, zadnji desno) sa grupom boraca

ojakovićem, zamjenikom komandira čete i Dušanom Misiračom zamjenikom političkog komesara. Nakon odluke o formiranju prijedorske čete i sastava komande čete borci su pristupili pripremi i sređivanju, jer se očekivalo polaganje zakletve.

Uspješan napad na Svodnu

Poslije izvršenih priprema pristupilo se polaganju zakletve svih boraca koji do tada nisu polagali zakletvu. Svečanost je održana 20. septembra u dolini rijeke Mlječanice. Šoša je, pošto je primio stroj, pozvao borce na zaklinjanje svom narodu, odjekivala je dolina od glasova hrabrih i odvažnih Kozarčana. Poslije zavjetovanja i klicanja Partiji počeo je govor komesar Osman Karabegović.

Nakon govora nastade narodno veselje i za tren oka počeo kozaračko kolo pa se Kondić odmah uhvati u njega.

Kondićev vod dobija zadatak da noću 8/9. oktobar izvrši napad na skretnicu i čuvanu željezničku stanicu u Svodni kod Blagaja. Dobrom organizacijom napada odbrana je brzo savladana, zarobljena su četiri domobrana, četiri karabina, oprema i municija

pa je sve odmah razdijeljeno borcima.

Nakon nekoliko uspješnih borbi došlo je do organizacijskih promjena. Shodno tome komandir čete Milorad Mijatović otišao na dužnost u Štab odreda. Komandir čete postaje Veljko Stojanović, politički komesar Dušan Misirača a zamjenik komandira čete postaje Rade Kondić.

Ponašanje i držanje u borbi, njegova hrabrost i inicijativa ukazivala je na veliko srce čovjeka duboko privrženog idealima borbe za slobodu pa njegov izbor za zamjenika komandira čete je ujedno priznanje za njegov dosadašnji rad.

U sljedećem broju: MRAKOVICA U PLAMENU

ISPRAVKA

U prvom nastavku feljtona „Borac, komandant i heroj Rade Kondić“, u legendi ispod fotografije, potkrata se greška. Umjesto teksta „Rade Kondić po povratku s rada u Njemačkoj, stajalo je: „Rade Kondić po povratku s rada u SR Njemačkoj“. Molimo čitaoce da uvažavaju ovu ispravku.

KRATKA PRIČA

PERI AJV

Detektiv ili dadilja

su računali i ucjenjivači i sigurno je zato trebalo ubaciti u igru novog pljuna, a tome u prilog je govorila i tajnost mog zadatka, za kojeg se nije znao koliko će trajati dogovoreno je samo da me isplaćuju svakog petka.

XXX

Ujutro, poslije brijanja i doručka na kojem me je Pat gnjavio nekim svojim igrama, obišao sam kuću i veliko dvorište u kojem se dječak smio igrati. Šumicu, igralište za golf, terene za jahanje i voćnjak sam samo dobro oamotrio, kako bih se lakše orijentisao u prostoru. Rekao sam da dijete zatvore u sobu dok se ne vratim, sjeo u svoj automobil i odvezao se do krčme. Selo se sastojalo od nekoliko sličnih bogataških imanja i hrpice kuća u centru. Na povratku sam primijetio

da me prati crna limuzina i naglo skrenuo na šumski puteljak. Nisam vozio ni stolnjak metara kada ugledah čovjeka sa čijeg se ramena smiješila dvojčevka. Znači, počelo je prije nego sam to očekivao.

— Izdile s rukama podignutim uvis - naredio mi je tip s puškom. Poslušao sam bez pogovora i primijetio da su iz limuzine koja me je pratila izvlače neki meni poznati mangupli.

— Nema potrebe da se skrivate po šumarcima, gospodine Ajv - rekao je visoki brko, kojeg sam prethodne večeri upoznao u kući Doksovih. — Samo radimo svoj posao.

Odhano sam, sjeo u kola i vratio se u dvorac.

Prva stvar koju sam učinio bila je obilazak malog Pata. Malopredašnji susret mi je ustrošio pažnju.

Malo sam se naljutio na guverantu što dječko nije u svojoj sobi, ali su me njena prelijepa oči lako odvratile od bilo kakvog izljeva bijesa. Pošli smo zajedno u dječakovu spavaonicu i već sam se spremio da joj kažem kakve oči ima, kad ustanovismo da mali nije ni tamo. Trk u njegovo kupatilo, WC, dnevnu sobu. Njemu ni traga ni glasa.

U ovaj mali apartman ulazilo se samo na dvoja vrata. Brzo sam pored jednih postavio guverantu, a druga zaključao i bacio se na traganje. Prvo balkoni i prozori, koji su bili idealno osigurani. Pretražio sam sve ormare, krevete, police, ostave. Probijao me je čas hladan, čas vreo znoj. Guveranta me zapanjeno gledala da bi na kraju brznula u plač. Neko vrijeme sam pokušavao da se saberem. Onda izlđem sam i počnem pretraživati prostoriju po prostoriju u kući. Moje angažovanje nije dugo ostalo neprijemljeno. Uskoro su svi tragali za djetetom,

a nekoliko muškaraca je pretraživalo dvorište. Pojavio se i Doks, koji je odmah saslušao guverantu. Rekla je da je jedna vrata držala zaključana a sama sjedila pored drugih i čitala, dok se Pat igrao svojim novim revolverom od plastike. Jurio je iz sobe u sobu i kad sam ja naišao ona je izišla pred vrata, rekla mi da je sve u redu i uvela me unutra.

— Tražite ako su vam drage glave na ramenima - vikao je bijesno Doks.

— Nema ga nigdje - govorili su jedan za drugim tragači i brzo nestajali ispred njegovih očiju. Na kraju je pozvao sve pred sebe i rekao da se niko ne miče iz kuće. Htio je da razmisli: da li čekati na poziv ucjenjivača ili odmah obavijestiti policiju? Ušutio je naglo i svi su se povukli na svoja mjesta. Shvatio sam da je moje mjesto u mojoj sobi.

XXX

Ušao sam u sobu, bacio seko na krevet i pripalio cigaru. Kako se, dovraga, moglo desiti da dječak nestane za nekoliko minuta? Naslonio sam se na ogradu kreveta i razmišljao umoran od prethodne neprospavane noći i današnjih uzbuđenja. Hvatalo me neko mrtvilo.

Odjednom začuh lagani šum šarki na vratima i škljocanje obarača. Znači, gospodin Doks će mi lično presuditi. Mišići su mi bili zategnuti kao kod pantera. U momentu kad je odjeknuo pucanj, bacio sam se iza kreveta, ali sam u djeliću sekunde osjetio da sam malo zakasnio. U tome sam imao iskustva. Međutim, nisam osjetio nikakav bol. Čekao sam nekoliko sekundi a onda oprezno provirio iza kreveta.

U otvorenom ormaru je stajao mali Pat i držao crni revolver uporan prema mjestu gdje sam maločas sjedio. Naglo je napustio svoje skrivalište i ljutito pošao iz sobe:

— S vama se više ne igrat. Ako sie pogodeni onda morate ostati ležati. - Puhnuo je u dim koji je izlazio iz njegovog pištolja na kapište.

Da mi je bogati industrijalac, posredstvom svojih pomoćnika, najavio preciznije o kakvoj vrsti usluge je riječ, sigurno ne bih prihvatio posao i pored banoslovne sume koju mi je ponudio za čuvanje njegovog sina. Radl se, naime, o četvorogodišnjem djetetu, koju je na svijet donijela mlada, zgodna supruga vlasnika najvećeg dijela akcija firme „Plavo-bijelo“, značajnog proizvođača deterdženta. Već sam bio prihvatio posao kad mi je u dvorcu Glena Doksa bio predstavljen njegov sinčić i pored zaprepaštenja koje je nastupilo kad sam vidio da se radi o djetetu, nisam više mogao uzmaći. Detektivska se riječ ne povcall tako lako.

Objašnjeno mi je u nekoliko rečenica što mi je činiti. Moj zadatak se sastojao u zaštiti malog Pata od nepoznatih ucjenjivača, iza kojih se po svoj prilici, krija neka terorističko-politička organizacija, jer oni vole da prijete unaprijed, pa lek onda da stupe u akciju. Morao sam nekoliko puta da pitam o čemu se zapravo radi, pošto se nikako nisam mogao oporaviti od iznenađenja koje je nastupilo kad sam saznao da ću braniti dijete. Kad me je službenik gospodina Doksa nazvao rekao je samo da trebaju zaštitnika za sina, ali tada nisam ni sanjao da taj ein još nije navršio ni pet godina. Moje zapljkivanje nije baš ulijevalo neko povjerenje, no, ja sam tada jako dobro stajao na „toplisti“ privjetnjaka. Novine su brucale o meni, pojavio sam se nekoliko puta i pred TV-ekranima, poslodavci su bili oduševljeni i dobro me nagrađivali, što se u krugovima bogataša brzo pročulo. Dogovorili smo se konačno da ću od istog momenta paziti na Pata. Pokazali su mi i sobu uređenu za mene, koja se nalazila tik do spavaonice mog novog štićanika.

Te noći sam spavao samo nekoliko sati i lo na jedno oko. Imao sam dovoljno vremena za razmišljanje, pa mi je tako postalo jasnije zašto gorile gospodina Doksa nisu u stanju da obave posao što mi ga povjeriše. Sa njima

UZ POČETAK PROLJETNOG DIJELA PRVENSTVA

KOLIKO KLUBOVA, TOLIKO ŽELJA

● Sarajevo nastavak dočekuje na čelu, ali Hajduk, Željezničar pa i Partizan nisu se odrekli pobjedničkih ambicija

Konstatirati da počinje proljetni dio prvenstva u ovom trenutku izgleda kao neslana šala. Dovoljno je pogledati kroz prozor, a otvoriti ga već je prava hrabrost; na žalost utrka za bodove nastavlja se u ovakvim neodgovarajućim, superteškim uslovima. Na terenima koji su ili pokriveni snijegom ili zaledeni, u najboljem slučaju biće blatne kaljuže. Nema komfora niti na tribinama, a malo se lijepog može reći i napisati da bi se privuklo ljubitelje nogometa u nedjelju na stadion. No liga starta ranije nego ikad i tu pomoći nema. Neće biti niti odgoda, to je izričita naredba zajednice prvligaša koju svi moraju poštovati. Prvenstvo kreće usred zime da bi se u tri navrata prekidalo i omogućila priprema reprezentativaca za mnoge važne utakmice kvalifikacija za svjetsko prvenstvo.

Stalo vam je da odemo u Meksiko 1986. i tome smo sve podredili. Od 17. februara do 30. juna trajaće drugi dio prvenstva 39. po redu, inače jednog od najizjednačenijih i najneizvjesnijih. Svi su se klubovi navodno dobro pripremali, zimus je u nekim od njih bilo i dosta kadrovskih promjena i među igračima i na komandnim mostovima. Vojvodina, Budućnost, Dinamo, Vinkovci i Priština kreću sa novim kormilarima neki najavljuju novu igru, a svi su vrlo ambiciozni.

Poslije jesenjske sezone, trku vode nogometaši Sarajeva koji su osvojili titulu jesenskog prvaka, a najavljuju da je u proljeće potvrditi. Međutim, jesenjski naslov dosad baš nije bio garancija za konačni trijumf. Hajduk je, na primjer, samo dvaput bio najbolji u jesen, a osvojio je sedam titula prvaka! Ovo je prvenstvo donijelo pravu renesansu sarajevskog nogometa, jer su uz momke sa Koševa u vrhu i njihovi susjedi sa Grbavice, Željezničar je treći; uz Hajduk i Partizan najuporniji pratilac vodećeg Sarajeva.

Specijalno za „GLAS“
Piše: Milivoj NIKOLIĆ
Urednik „SPORTSKIH NOVOSTI“

Uzdanica Sarajeva: Predrag Pašić

Kao potvrda konstatacije da je ovo prvenstvo vrlo izjednačeno i neizvjesno dovoljno je reći da već petoplasirani Vardar mora strahovati za opstanak. Velika je gužva u sredini a na dnu tablice između petog i osamnaestog razlika je samo šest bodova. Ovih dana mogle su se čuti i pročitati mnoge prognoze. Igrači Sarajeva uvjereni su da će zadržati prvo mjesto, Željezničarovi pak da će prestići i Sarajevo i Hajduka, Splitsani najavljuju juriš na novi naslov kojim bi proslavili vrijedan jubilej 75 godina postojanja koji slave dogodine. Nakon dobrih pripremnih rezultata glas sudigla iz redova branioca titula Crvene zvezde, a beogradski „crveno-bijeli“ poznati su po serijama. Prošle jeseni imali su „crnu“, proljetos najavljuju blistavu seriju. Dodali se kandidatima i Partizan, koji svoje ambicije pomalo i krije, ali ih na terenu neće, krug kandidata za naslov bi se zatvorio.

Velika borba vodiće se i za drugo, treće i četvrto mjesto koja omogućuju izlazak u Evropu. Naša zemlja ima tri mjesta u vrlo atraktivnom kupu UEFA. Međunarodni službeni nastupi donose i afirmaciju i prihod, pa svi oni koji nisu najdirektnije opterećeni bitkom za opstanak sanjaju o „evropskim pozicijama“.

Dinamo iz Vinkovaca najčešće se spominje kao kandidat za selidbu, ali se on s tim ne miri. Pokazali su to i u zimskom prelaznom roku kada su obavili najveću kupovinu, ojačali redove, a pronašli su i računicu kako se može ostati prvligaš. Sutjeska, Vojvodina, Priština i Iskra u širem su krugu onih kojima prijete najveća opasnost.

No vrlo brzo se ta slika može izmijeniti. Dva uzastopna neuspjeha mogu i nekog trenutno mirnog i sigurnog baciti u opasne vode. I obrnuto, dva uspjeha zaredom donose velik skok uvis.

Prva etapa donosi i prvi derbi: Dinamo — Partizan. Jedan je to od duela za Evropu, bod ili dva bili bi izvrstan zalet. Vodeći tandem mora u goste i to „davljenicima“. Hajduk u Novi Sad, Sarajevo u Nikšić. Eto prilike Željezničaru da im se približi domaćom pobjedom nad Budućnošću. Slavonski derbi je u Vinkovcima, domaći Dinamo protiv Osijeka. Crvena zvezda kari zaigra protiv Veleža, Iskra ostati neporažena kraj Vardara. U Tuzli su već uknjižili dva boda protiv Prištine, a u Rijeci protiv niškog Radničkog. No, jedno su želje računice, drugo stvarnost. Pogotovo kada su uvjeti za igru tako teški kao sada.

Vidjećemo kako će sve na kraju ispasti netko će biti prvi, a netko mora i ispasti da bi se na jesen krenulo iznova.

NA FINALNOM DIJELU TURNIRA „BORIK 85“

ODLUKA O SUPERFINALISTIMA?

BANJALUKA — Danas i sutra može pasti odluka i o superfinalistima turnira u malom fudbalu „Borik 85“. Sastavi vojnika JNA „Mali logor“ i „Petar Drapšin“ za protivnike imaju ekipe „Vesele Krajine“ i „Medicinar“. „Ploča“ igra sa sastavom „Tom i Džeri“, dok je „Haj Lauš“, ekipa koja ima tri poraza, slobodna u ovom kolu. U prijedodnevnom programu igraju se danas utakmice „B“ grupe. Najinteresantija utakmica biće svakako između „Lazine vode“ i „Drugara“. Ihtjarević, Mešić i ostali igrači „Lazine vode“ vode na tabeli i ako danas prebrode najtežu prepreku, ekipu „Drugara“, mogu se nadati i borbi u superfinalu. Interesantan meč treba očekivati i između ekipe „Prijatelji“ koja je u prvom kolu pobijedila „Mahalu“, a danas igra protiv

„Glamoča“, „Mahala“ i „Granap“ favorititurnira koji nisu opravdali očekivanja u međusobnom duelu odlučice koja ekipa ispada iz konkurencije za ulazak u superfinale. Prijedodnevne utakmice počinju u 9,45 do 12,30, a posljedodnevne od 16,45 do 19,30 sati. U nedjelju, 17. februara, igra se peto kolo u obje grupe. Sastaju se u „A“ grupi: „Haj Lauš“ — „Tom i Džeri“ (19,00), „Mali logor“ — „Medicinar“ (19,55) i „Ploča“ — „Vesela Krajina“ (20,55), a slobodna je ekipa „Petar Drapšin“. U „B“ grupi igraju: „ROPE“ — „Lazina voda“ (10,15), „Drugari“ — „Prijatelji“ (11,10) i „Glamoč“ — „Mahala“ (12,05). Slobodna je ekipa „Granap“.

M. MUJIĆ

BIHAČKI DRUGOLIGAŠ RADI PUNOM PAROM UPRKOS VELIKOJ HLADNOĆI

TRENINZI NA MINUS DVADESET

BIHAĆ — Drugoligaš Jedinstvo radi punom parom upkos velikoj hladnoći. Slobodnu se može reći da ovdje vlada prava polarna zima, ali od treninga se ne odustaje. Treninzi se održavaju i na temperaturi od -20 stepeni Celzijusovih. Niko od igrača ne izostaje. Ovakve vremenske neprilike bez sumnje remete plan priprema.

Jedino se radi na brzinskoj izdržljivosti, dok je rad s loptom otežan. To bi se po mišljenju stručnog štaba moglo umnogome odraziti na kompletne pripreme bi-

hačkog drugoligaša pred kojim u nastavku prvenstva stoji ozbiljni zadatak u borbi za bodove.

— Ekipa bi morala da putuje u neko od mjesta gdje vladaju povoljniji klimatski uslovi. Međutim, mi nemamo potrebnih sredstava za finansiranje boravka igrača u drugom mjestu, zato očekujemo i pomoć udruženog rada bihačke općine. Ukoliko nam pomoć ne stigne na vrijeme, pitanje je koliko ćemo biti spremni za prvenstvene okršaje u proljetnom dijelu prvenstva. Još je teža situacija što se ne zna koliko će dugo potrajati ova polarna zima, kaže sekretar Jedinstva Marko Radočaj.

D. MUTIĆ

SPORT I FIZICKA

Razviti jedra

● Uticaj SOFK-e i aktivnosti SIZ-a fizičke kulture bili su nedovoljni minulih godina, ali u posljednje vrijeme date su inicijative da se sport i fizička kultura planski razvijaju ● Nedovoljan broj trenera i dvorana ● Podgrmeč prvi klub komune

AKCIJE DTV PARTIZAN

— Brojnim akcijama u Sanskom Mostu ističe se DTV Partizan — riječi su Đoke Mandića. U novije vrijeme prešli su na program rekreativne gimnastike, gdje se u radu okuplja oko 350 članova. Partizan je i organizator masovnih sportsko-rekreativnih akcija, kao što su „Biciklima u prirodu“ i „Pohod na Korčanicu“. Svake godine se kod organizovanog ljetovanja djece na moru provodi obuka neplivača, a u saradnji sa Društvom pedagoga i općinom Bosanski Novi na Vlačiću se od ove zime počelo i sa smučarskom obukom.

FORMIRAJU SE ŽENSKI KLUBOVI

— Izvršni odbor Skupštine općine Sanski Most je poveo akciju na oživljavanju ženskog sporta — priča Borislav Praštalo, prvotimac i kapiten KK Sana. Pri našem klubu se upravo obavljaju posljednje pripreme za početak rada ženske ekipe. Prije četiri godine isti slučaj je bio i u rukometnom klubu Partizan. Nova aktivnost rukometaša u materijalnom pogledu nije bila potpomognuta i akcija je propala. Sada bi situacija morala da bude mnogo bolja.

PRIČA O KARLU LUISU, SVJETSKOM I OLIMPIJSKOM SLAVODOBITNIKU

LUIISOV VELIKI

Trostruki prvak svijeta i četverostruki olimpijski pobjednik uvjeren da će doskočiti do devet metara i tako srušiti „nedostižnog“ Boba Bimona)

Kada je američki Crnac Džesi Ovens 25. maja 1935. godine u En Arburu probio famoznu barijeru od osam metara i zaustavio se na 8,13 metara, svijet je gotovo zanjemio: „Zar je moguće da čovjek, poslije sprinta i odraza, odleti tako daleko?“ — pitali su se ljudi, poneko i ne vjerujući toj vijesti. Godinu dana kasnije taj isti Džesi ponovo će zadiviti svijet: na Olimpijskim igrama u Berlinu osvojio je četiri zlatne medalje, natjeravši Adolfa Hitlera, prije vremena, napusti Olimpijski stadion, kako ne bi njemu, tom Džesiju Ovensu, morao predati olimpijsko znamenje.

Trideset godina kasnije, 18. oktobra 1968. godine, jedan drugi Crnac zapamtiće svijet: dugonogi Bob Bimon za vrijeme Olimpijskih igara u Meksiku „ateriraće“ na nevjerojatnih 8,90 metara? Istina, dok je presrećni Bob trčkarao atletskom stazom, otpozdravljajući oduševljenim gledaocima, krenule su „kuloarske priče“ o tome da je taj fantastičan skok ostvaren u posebnim uslovima, razrijeđenog vazduha, na nadmorskoj visini od 4.000 metara, odnosno da je Bob, prilikom odraza, debelo prestupio a da sudije to nisu vidjele, jer su pratile dramatičan finiš trke na 800 metara za žene!

Priče su kružile atletskim i sportskim svijetom, ali je tih fenomenalnih 8,90 metara upisano u svjetske rekorde i Bob Bimon sa svojim gotovo nevjerojatnim skokom još prkosi, odolijeva.

Dječakova želja

I najugledniji atletski eksperti kategorično su tvrdili da će tih 8,90 metara dočakati smjenu 20. i 21. vijeka. Trebalo je da prođe decenija i po, da se pojavi Karl Luis pa da počnu nagađanja kada će, da li danas ili sutra, sa

pijedestala nedostižnosti, biti uklonjen Bob Bimon.

— U vrijeme Olimpijskih igara u Meksiku imao sam sedam godina i gotovo sam više bio zaokupljen svakodnevnim dječijim igrama, nego igrama tamo nekih odraslih ljudi. Međutim, kada je, jednog dana, u našoj kući došlo do eksplozivne oduševljenja, kada su se mama i tata grlili i ljubili, slaveći podvig Boba Bimona, nekako sam se više zainteresovao šta se to tamo dešava. Trenutak kada je Bob doskočio do 8,90 metara dugo sam imao pred očima i poslije nekoliko godina u našem vrtu sam izmjerio tu daljinu i ocu rekao: „Doći će dan kada ću nadmašiti vašeg Boba! Moje „star“ se samo nasmijao, ali me nije zavijevao... — pričao je Karl Luis.

Za familiju Luis sport je bio i ostao sastavni dio svakodnevnog života: majka Evelin svojevremeno je bila član atletske reprezentacije SAD, najstariji sin Vilijam (30) bio je fudbaler, Klivlend (29) je svestrani sportista, Karl je odavno postao sinonim za atletski i sport uopšte, a Kerol (22) je takođe sjajna atletičarka.

— Naša je sreća što su nas roditeljni vrijeme i na svoj način usmjerili ka sportu — govorio je Karl Luis, prije nego što će svaki svoj intervju naplaćivati po 3.000 dolara. Oni su nas naučili da sport i treninge, takmičenja prihvatamo i shvatamo kao igru, nadmetanje, nešto neobavezno, ali lijepo, uzvišeno. Vidite, i danas, iako sam svjetski i olimpijski pobjednik, nastojim da svaki moj trening liči na igrariju, razonodu, veselje i zato, možda, uspijevam.

Ovens kao uzor

Kao dječak bavio se svim i svačim: trčao je i skakao, volio košarku pa su mnogi vjerovali da će postati vrstan prvotimac, u fudbalu je, kao centarfor, pokazivao veliki talenat. U stvari, kad god bi se našao među vršnjacima, o bilo kom sportu da se radilo, bio je brži, spretniji, više je i spretnije skakao. To su godine kada se u Hjustonu već počela stvarati legenda o čudno darovitom Karlu, Karlu Luisu.

KULTURA U KOMUNI SANSKI MOST

Tamo gdje nisu zaživjele sportske asocijacije — a takav je donekle slučaj u Sanskom Mostu — sport i fizička kultura nisu uspjeli da razvijaju jedra. Sve doskora SOFK-a je, ovdje, postojala samo na papiru. Na drugoj strani SIZ fizičke kulture djeluje zajedno sa SIZ-ovima kulture i informisanja i to sa istog financijskog računa, pa je nedovoljan i njegov uticaj. Komuna sa 70.000 stanovnika u 40 mjesnih zajednica u svakom slučaju zaslužuje bolji status. Jer, kako i na koji način u sportskom smislu voditi računa o 13.000 osnovaca i 3.000 srednjoškolačica. Na svu sreću u posljednje vrijeme se krenulo mrtve tačke. Prvi put u SOFK-i je zaposlen pedagog fizičke kulture.

U najširoj bazi bavljena sportom i fizičkom kulturom u okviru Malih olimpijskih igara, posljednji vrijedni rezultati ostvareni su prije dvije godine, kada je samo jednim ciklusom sportskih takmičenja bilo obuhvaćeno čak 18.000 učenika. Nakon toga, akcije su jenjavale i razloge ovome treba tražiti prije svega u činjenici da nije funkcionisalo organizaciono tijelo u vidu Koordinacionog odbora MOI.

MOI se preko SIZ-a fizičke kulture upšte ne finansiraju — kaže Dragan Savić, sekretar SOFK-e. Svi problemi, pa i oni materijalne prirode, pali su na pedagoge fizičke kulture i na Društvo pedagoga, koje ima oko 30 članova. U školama je tako prisutan problem shvatanja fizičke kulture i sporta kao društvene potrebe.

Stanje sportskih objekata u osnovnom i srednjem školstvu je takođe loše. Od 11 osnovnih škola samo četiri u Tomiru, Fajtovcima, Kamengradu i Palanki imaju sportske dvorane. U gradu postoje četiri otvorena terena za male sportove, ali su sa izuzetkom Sportskog centra u okviru DTV Partizana svi ostali praktično asfaltna parkirališta?

DVORANA U OKTOBRU

— Još gore stanje je u Srednjoškolskom centru — priča Doko Mandić, trener Košarkaškog kluba Sana. Oko 3000 učenika svakodnevno vježba u staroj sokolskoj dvorani, dimenzija 11x8 metara i u jednom terminu na rasporedu su i po tri

razreda, sa najmanje 40 učenika. Ljeti je slična situacija sa otvorenim terenima, ali tada svoje treninge na njima sprovode i košarkaši i rukometaši.

Treba istaći da je Srednjoškolski centar izgrađen još 1977 godine i da će tek izgradnja sportske dvorane, koja je u toku, riješiti brojne probleme. Dvorana se, inače, gradi u neposrednoj blizini Srednjoškolskog centra. Sredstva za njenu gradnju obezbijedena su iz mjesnog samodoprinosu 1981/85. godine i to 15 odsto od ukupne sume. Gradnja je počela u septembru 1984. godine, a očekuje se da će svi radovi biti završeni do 20. oktobra ove godine, kada Sanski Most slavi Dan oslobođenja. Do sada je ukupno obezbijedeno 100.000.000 dinara. Projektom je predviđeno da dvorana može da primi do 1200 posjetilaca, a osim velike sale imaće i teretanu, te dvorane za stoni tenis i borilačke sportove.

I radničke sportske igre kao mogućnost okupljanja i takmičenja 13.000 zaposlenih na komuni, ne provode se u onakom obimu kako zaslužuju. U organizaciji Opštinskog sindikalnog vijeća takmičenja se održavaju u toku ljeta i to u samo tri sportske discipline: fudbal, šahu i navlačenju konopca. Njima je prošle godine bilo obuhvaćeno 600 radnika.

Mnogo bolja situacija je sa organizovanjem Seoskih partizanskih igara — ističe Vukašin Davidović, pedagog fizičke kulture. Tu se prije svih u njihovoj organizaciji ističe jedino sportsko društvo u opštini „Grmeč“ iz Lušci-Palanke. Svake godine u avgustu održavaju takmičenja u: fudbalu, košarki, šahu, navlačenju konopca, bacanju kamena s ramena i skoku udalj, na kojima učestvuju i po 10 mjesnih zajednica i podružnica, koje gravitiraju Lušci-Palanci. U prosjeku se na njima okuplja i po 400 učesnika.

SAMO JEDAN PEDAGOG

Od 30 pedagoga fizičke kulture u Sanskom Mostu direktno u sport je uključen samo profesor Ranko Tešić i to kao jedan od trenera u Fudbalskom klubu Podgrmeč. Svi ostali su gotovo potpuno van sporta. Nekoliko pedagoga je pri SOFK-i Banjaluka i njenom Centru za školovanje kadrova u fizičkoj kulturi, završilo kurseve za fudbalske trenere, ali i pored toga još niko od njih ne radi u fudbalu.

U nekim sportskim organizacijama i klubovima ima otpora ulasku u stručne komisije profesora fizičke kulture — riječi su Fadila Berberovića, predsjedavajućeg Predsjedništva RK Partizan. Drugi problem je u činjenici da klubovi nisu u dovoljnoj mjeri organizovani da bi se profesori u njima mogli baviti isključivo stručnim radom. Ipak, najgora situacija je sa sportskim radnicima. Sve manje je antuzijasta i rad u klubovima je spao isključivo na pojedince.

U toku prošle godine sport i fizička kultura su raspolagali sredstvima od 2.700.000 dinara. Većina novca odlazila je na rad i aktivnost FK Podgrmeč. Košarkaši Sane su raspolagali sa 400.000 dinara, a rukometaši Partizana sa 800.000 dinara. Od igara na sreću u vidu tombole prihodi ostvaruju fudbalski klubovi: Podgrmeč, Radnički i Sloboda, te Sportsko društvo invalidnih lica Partizan. Tako je sa ovim prihodima u toku prošle godine sport u Sanskom Mostu raspolagao sa oko 15.000.000 dinara.

Svojevremeno je Skupština SIZ-a fizičke kulture donijela odluku da se od ukupnog prihoda ostvarenog od tombole za ostali sport izdvaja 20 posto — kaže Dragan Savić. Međutim, od

toga nije bilo ništa. Nijedna od ove četiri organizacije nije poštovala odluku i dodatnih sredstava za egzistenciju nije bilo.

PROBLEMI SA OPŠTINSKOM LIGOM

U fudbalskom sportu, koji je u komuni najrazvijeniji, aktivnostima i uspjesima prednjači FK Podgrmeč. To je i razumljivo, pogotovo ako se zna da je to jedan od najstarijih klubova u Jugoslaviji. U njemu se upravo vode aktivnosti na prikupljanju sredstava za izgradnju novog stadiona, ali u samom Sanskom Mostu neke dileme o njegovoj lokaciji još nisu riješene. U Predsjedništvu kluba su da se renovira dosadašnji objekt, dok je opšta klima u gradu da se stadion gradi na novoj lokaciji, u neposrednoj blizini sportske dvorane.

ADAPTIRAN PLANINARSKI DOM

— U nekoliko posljednjih godina Planinarsko društvo „Korčaničica“ je znatno razvilo svoje aktivnosti. Najveća akcija je izvedena prošle godine, kada je 120 članova potpuno adaptiralo i namjenski preuredilo staru baraku ŠIP „Sana“ u planinarski dom. Sada je gotovo napušteni objekt dobio potpuno novu namjenu, posjeduje kuhinju, društvenu prostoriju i sobe sa 30 ležaja — kaže Vukašin Davidović.

— Na području komune imamo 18 fudbalskih klubova, među koje spadaju i koje finansiramo Omladinac i Bratstvo sa područja opštine Ključ — ističe Dragan Savić. Obavljamo redovna takmičenja u Opštinskoj ligi Sanski Most, ali i pored određenih uspjeha moramo da istaknemo njene brojne nedostatke. Svih deset klubova u njoj se finansira sa po 50.000 godišnje. To je stvarno malo sredstava. Pomoći nemaju ni od mjesnih zajednica. Evidentan je slab stručni rad, podmladak gotovo da niko i nema.

Opštinski fudbalski savez Sanski Most je prije izvjesnog vremena pokrenuo inicijativu da se vidi u koliko mjeri mjesne zajednice mogu da pomognu rješavanju problema klubova. Na žalost na zakazanom sastanku se nije pojavio ni jedan delegat. Stanje stadiona je takođe loše. Vlastite terene imaju samo: Zadrugar /Oštra Luka/, Kiseljak /Koprivna/ Kruhari i Sana /Krkovec/. No i oni su veoma slabi i bez pratećih objekata.

Sve u svemu, činjenica je da sport u Sanskom Mostu stagnira. Završetkom dvorane i zaživljavanjem rada SOFK-e mogu se očekivati bolji rezultati. Ipak, niko se ne može oteti utisku da je sport, onaj kvalitetni, pao na niske grane. Izuzetak je, izgleda, samo Fudbalski klub Podgrmeč.

Tomo MARIĆ
Momo JOKSIMOVIĆ
Miodrag DESPOT

PONOVO KONJIČKI KLUB

— Prije dvije godine u Sanskom Mostu smo ponovo počeli na oživljavanju rada Konjičkog kluba „Sana“. Do maja ove godine na Šekovači će biti izgrađen hipodrom. Ove godine će se takođe izgraditi štala i nabaviti grla za trening i rekreaciju. Sredstva je obezbijedila društveno-politička zajednica, a do sada je utrošeno 1.200.000 dinara. Uz Cazin i Veliku Kladušu smo poznati kao centri konjičkog sporta, a kada završimo sve objekte, moći ćemo na pojedinim trkama da računamo i na prisustvo 50.000 gledalaca — priča Fadil Berberović.

SAN

Kada je, jednog dana, izrazio želju da trenira atletiku i to skok udalj, jer nije zaboravio zakletvu izrečenu pred ocem, stručnjaci su utvrdili da ga još muči povreda koljena, zadobijena u jednom bezazlenom dječijem nestaluku. Mladi, 16-godišnji Karl bio je razočaran: od skakanja udalj za sada nema ništa. Može da trči, da vježba sprint. Privržen atletici pristao je i treneri hjustonskog univerziteta su se prihvatili posla.

— Zahvaljujući roditeljima, svojevremeno sam upoznao Džesija Ovensa. Slušajući priče o njemu, razgovarajući sa besmrtnim pobjednikom iz Berlina, počeo sam da mu se divim i volim. To mi je otakšavalo atletske napore, pojačavalo moju želju da na stazi i skakalištu uspijem. Džesi je bio divan čovjek, mnogo sam od njega naučio...

Cilj — 9 metara

Treneri su uspjeli: Karl Luis je prvo postao sjajaj sprinter, jer je 100 metara trčao ispod 10 sekundi, a onda još bolji skakač udalj.

Svijet je dobio istinskog nasljednika čudesnog Džesi Ovensa.

Prije nešto manje od dvije godine, Karl Luis je na prvom svjetskom atletskom prvenstvu u Helsinkiju osvojio tri prva mjesta, porivajući se sa rivalima. U skoku udalj bilo mu je potrebno da napravi samo jedan skok i da postane svjetski prvak.

Lani, na Olimpijskim igrama u Los Angelesu, „munja iz Hjustona“, dosegla je podvig Džesija Ovensa: na njegovim grudima zasijale su četiri zlatne olimpijske medalje.

Višje nema nikakvih dilema: Karl Luis nije samo najveći atleta svog vremena, već atleta prošlosti, sadašnjosti i bu-

dučnosti. Ipak, nešto ga muči: on još uvijek nije vlasnik ni jednog svjetskog rekorda!

— Dosad su me interesovale samo pobjede, u Helsinkiju i Los Angelesu, prije svega! — kaže Karl. Međutim, od sad ću početi da mislim na rekorde, prije svega na onaj u skoku u dalj. Riječ koju sam zadao ocu Villiamu, moram ispuniti. Dok ne prevaziđem Boba Bimona atletiku i sprinterice neću ostaviti.

Nedavno je stigla vijest da je Karl sa lakoćom skocio 8,50 metara. Nije li to nagovještaj da će već ove godine četverostruki olimpijski pobjednik doskočiti i preskočiti gotovo dvije decenije star svjetski rekord.

— Moguće, vjerovatno. Na treninzima sam već atizao do devet metara, a na jednom takmičenju zaustavio sam se čak na 9,14, ali s neznatnim prestupom.

Kao što je 1983. godine u atletsku istoriju ušao radi tri pobjede u Helsinkiju, a lani zbog one četiri medalje olimpijskog sjaja, možda će ove, 1985. godine, sportska ličnost bez premca, u sve enciklopedije svijeta ući zbog svjetskog rekorda u skoku udalj.

Karl Luis je spreman da, kao prvi čovjek, u sprintericama preleti magičnih devet metara.

Lilina PAPIĆ

MLADI KRAJIŠNIK DOMAĆIN BUDUĆNOSTI

ŠTA DRUGO, NEGO POBJEDA!

KOŠARKA

● Košarkašice Mladog Krajišnika u susretu sa titogradskom Budućnošću očekuju sigurne bodove ● Susret se igra u „Boriku“ večeras u 18,30 sati.

BANJALUKA — Da su druge prilike, večerašnji (subota) susret sa ekipom Budućnosti, u Mladom Krajišniku bi očekivali mirno, bez imalo uzbuđenja, jer bar u dosadašnjim susretima Banjalučanke nisu imale problema s prvligaškom iz Titograda. Međutim, „Malene“ se bore za goli prvligaški status, samo pobjeda dolazi u obzir, a igra ti pod takvim pritiskom nije baš lako. Ipak, malo ko može sumnjati u uspjeh Banjalučanki.

— Pobjeda ne bi trebalo da dođe u pitanje. Ako izgubimo, ondasmoi

BORAC GOSTUJE U CELJU

JOŠ JEDNA ŠANSA

BANJALUKA — Do završetka prvenstva saveznih „B“ prvligaša preostala su još četiri kola, četiri susreta nade i odluke za košarkaše Borca. Svaki susret je „majstorica“.

U NEDJELJU:

BORAC — ZADAR

PRIJATELJSKA utakmica između košarkaša Borca i Zadra odigraće se u nedjelju, 17. februara, u Sportskoj dvorani, a počinje u 17 sati. Ovo je prvo gostovanje prvligaša Zadra u Banjaluci.

kvalifikacije za naredno kolo nastanjanja i iščekivanja. Večeras Banjalučani gostuju u Celju, u susretu sa Libelom, koja je

zaslužili selidbu u niži rang takmičenja — kaže Džorđe Galanos, član predsjedništva Kluba.

Međutim, u Mladom Krajišniku ništa ne prepuštaju slučaju. Na treninzima je puna mobilnost, sve košarkašice su na okupu, željne da neizvjesna borba za prvligaški status prestane i da se počne misliti o nekom mjestu u sredini tabele.

— Šta možemo očekivati u večerašnjem susretu osim pobjede — kategorična je Mersada Boćirspahić.

— Pobjeda, uz to i dobra igra, naša je obaveza i imperativ! Mo-

ramo dokazati da je sve ovo bila samo prolazna slabost.

Titogradanke, jako su praktično već izgubile status prvligaša, sigurno će nastojati neopterećene važnosti bodova da pruže dobru igru i u što boljem svjetlu se oproste od dosadašnjeg društva.

Mladi Krajišnik i Budućnost igraju u dvorani „Borik“ sa početkom u 18,30 sati, a susret će voditi savezne sudije iz Beograda: Svetislav Milovanović i Duško Obradović.

E. GALIJAŠ

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 778
Priprema: Nikola LAKIĆ,
šahovski majstor

Bijeli: Ke1, Dd1, Ta1, Th1, Sc3, Lc1, Lc4, pješaci a2, b2, c2, e5, f2, g2, h2 (15)
Crni: Ke8, Dd8, Ta8, Th8, Lc8, Lg7, Sd7, Sh5, pješaci a7, b7, c7, e7, f7, g5, h7 (15)

Bijeli vuče i dobija!

Krasan napad proveo je bijeli, primoravši protivnika na preduju nakon tri poteza (Seron — Polikije, šampionat Francuske, 1927).

Rješenje prošlog zadatka: 1. Dg3 i cml je predao. Na 1... Dg3 sledi 2. Lf5 mat!

E.G.

Izmišljeni intervju

Borovnica: Doktorice Tancig, čestitam Vam na uspješnoj odbrani doktorske disertacije na Filozofskom fakultetu u Ljubljani iz oblasti psihologije šaha. Prvi jugoslavenski doktorat ove vrste oduševio je šahiste. Može li se očekivati naučna pomoć šahistima da napokon prevladaju sve rašireniji kompleks prekasnog pronalazača pravog poteza?

Dr Simona Tancig: Ja sam optimista. Psihološka nauka upravo radi na psihorokadi.
Borovnica: Molim Vas da mi objasnite šta je to psihorokada.
Dr Tancig: Ako pogrešni misaoni proces prethodi ispravnom, onda valja ispitati mogućnost obrnutog redoslijeda.
Borovnica: Takvo otkriće bilo bi dragocjeno ne samo za šahiste, nego i za investitore fabrika. Još bih Vas zamolio za odgovor da li je naučno relevantan međutjecaj šaha i poezije.
Dr Tancig: Ukoliko se šahista bavi i poezijom, pomenuti kompleks se očituje u vidu pronalazača briljantnog stih tek nakon što je bio objavljen neadekvatan stih. Takav šahist-pjesnik zna biti smušn do te mjere da se tek pri povratku sa randesa sjeti komplimenta koji više nema kome reći.
Borovnica: Šta preporučujete takvom šahisti?
Dr Tancig: Da se bavi isključivo šahom.
Borovnica: Slažem se i hvala na savjetu.

Izmišlilac:
Milan BOROVNICA

FINALE

Start mu beše analiza štruktura školske klupe, a u saznojnom finalu, našle su na cilju same rupe. Batali diplomu, važno je da se u životnoj školi kaska i kao favorit na toj stazi krene-odskočna daska. A kasnije? Razumnije se, sebi poče deblje da teše, ostalima, daleko bila uranilovka, uze da kreše. U njegovoj računici postojala je, dakle, polazna laza, ličnog odskočnog umijeća i karijernog odraza. Onda je sve išlo lakše... U hotelju se i dalje peo, položaje i pozicije zauzimao kakvo je htio. Glancanje stečenog iskustva bližilo ga sljedećoj meti, da sa nišana OOUR-ske kritike što dalje odleti. Negđ, došlo vrijeme da se na zahtjev žuljevitog javnog mnjenja, stil i način i u odskoku mijenja. Nesigurno je sada polijetanje sa krilom, izburgijanog u rukavicama i kaljenog lakiranim šilom. Vrijeme, stabilizacije potvrđuje da takvo biti mora, i da svaka odskočna daska — naleti na svoga čvora.

P. SRECKOVIC

SEFOEPIGRAMI

- OSLOBISE MOJE GLASNE ZICE, PIJUĆ VODU ISPRED GOVORNICE
 - ČITAJUĆI SILNE MATRIJALE, JA NABAVI DUPLJE NAOČALE
 - IMAM STOMAK VEĆI NEGO BURE, PA OD MENE BJEŽE REDOM CURE
 - POSTAO SAM GORI NEGO DIJETE, STALNO PRIMAM ZAKONSKE PAKETE
 - PLATIĆE TI LEDA MAJČIN SINE, JER TI NEMAŠ SVOJE ZALEDINE
 - PUCALI SMO FODTAČKAMA RAZNO, BEZ POGOTKA SVE BEŠE U PRAZNO
 - NA DINARU ČVORUGA OD DUGA, DOLAR MU SE NEPRESTANO RUGA
 - IMAM ŠEFA ŠTO POSLOVNO ŽDERE, PO TRI RUČKA I DVIJE VEČERE
 - VODILI SMO ZAJEDNIČKU BORBU, ON JE JEO JANJETINU, A JA POSNU ČORBU
 - SJEDNICE SE NEPRESTANO DRŽE, ALI NIKOG NEĆE DA OPRŽE.
- Miloš ZRNIC

AFORIZMI

- Svim majmunima poručujem. Po ovoj upoći, razmislite još jednom da li se isplati postati čovjek
 - Savjet: Ne ulazite u apoteku s rečenicom: „Dajte mi nešto za glavu“, jer i sami znate da za nju danas ne možete dobiti baš mnogo
 - Ima ljudi koji ulaskom dobiju pet brojeva i na lotu i na ludačkoj košulji
 - Pazite da vas drug daktilograf „ne otkuca“
 - Naše glumice moraju da seskidaju na filmovima, jer jedino tako mogu da se izbore za „goli život“
 - Neki ljudi imaju čistu savjest samo zahvaljujući lošem pamćenju
 - Sta mislite, može li se izgubiti klasna svijest kad se onesvijestiš?
- Muhamed DŽINIĆ

Zoran ČUKIĆ

Provincijalci koče razvoj

Ljudi koji žive u provinciji, u sjerri velikih gradova, igrom slučajja, nadohvat ruke imaju sve čari prirode. Ni na pola sata tuda nalaze se prolijepi pejzaži rodnišuma, potoka i sva sila divljeg zvjerinja. Nečuvana pogodnosti uživanja u svježem vazduhu i migmirisima flore, provincijalci nisu ni svjesni. Prosto se čovjeku sažali nad svim onim jadnim i napačnim ljetesima velegradskih žitelja opterećenih smogom i zagađenošću vode.

Ljudi iz provincije odskoro mogu i putem televizije vidjeti kakvi se sve naponi velegradskih ljudi ulažu da pomognu svojim sugrađanima da pobjegnu u iskonsko prirodnu sredinu. Obavijesti o tome kako izići iz smoga na bijele (ili zelene) površine počinju, tamo negdje, bivati svakodnevnica. Pored tačno naznačenih položaja autobusa na prirodne terene za uživanje, na ekranu još jedino nedostaju i garažni brojevi autobusa i imena vozača njegovih bližnjih, kako bi informacija bila potpuna.

Ljudi iz provincije su, stvarno, nezasići. Prirodni ambijent kojih okružuje, drugima znači sve. Njih takve informacije ne interesuju. Oni se interesuju za sasvim prozaične stvari: kako se zaposliti, kako nešto kupiti (ali jeftino, po mogućnosti), kako nešto (što skuplje) prodati, kako zaposliti vodećeg sportistu mjesne zajednice (jor, ako ga oni ne zaposle, on automatski prelazi u drugu mjesnu zajednicu, gdje dobiva stan, zaposlenje, sekretaricu i toćioća picaj itd...)

Stvarno su nedorasti razvoju. Umjesto da te ništavne probleme rješavaju u svojoj porodici, ulici, mjesnoj zajednici i komšiluku, što su u velegradu već uveliko proveli u djelo, oni traže da to rješava netko drugi. A šta je sa značajnijim problemima, to ih uopšte ne interesuje.

Kolo napretka pokrenuli su neki kreativni ljudi iz jedne televizijske kuće. Počeli su puštati svaki dan informacije o stanju na putevima, temperaturi mora i slične drugorazredne informacije. Shvativši pravu suštinu stvari, ljudi iz jedne druge televizije, unaprijedili su takav vid komunikacije sa prirodom i ubrzo su pored drugorazrednih informacija, počeli donositi i svojim programima i one prvorazredne: kada polazi autobus za čist vazduh.

Vjeruje se da će subjektivne snage u toj televizijskoj kući početi emitovati i podatke o kretanju proždrijevih glodara i štoćina, što će uveliko olakšati rad Odjela za dezinfekciju i deratizaciju. To će biti prave informacije.

A provincijalci, oni ionako teško prate razvoj i na njih ne treba obraćati pažnju.

Ivica LUKENDA

POSTSKRIPTUM

RAZLOG

Poljoprivredno-prometna radna organizacija „Uzor“ iz Ključa ostvaruje sve veće izvozne poslove. Tako je lani bilo planirano da se na tržište Alžira, Tunisa i Italije izveze hiljadu jagnjadi, a plan je bio realizovan čak sa 288 odsto.

S obzirom na našu kupovnu moć, odnosno porast cijena, izvoz jagnjadi biće u ovoj godini još veći.

POVJERENJE

Sportski kolektiv koji u Sanskom Mostu organizuju tombolu oglušili su se o odluku SIZ-a za fizičku kulturu prema kojoj od sredstava dobivenih na tomboli trebaju izdvajati 20 odsto za razvoj sporta i unapređenje fizičke kulture u toj opštini.

Očito je da su sanski sportski kolektivi prokockali povjerenje svoga SIZ-a za fizičku kulturu.

SVE MANJE

U proteklih godinu dana opštinskom pravobranioocu samoupravljanja u Bosanskoj Gradici predstavke su uputile 353 radnika. Premda je i taj broj dosta velik, upućenih predstavki je znatno manje nego godinu dana ranije.

Predstavki će, nema sumnje, biti još manje. Poskupjela je poštarina.

Himzo SKORUPAN

AMOR-IZMI

- Najljepše riječi o njegovom braku je izgovorio: maticar
- Dok je suprugu i kćerku obukao u krzno, morao je riknuti
- Gdje je žena subjektivni faktor, tu je muž čutolog
- OŽENIO JE ČOBANICU PA MU U NOSTALGIJI NABI-LA ROGOVE
- ZABRANILA JE MUŽU DA PUŠI LULU, RADI ZDRAVLJA KUĆNOG LJUBIMCA
- „AKO MI SE NE VRATIŠ, UČINITI ČU ONO NAJ-GORE!“... Naci ču drugu
- Izvratila kožuh na muža, a djed joj se mrznie kod ovaca.

Vojo GRUBOR

POEMA O VIKENDICI

Cijelim gradom razgovori kruže, da li imaš vikendicu, druže, sagradonu od truda i muke nosajući tašnu ispod ruke.

Svaki govor koji započinješ, u partiju prvo se zaklinješ, Da ćeš biti vjeran idealu boriti se za veliku paru.

Zato tvoja vikendica „mala“ vrijedi jedan milion dolara.

Momčilo BABIĆ

DVA CRNJAKA

- Ej, Šmrk, kuda šmrčoš?
- Oti. Dobio sam za seta smrti telegram!
- Sautčoše, Šmrki!
- Ma ne. Otac poslao telegram da je zaklao svinju!
- XXX
- Ooo, zdravo kume!
- Zdravo, kumiću, zdravo!
- Ti dođe, a?
- Dodo, dodo. A kad čovjek kući dođe, red je da proslavi!
- Neka smo se baš vidjeli!
- Neka, neka. Došao sam zdrav i živ, pa da pojedemo prasence!
- E kume, bilo bi više mesa da ne dođe ziv!

J. DAKIĆ

ŠARENICA

VEĆE ZLO

GORE JE OD SKANDALA TO ŠTO SE SKRILLO ŠTA SE POSLIJE SVEGA SA AKTERIMA ZBILO!

MANJE ZLO

SVI NA BICIKLE JER MOGU DA SE SJETE DA NAS POZOVU NA TROTINETE!

LOTO

IĞRE NA SREĆU POSTALE NAM MOTO ZBILI SMO SNAGE U REDOVE ZA LOTO!

PRAVAC

UMJESTO ZDRAVICE DRŽITE SE PRAVICE

VREMEPLOV

I DOK SU RIMLJANI SAKUPLJALI KVORUM DOTLE SU IM VARVARI PORUŠILI FORUM!

Božo MARIĆ

MALA SCENA

VRUĆA TEMA

- Druže uredniče, donio sam članak o jednoj vrućoj temi!
- Him! Ohladi malo, mladiću. Ne trči pred rudu!

S. MITROVIĆ

OGLAS

RADNIČKI UNIVERZITET BANJALUKA
KUPUJEMO JEDNOIPOSOBAN ILI DVOSOBAN
STAN.
PONUDE NA TELEFON br. 35-577 RADNIM
DANOM

RO „UNIVERZAL“

FABRIKA HIDRAULIČNIH UREĐAJA I GARAZNO-SERVISNE
OPREME, DZ. BIJEĐICA 1 BANJALUKA
objavljuje

OGLAS

za prijem izvršilaca na poslove i radne zadatke
kako slijedi:

1. VKV MAŠINBRAVAR U SERVISNOJ SLUŽBI - 1 izvršilac
na neodređeno vrijeme. 2. IZDAVAČ ALATA I TEHNIČKE DO-
KUMENTACIJE U DPP - 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.
3. NK POMOĆNI RADNIK — ČISTAC U BRAVARSKO MON-
TAŽNOJ RADIONI - 2 izvršilaca na neodređeno vrijeme

USLOVI: Pored opštih uslova za zasnivanje
radnog odnosa predviđenih zakonom kandidati
treba da ispunjavaju i sljedeće:

POSEBNE USLOVE:

Pod 1. - Završena škola za VKV ili KV
mašinbravara,

- radno iskustvo 3 godine,
- položen vozački ispit B kategorije.
- Pod 2. - Završena srednja tehnička škola mašin-
ski smjer ili škola za KV radnike metalske struke.
- Radno iskustvo 3 godine,
- Pod 3. - Završena osnovna škola,
- bez radnog iskustva.

OSTALI USLOVI: - Stupanje na posao, lični
dohodak i ostala prava iz radnog odnosa po nor-
mativnim aktima radne organizacije.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana
objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se
razmatrati.

OGLAS

za prijem pripravnika na neodređeno vrijeme kako
slijedi:

1. KV TOKAR - 1 izvršilac u POGONU II „UNIVERZAL“ u S.
Vakufu

2. EKONOMSKI TEHNIČAR 1 izvršilac u POGONU II
„UNIVERZAL“ u S. Vakufu

USLOVI: Pored opštih uslova za zasnivanje
radnog odnosa kandidati treba da ispunjavaju i
sljedeće posebne uslove:

Pod 1. Završena metalska škola, smjer KV tokar

Pod 2. Završena srednja ekonomska škola.

OSTALI USLOVI: Lični dohodak, stupanje na
posao i ostala prava iz radnog odnosa po norma-
tivnim aktima Radne organizacije.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana
objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se
razmatrati.

Prijave na oglas za prijem pripravnika u POGO-
NU II „UNIVERZAL“ slati na adresu:
POGON II „UNIVERZAL“ - 78230
SKENDER—VAKUF

GRO „JANJ“ ŠIPOVO

Komisija za radne odnose RO „Janj“ Šipovo
raspisuje

OGLAS

za popunu poslova i radnih zadataka

1. Upravno-pravni tehničar - pripravnik - 1 izvršilac na
neodređeno vrijeme

USLOVI

Završena upravno-pravna škola.
Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova dos-
taviti na gornju adresu.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana
objavljivanja. GRO „JANJ“ ŠIPOVO

Dana 17. februara 1985. godine navršava se tu-
žna i bolna godina otkako nas je zauvijek napu-
stio naš dragi i voljeni

DRAGO ČONDRIĆ

17.2.1984 - 17.2.1985.

S ljubavlju i tugom čuvaćemo uspomenu na
njegov lik, vedrinu i dobrotu kojem je zračilo.
Hvala svima koji ga se sjećaju i obilaze njegov lihi
dom.

NJEGOVA SUPRUGA S DJECOM
057610

SOUR „RUDI ČAJAVEC“
RO „PALOS“
OOUR ODRŽAVANJE SREDSTAVA
BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose
OOUR—a Održavanje sredstava od 7.2.1985. go-
dine objavljuje se

OGLAS

za prijem izvršilaca na NEODREĐENO VRIJEME
na sljedeće poslove

POSLOVI KONTROLE MAŠINSKIH DIJELOVA, - 2 izvršilaca

USLOVI: VKV - metalobrusač, metaloglodlač,
metalotrugar, mašinbravar i 1 godina radnog
iskustva na istim ili sličnim poslovima ili
SSS - srednja tehnička škola, mašinski smjer i 2
godine radnog iskustva na istim ili sličnim
poslovima.

za prijem izvršilaca na ODREĐENO VRIJEME do
povratka radnice sa porodijskog odsustva za
sljedeće poslove

POSLOVI OBRADE ULAZNO IZLAZNIH FAKTURA, - 1
izvršilac

USLOVI: VS - I - stepen ekonomskog fakulteta,
viša ekonomsko komercijalna škola i 6 mjeseci
radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima ili

SSS - srednja ekonomska škola, gimnazija, sre-
dnja upravna škola i 1 godina radnog iskustva na
istim ili sličnim poslovima.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju traženih us-
lova oglasa dostaviti na adresu: SOUR „Rudi
Čajavec“, RO „PALOS“ OOUR Održavanje sreds-
tava, Kadrovska služba, Braće Pavlića 25
Banjaluka.

Nepotpune i neblagovremene prijave će se
odbacivati.

Za sve navedene poslove vršit će se provjera stru-
čnih i radnih sposobnosti kandidata prijavljenih
na oglas koji ispunjavaju uslove oglasa.

Na osnovu odluke o potrebi povećanja broja radnika od
12.2.1985. godine, Komisija za radne odnose RZ
„Zajedničke stručne službe“ Bihać u sastavu RO Veteri-
narske stanice iz Bihaća objavljuje

OGLAS

za zasnivanje radnog odnosa

3 (tri) izvršilaca za vršenje poslova čuvara - portir

Kandidati treba da ispunjavaju sljedeće uslove:
Osnovnu školu i vatrogasni kurs, te
da nemaju smetnji za nošenje oružja.

Prijave se podnose u roku od 8 dana od objavljiva-
nja oglasa na adresu: RO Veterinarska stanica
Bihać RZ „Zajedničke stručne službe“ Bihać, Ul.
M. Vukovića br. 18, Bihać.

ROTI „KNEŽOPOLJKA“
BOSANSKA DUBICA

Komisija za radne odnose OOUR—a „Tkanina“,
„Predionica“ i Radna zajednica donijele su odluku
kojom se raspisuje sljedeći

OGLAS

za prijem izvršilaca u cilju obavljanja poslova i rad-
nih zadataka:

1. PRELOT PREDE - pripravnik - 4 (četiri) izvršilaca
- radni odnos se zasniva na neodređeno vrijeme.

POSEBNI USLOVI:

- KV tkač.

2. POMOĆNI RADNIK GRAĐEVINSKE GRUPE I ODRŽAVANJE
KANALIZACIJE

- jedan izvršilac (1)
- radni odnos se zasniva na neodređeno vrijeme.

POSEBNI USLOVI:

- NK radnik sa završenom osmogodišnjom školom.

3. POMOĆNI RADNIK GRAĐEVINSKE GRUPE ZA ODRŽAVANJE
KRUGA

- jedan izvršilac (1),
- radni odnos se zasniva na neodređeno vrijeme.

POSEBNI USLOVI:

- NK radnik sa završenom osmogodišnjom školom.

4. POMOĆNI RADNIK GRAĐEVINSKE GRUPE - jedan (1)
izvršilac.

- radni odnos se zasniva na neodređeno vrijeme.

POSEBNI USLOVI

- NK radnik sa završenom osmogodišnjom školom.

RO OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA „22.
FEBRUAR“
RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH POSLOVA
SKENDER—VAKUF

oglašava prodaju putem

LICITACIJE

putničkog automobila „zastava 750“ SC, godina
proizvodnje 1980, sa početnom cijenom od
100.000,00 dinara.

Licitacija će se obaviti 1.3.1985. godine u 9 časova
ispred Spomen-škole (stara školska zgrada) u
Skender-Vakufu.

Pravo na licitaciju imaju sva fizička i pravna lica.

RADNA ZAJEDNICA
DRUŠTVENO—POLITIČKIH ORGANIZACIJA
SANSKI MOST

Na osnovu člana 1. tačka 1. odluke Zbora radni-
ka Radne zajednice društveno-političkih orga-
nizacija Sanski Most, broj 8/85, od 7.2.1985. go-
dine, raspisuje se

KONKURS

za izbor i imenovanje rukovodioca Radne zajednice
(relzbornost)

Uslovi:

1. Pored opštih uslova predviđenih Zakonom i
Društvenim dogovorom o ostvarivanju kadrovske
politike, kandidat treba da ispunjava i sljedeće
uslove:

a) da ima visoku školsku spremu sa jednu, višu
školsku spremu sa dvije ili srednju školsku spremu
sa tri godine radnog iskustva na istim ili sličnim
poslovima.

b) da posjeduje odgovarajuće organizacione i
poslovne sposobnosti za obavljanje ovih poslova i
radnih zadataka.

2. Uz poslove rukovodioca Radne zajednice
obavljaju se i drugi poslovi u okviru Radne
zajednice.

Konkurs ostaje otvoren 15 (petnaest) dana od
dana objavljivanja.

Prijave sa potrebnom dokumentacijom dostavi-
ti Radnoj zajednici društveno-političkih organiza-
cija (Konkursnoj komisiji) Sanski Most.

Nepotpune i neblagovremene prijave sa do-
kumentacijom neće se razmatrati.

5. ČISTAČICA U SKLADIŠTU GOTOVE ROBE - jedan (1)
izvršilac.

- radni odnos se zasniva na neodređeno vrijeme.

POSEBNI USLOVI:

- Nk radnik sa završenom osmogodišnjom školom.

6. VOZAČ PREDE - 2 (dva) izvršilaca

7. RADNIK NA KRIZNOM PREMOTU - 4 (četiri) izvršilaca

8. RADNIK KOLONE ZA SKIDANJE - 12 (dvanaest) izvršilaca.

9. RADNIK NA ČEŠLJARIČI - 1 (jedan) izvršilac.

10. RADNIK NA KARJAMA - 1 (jedan) izvršilac.

11. RADNIK NA KONČARIČI - 1 (jedan) izvršilac.

12. Prelja - 1 (jedan) izvršilac.

13. RADNIK NA ISTEZALICI - 2 (dva) izvršilaca.

Za radna mjesta od 6 do 13 radni odnos se zasniva
na određeno vrijeme u trajanju od 12 (dvanaest)
mjeseci.

POSEBNI USLOVI:

- KV radnik sa završenom tekstilnom školom pre-
lačkog smjera

- radno iskustvo na poslovima koji se traže
oglasom u trajanju od godinu dana.

14. RADNIK KOLONE ZA ČIŠĆENJE PREDILICA - 5 (pet) iz-
vršilaca

- radni odnos se zasniva na određeno vrijeme u
trajanju od 12 mjeseci

POSEBNI USLOVI:

- KV mehaničar tekstilnih mašina,

- radno iskustvo na poslovima u trajanju od go-
dine dana.

Opšti uslovi su propisani članom 168. Zakona o
udruženom radu.

Rok za prijavljivanje je 8 (osam) dana od dana
objavljivanja oglasa u sredstvima javnog
informisanja.

Uz prijavu je obavezno predočiti dokazne isprave
kojima se obezbjeđuje ispunjavanje opštih i poseb-
nih uslova (uvjerenje o traženom stepenu stručne
spreme, izvod iz matične knjige rođenih, uvjerenje o
radnom iskustvu) te ostale dokaze potrebne za pri-
javljivanje na oglas.

Prijave i dokazne isprave slati na adresu: ROTI
„KNEŽOPOLJKA“, Bosanska Dubica, Ulica Nikole
Luketića 109 sa naznakom „za oglas“ putem PTT
Bosanska Dubica.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzi-
mati u razmatranje.

Dana 16. februara 1985. godine navršava se pet godina od smrti našeg dragog

ZDRAVKA MILAKOVIĆA
16.2.1980 - 16.2.1985.

Hvala svima koji su ga zadržali u lijepoj uspomeni.
S ljubavlju i poštovanjem

NJEGOVI NAJMILIJ
057645

Tužnim srcem javljamo vijest da je dana 14. februara 1985. godine u 40. godini iznenada preminuo naš dragi sin, suprug, otac i brat

BORO (Lake) RAJAČIĆ

Sahrana će se obaviti dana 16. februara 1985. godine **SUBOTA**, u 14,00 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: otac Lako, supruga Vaja, sin Nikola, kći Nataša, braća: Mirko, Slavko, Pero i Duško, sestra Ankica, zet Pero, snahe: Dragica, Bosa, Jozefina, Borka i ostala mnogobrojna porodica i prijatelji.

Tužnim srcem javljamo vijest da je dana 14. februara 1985. godine u 40. godini života preminuo naš član kolektiva

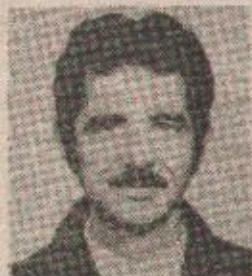

BORO (Lake) RAJAČIĆ

Sahrana će se obaviti dana 16. februara 1985. godine, subota u 14,00 sati na Novom groblju u Banjaluci.

KOLEKTIV „AUTOPREVOZA“
OOUR „MEDUMJESNI SAOBRAĆAJ“

Dana 17. februara 1985. godine navršava se pet tužnih godina otkako nas je napustio naš dragi suprug, otac i djeda

PETAR ĐUKIĆ

Dana 17. februara 1985. godine u 11,00 sati posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće.

NJEGOVI NAJMILIJ

057620

Dana 16. februara 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti naše drage supruge, majke, sestre, sverkre i bake

DUJE GVOZDERAC,
rođena **IGNJATIĆ**

Obavještavamo rodbinu prijatelje i poznanike da ćemo u nedjelju 17. februara 1985. godine posjetiti njenu vječnu kuću i zaliti je suzama.

OŽALOŠĆENA PORODICA
057618

Dana 14. februara 1985. godine navršila se godina tužnih dana od smrti naše drage majke

DRAGICE KLASAN,
iz Mišina Hana

Čuvamo uspomenu na našu neizmjerljivo voljenu majku i iskazujemo joj i ovom prilikom našu veliku zahvalnost za ljubav i brigu koju nam je za svog života stalno davala.

VJEČNO OŽALOŠĆENA DJECA
057628

TUŽNO SJEĆANJE

na našu dragu suprugu, majku i kćerku

DANICU JEŠIĆ,
rođenu **RUDIĆ**
iz Petoševaca

Dana 17. februara 1985. godine navršava se tužnih četrdeset dana od prerane smrti naše drage Danice. Toga dana posjetićemo njen grob u 11,00 sati, okititi cvijećem i zaliti suzama na groblju u Petoševcima, te ujedno pozivamo svu rodbinu i komšije da nam se pridruže. Vrijeme prolazi, ali sjećanja i lijepe us-

pomene na nju i njen mlo lik i roditeljsku ljubav nikada neće proći. Veliko hvala brojnim prijateljima i komšijama koji su ispratili našu dragu Danicu do njene vječne kuće.

OŽALOŠĆENE PORODICE:
JEŠIĆ I RUDIĆ

057625

ZAHVALNICA

Najtoplije zahvaljujemo članovima kolektiva **Metalske škole**, za svu ljubaznost koju su pokazali za našu

ZORU BRUJIĆ

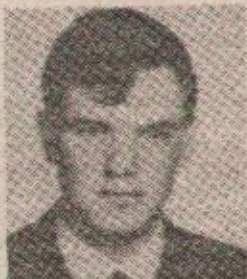
za vrijeme teške bolesti kao i prilikom njene sahrane, zahvaljujemo dru Hotiću i dr Hanumici Horozović, koji su se dugi niz godina uspješno suprotstavljali njenoj opakoj bolesti, te osoblju Medicinskog centra koje je svojim zalaganjem doprinijelo da njeni posljednji dani budu manje teški.

Hvala prijateljima, poznanicima i građanima koji su došli, da je na njenom posljednjem putu, isprate.

Porodica Brujić

057621

Dana 16. februara 1985. godine navršava se 12 tužnih godina otkako nas zauvijek napusti naš sin i brat

MIRKO JOSIPOVIĆ

Toga dana u 16 sati posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće

057638

Povodom iznenadne i prerane smrti našeg dragog supruge, oca, brata, ujaka, šuraka, svaka, pašenoga i tetka

JOSIPA — JOZE
CVJETKOVIĆA

Izražavamo toplu i neizmjerljivo zahvalnost RO „Autoprevoz“ - OOUR-a „Remont-servis“ Banjaluka, članovima kolektiva „Standard konfekcija“ i „Boska“, rodbini, prijateljima, poznanicima, koji su u časovima neizmjerne tuge i bola bili sa nama.

Sa dužnim poštovanjem i ljubavlju u trajnom sjećanju sačuvaćemo uspomenu na njegovo toplo i brižno srce, ljubav i pažnju koju nam je nesebično svakodnevno poklanjao.

ZAHVALNA OŽALOŠĆENA PORODICA
057646

Dana 18. februara 1985. godine navršavaju se dvije tužne godine otkad nije među nama naš najmiliji

MILE ŠUGIĆ
iz Čelinca

Gorko je saznanje i istina da te nema među nama pune dvije godine. Hvala svima koji se sjećaju nama uvijek dragog lika.

TVOJI NEUTJEŠNI:
supruga **JANJA**, brat **SAVO**, sestra **SIMEUNA**, sinovi, kćerke, zetovi, snahe i unučad
057635

MIRKOPSIHOLOGIJA

NEVAŽNI DOGAĐAJI — VAŽNI

STRASBUR. U Strasburu je nedavno osnovano međunarodno udruženje za mikropsihologiju čijih se stotinjak članova bave izučavanjem dejstva sitnih i naizgled nevažnih događaja na kvalitet čovjekovog života. Ovi stručnjaci tvrde da događaji kao što je, recimo, čekanje u redu ili parkiranje automobila, mogu kod čovjeka da izazovu stalno prisutnu nelagodnost i nervozu što, dalje, utiče na pad kvaliteta života. Novosnovano udruženje je sebi postavilo za cilj da prouči djelovanje tih „mikroskopskih“ događaja iz svakodnevnog života na psihološku ravnotežu čovjeka.

NEDJELJNI ZADATAK

Priprema
A. Allbegović

KOJIM PRAVCEM?

Polazeći pješice na put iz jednog malog provincijskog grada do drugog, kroz potpuno nepoznat kraj, jedan čovjek je došao do raskrsnice na kojoj je stajao seobračajni znak. Međutim, neko ga je izvukao iz zemlje i bacio u jarak tako da putnik nije znao kojim pravcem da pođe da bi došao do željenog cilja. Kako je putnik savladao ovu poteškoću?

Odgovor na ovo pitanje objavićemo u sljedećem Nedjeljnom Glasu.

Rješenje zadatka iz prošlog broja: drugi Australijanac bila je majka djeteta i ona je poslije porođaja operativnim zahvatom promijenila pol.

PO LIČNOJ ŽELJI

MIS MARPL NA EKRANU

Lik starice - detektiva Mis Marpl poznat iz mnogih romana slavne Agate Kristi oživio je na ekranima zahvaljujući britanskoj televiziji BBC. Ovu ulogu tumačila je 78-godišnja glumica Džozan Hiksion, dugogodišnja prijateljica slavne autorke kriminalističkih priča.

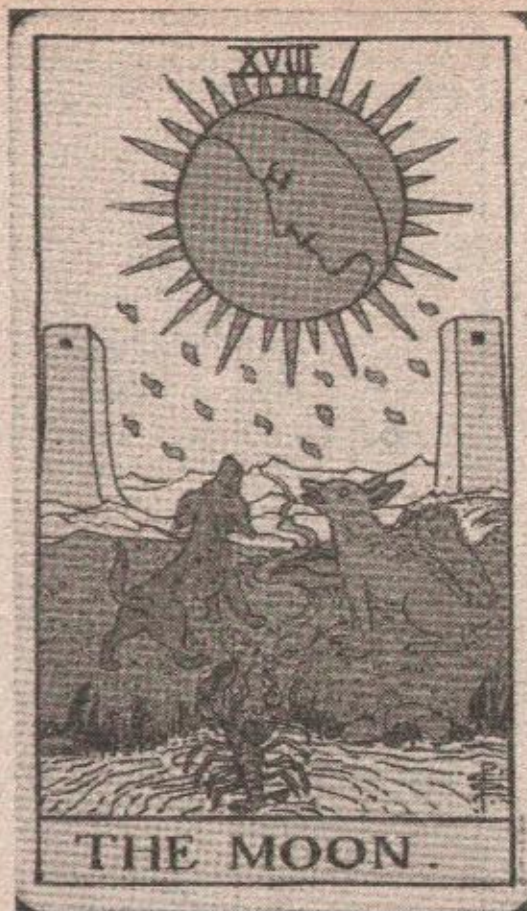
Kada je Agata umrla, moja je kćerka našla jedno njeno pismo upućeno meni još prije više godina - priča glumica Džozan Hiksion. - U tom pismu ona je napisala da bi

veoma željela da baš ja tumačim lik Mis Marpl ako jednom bude snimljen film ili TV-emisija po njenim romanima. Srećom sam to rekla nekom iz televizije u jednom razgovoru i tako je rođena ideja koja je ostvarena - nadam se uspješno...

TV-serija od tri epizode o doživljajima Mis Marpl zaista je uspješna. Prikazana je u Velikoj Britaniji u božićnim danima i doživjela pohvale i publike i kritike.

ZODIJAK

RIBA: 19. FEBRUAR — 20. MART

Mjesec

Tarot zapis za osobe rođene u zodijskom znaku Riba glasi: Mjesec a po nekim astrolozima i suton, suton vjerovatno stoga što je Riba posljednja u zodijskom nizu od dvanaest znakova i kuća i što u Tarot-nizu ona predstavlja uranjanje u prvobitno nesvjesno u neizdefiniciranu svijest. Riba, odnosno osobe rođene u ovom znaku, pripadaju trojstvu vode zajedno sa Skorpionom i Rakom. I, dok Skorpiona simbolizuje duboke tamne vode, Rak vode prvobitnog okeana iz kojih se stvarao svijet dotle Riba simbolizuje plitke zamučene i nepredvidljive.

Osobe rođene u ovom znaku su upravo takve, nepredvidljive, sklone sanjanju i sanjarenju, često nesposobne da se uhvate u - koštac sa ovozemaljskim problemima, štaviše sklone upravo činjenju i stvaranju problema. I, sam grafički znak ribe naglašava njihovo dvojstvo: dvije ribe koje plivaju jedna protiv druge u krugu. I, dok jedna strana ličnosti teži duhovnom uzdizanju prelazeći sve granice i uranjajući u potpunosti u duh i suštinu stvari, dotle njen dvojni radi suprotno spuštajući se ka nizini u blato, bukvalno u nejasnost i ludilo. Ove dvije sile koje u Ribi djeluju oprečno i podjednako silom predstavljaju veliko iskušenje i veliki napor za odrastanje ovih ličnosti. Osobe rođene u ovom znaku u životu nailaze na niz opasnosti i ako dozvole sebi da budu opčinjene čarom mjeseca biće brzo iscijedene kao da nikad nisu ni živjele ali, ako se prisile da idu naprijed, ne skrećući sa uzanog puta, koji im je određen i ne dopuštajući da ih zavaruju opsjene svuda oko njih izaci će iz sebe, iz duboke mračne pećine, u svjetlost. Ukoliko sebi sve to dozvole neće umijeti kontrolisati sopstvenu

mrežu, fantazija će biti njihov dom, destrukcija jedini zakon.

Ribe (i muškarci i žene) osobe su nad kojima vlada Jupiter uz asistenciju Neptuna, zodijski su znak intuicije, sklone umjetnosti, suptilne, nježne, željne ljubavi zaštite i utočišta. U mladosti izuzetno privrženi roditeljima tako da se u periodu odrastanja, prilikom odvajanja od roditeljskog doma u njima javlja niz dilema. Kako dalje, pitaju se kad ostanu, po njima, usamljeni.

Taj period značajan svima kod Riba je izuzetno kompleksan i presudan za dalji život. Naći ravnotežu između dvojstva u sebi i uporište u okolini glavni im je problem koji, čini se ne mogu riješiti sami. Pri tome i njihova neodlučnost dolazi do izražaja tako da znaju godinama da tapkaju na istom mjestu neusudujući se da načine bilo kakav korak.

Promjenjive su čudni tako da u istom danu od njih možemo očekivati toliko promjena osjećanja da samo oni koji ih izuzetno vole i uvažavaju mogu sve to istipjeti: od raskalašenog smijeha do somornih i teških raspoloženja pa sve do izuzetnog bijeska energije pa do apsolutnog gluvog mrtvila. Ribe su, doista, kompleksan znak i sa njima treba veoma pažljivo i oprezno, nježni i osjetljivi, često nesposobni i neajki da brane sopstveno mišljenje i tako bivaju oružje u rukama drugih. Ako uspiju da u sklad i saglasje privedu svoje dvojstvo, onda od njih možemo očekivati samo najbolje, ličnosti sposobne za bilo koji poduhvat razumne i osjećajne ljude spremne da pomognu. Ipak, veli astrologija, ne prepuštajmo im vodstvo, to im nije u prirodi jer skloniji su maštanju i razmišljanju nego organizaciji i akciji.

M. PRAREVAC

BICIKLOM KROZ ISTORIJU

Pisac: Ivica LUKENDA

VOJNI BICIKLI

● „Otac“ „ponija“ je major Žerar, koji se prvi sjetio napraviti bicikl za skapanje ● Bicikli bi mogli poslužiti i za protivvazdušnu odbranu!

Kao i svi tehnički pronalasci kroz istoriju, i bicikl je na svoj način ušao u ratnu tehniku. Prvi bicikli, upotrebljavali su se u Belforu u njemačko - francuskom ratu (1870-1871), za kurirsku službu. Iako s nepovjerenjem od konjanika, bicikl je i u vojnoj mašineriji našao svoje mjesto. Prva biciklistička jedinica formirana je još 1885. u Engleskoj, a do 1894. manje-više sve armije su u svojim radovima imale biciklističke jedinice. To su bili ojačani bicikli sa

ratu bicikli mogli ponovo povratiti slavu u vojnoj upotrebi, ali i da bi mogli poslužiti za zatvaranje pojedinih pravaca i u protivvazdušnoj borbi (!)

Biciklon. protiv aviona

Do takvih zaključaka vojni stručnjaci su došli proučavajući ratove poslije II svjetskog rata. Interesantno je da je vijetnamski general Đap u indokineskom ratu

U KANADI

NAROD HOĆE STARE MJERE

Galon, funta i inč ponovo su zvanične jedinice mjere u Kanadi, javlja štampa ove zemlje, pozdravljajući najnoviju odluku vlade premijera Brajana Malronija.

Prije tačno jedne decenije Kanada je odlučila da ukine stare britanske jedinice mjere i uvede novi, opšteprihvaćeni metrički sistem. Punihi deset godina vlasti su vodile borbu sa građanima, koji nikako nisu prihvatili nove jedinice. Nisu pomogle ni kazne, ni molbe, ni prijetnje. Ljudi jednostavno nisu htjeli da se prilagode novom sistemu i vlada je najzad morala da popusti.

Tako se Kanada, bar kad su u pitanju jedinice mjere, vratila deceniju unazad, ali važno je da je narod zadovoljan.

KOZMETIČKI KUTAK
Priprema:
Durdica GOLIC

Lijepa noge ponos su svake žene. Nažalost, savršeno lijepe noge rijetko se vide. Da bi se mogle nazvati lijepim, moraju da budu prave, duge i vitke, malih stopala, tankih članaka, čvrste i forme slično šampanjskoj flaši. Koljeno mora da bude meko i oblo, a ne čoškasto i sa strane ispušćeno, tako da se pri hodu češe jedno o drugo.

Nasljedne osobine nisu jedine koje diktiraju izgled nogu nego i drugi faktori utiču, kao npr. prerano učenje djeteta da hoda, slaba ishrana, odnosno rahitis, koji je posljedica navedenih faktora.

Umor se uvijek odražava na nogama, te one, ne samo da bole, već često i oteku. U tom slučaju korisno je staviti noge u lavor, ljeti umjereno hladene a zimi slabo mlake vode, uz dodatak šake kuhinjske soli i držati ih tako oko 20 minuta, zatim obrisati i dići u vodoravan položaj. Nakon toga ih možete posuti talkom ili namazati kamfor špiritusom ili toalet sirćetom i izmasirati. Ako su vam pete na nogama ogрубjele sa debelom i žuljevitom kožom, ispucale i rapave, perite ih svake večeri oko 10 minuta u toploj vodi, zatim pošto ste ih obrisali, ut-

rljajte u njih malo lanolin kreme. Jednom nedjeljno sastružite zadržavajući kožu pomoću bimštajna. Noćte na nogama treba obrezati i isturpiti 1-2 puta mjesečno i to uvijek ravno, jer ovalno sječeni nokti lako urastu u meso, što pričinjava poslije nesnosne bolove. Žuljeve nemojte nikad sami da čistite, nego se obratite pedikerima.

Ako niste navikli na visoku petu, nemojte je nositi jer ćete imati bolove u nogama i zbog toga vrlo ružan hod. Isto tako, nemojte nositi, iz istog razloga, tijesnu ili kratku cipele, jer ništa gore ne umara i ne deformiše nogu od „šik“ cipele.

Ako imate malje na nogama, možete ih se osloboditi depilatorima. Najbolji su smolasti depilatori koji dlaku izvuku iz korijena, te ove ne ojačaju kao kod depilatora na bazi sulfida.

Ako vam se noge znoje, perite ih redovno ujutro i uveče u blagom rastvoru hipermangana ili formalina (1 kašičica na 2 litra vode). Obrisane noge napudrajte zatim talkom, sa dodatkom borne kiseline ili salicilne kiseline, tanina ili stipse.

Ako imate pretjerano debele noge, upravo čitave naslage sala na butinama, jedini lijek je operacija.

Kod dus-labana potrebno je još u djetinjstvu početi nositi specijalne uloške za cipele. Jer nataj način može doći do potpunog izlječenja ove nenormalnosti koja stvara nesnosni zamor i bolove nogu.

Najzad proširene vene unakaze i najljepšu nogu. Zato čim ih primijetite, obratite se za pomoć ljekaru da bi se spasili neugodnog zamora, bolova, pa i čitavih otvorenih rana koje se često godinama ne daju zaliječiti.

Vojni bicikli sa ručnim bacačem

prilježnikom i nosačima koji su pored vozača - vojnika, mogli dovoljno brzo prevesti i njegovo naoružanje i opremu.

Kako se rodio „poni“

Formirajući biciklističke jedinice, nastojao se civilni bicikl ojačati, kako bi mogao ponijeti i do 120 kg tereta, ali i da se može prikladno uskladištiti u slučaju borbe. Major Žerar je 1891. godine konstruisao bicikl od 15 kg težine, čiji se okvir mogao preklapati, da se lakše nosi. Takav, ali znatno savremeniji bicikl vidimo i danas na ulicama. To je svima znani „poni“. Od 1967. do 1970. „poniji“ su predstavljali više od polovine ukupne proizvodnje bicikla u svijetu.

Vojni bicikli bili su naročito popularni u I svjetskom ratu i poslije njega. Za vrijeme II svjetskog rata manje su korišćeni bicikli, da bise poslije II svjetskog rata biciklističke jedinice ugasile u gotovo svim armijama. Ipak su 1952. u redove švicarske armije uvedene biciklističke jedinice. Danas pored švicarske armije, bicikle upotrebljavaju u jedinicama švedske i finske armije.

Neki vojni teoretičari smatraju da bi u eventualnom nuklearnom

Preteča „ponija“ 1897.

zauzeo francusku utvrdu Dien Bien Fu sa 20.000 boraca na biciklima „pežo“. Američki avioni su 1967. bili potpuno nemoćni protiv pokretljivih sjevernovijetnamskih jedinica.

Iz tih razloga, svakako treba imati u vidu i značaj bicikla i biciklista u našoj koncepciji ONO i DSZ. U posljednje vrijeme izuzetne sportske rezultate u biciklizmu postižu i vojnici Vojne pošte Kranj.

Razvoju masovnog biciklizma u sistemu ONO i DSZ ne treba davati značaj samo u direktnim ratnim operacijama, nego i zbog poznatog uticaja vožnje bicikla na opšte zdravstveno stanje organizma i kondiciju.

SUTRA: PRVI BICIKLI
U JUGOSLAVIJI

ZANIMLJIVOSTI

I NEPUŠAČI UGROŽENI OD NIKOTINA

Konstatacija japanskih raiučnika da nepušači u braku sa jakim pušačima više obolijevaju od raka pluća, sada je potvrđena i na univerzitetu Hajdelberg (SRNjemačka). Prilikom pregleda na Institutu za preventivnu onkologiju, među 792 pacijenta oba pola oboljela od raka, 97,3 odsto muškaraca su bili pušači, dok je od prisutnih ženskih osoba 34 odsto pušilo. Ipak je utvrđeno da je 61,5 odsto žena oboljelih od raka pluća živjelo sa partnerima koji su mnogo pušili. Prema proračunima, rizik da se usljed pasivnog pušenja oboli od raka pluća u žena je povećan za 350 odsto, a u djece za 160 odsto.

D. T.

NOVI LIJEK ZA BRONHITIS

Nedavno je u Italiji stvoren novi lijek za liječenje bronhopulčnih oboljenja. Nazvan je „Sobrero“, izvanredan je bronhoprotektor i u stanju je da pobijedi svaki tip bronhitisa, čak i onaj zvani „hronični“ (dugotrajni). Kao dokaz izvanrednih kvaliteta „sobrero“, koji naučnici još zovu „čistačem disajnih puteva“, služi i činjenica da su ga usvojili i u Sjedinjenim Američkim Državama, zemlji koja se smatra avangardom medicinske nauke.

D. T.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

ČELINAC

SAOBRAĆAJ JE NEUREDAN

MIRA KRLJIĆ, nastavnik razredne nastave:
— Saobraćaj je neredovan. Kako stanujem u Banjaluci a radim u Čelincu prisiljena sam da svakodnevno putujem. S obzirom na to da se radi o kratkoj relaciji od 11 kilometara, prava je sramota da autobusi ne saobraćaju redovno. Putnici opravdano reaguju, pa bi „Autoprevoz“ morao da se pobrine o redovitosti svojih linija.

ZAMJERKE „AUTOPREVOZU“

MIŠVAN PEKEZ, metalobrusač:
— Nisam zadovoljan linijom Banjaluka—Čelinac, a ni prevoz u pravcu okolnih sela nije nimalo bolji, posebno prema Brežićanima. Autobusi idu kad hoće, što stvara ljudima probleme, naročito onima koji idu na posao. A kad nema autobusa, čovjek mora platiti taksi, a ovi uzimaju koliko hoće. „Autoprevoz“ bi o tome trebao povesti više računa.

KOMUNALCI SU ZATAJILI

SAKIB HASIĆ, VK mašinbravar:
— Komunalci su potpuno zatajili. Trošari se ne čiste, ulice takođe, pa čovjek svakog časa mora paziti da se ne oklizne. Inače, snabdijevanje je dosta dobro, ali nam slabo funkcionišu telefonske veze. Izlaz se gotovo ne može dobiti, vjerovatno zbog preopterećenosti telefonske centrale u Čelincu što predstavlja problem u komunikacijama ne samo građanima već i radnim kolektivima.

LOŠE GRIJANJE

DELVETA TATAR, muški frizer:
— Grijanje u Čelincu je godinama loše. Ove godine, totalno je slabo, zbog čega je škola prekinula nastavu. Naša toplana i kad grije, grije toliko da radijatori ne smrznu. Zbog svega toga s njima vodim sudski spor već četiri godine.

Z. L. Siniro R. O.

INFORMATOR

BANJALUKA

REPERTOAR KINA

KOZARA—KRUL (američki naučno-fantastični film) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS—OPERACIJA BANZAI (francuska komedija) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS—velika sala— u 10, 16, 18 i 20 sati je britanski istorijski film **LEGENDA O ZELENOJ VIT-EZU**, u 22 sata je američka komedija **PROFESORKA FRANCUSKOJ**.

NARODNO POZORIŠTE

U subotu i nedjelju nema predstava.

U subotu nema predstave, a u nedjelju u 11 je **DO POSLJEDNJEG SAHA**.

DOM KULTE

Izložba arhitekture 70. godina u Hrvatskoj

Izložba plakata Borisa Bučana (veliki izložbeni salon)

UMJETNIČKA GALERIJA

Stalna postavka

SPOMEN ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ—stalna postavka nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 17.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna postavka Muzeja sadrži dva nova interijera (bosanske sobe).

BIBLIOTEKA

Odjeljenje u **Domu Radničke solidarnosti** radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **MEJDANU** radi svaki dan, osim nedjelje od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **BUDŽAKU** radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima apoteka „I. maj“ u Ulici Vladimira Nazora 21 tel. 21-914

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
VATROGASCI 93
HITNA POMOĆ 94
BOLNICA 33-725 (STARA LOKALCIJA) i 38-111 (PAPRIKOVAC)
AUTOBUSKA STANICA 45-355
ŽELJEZNIČKA STANICA 31-229
TAKSI—STANICA 22-222
INSPEKCIJA 32-100
VOĐOVOD I KANALIZACIJA 21-247

ELEKTROBANJALUKA 42-555
SERVIS ZA HITNE POPRAVKE STANOVA 45-404
ATLAS 31-995

INEX—TURIST 21-261
PUTNIK 43-900
TURIST—BIRO 35-082
SLAVNI KOPER 31-113
MLADOST BIH 39-835

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU—CENTAR ZA OBAVJEŠTAVANJE 985
RED VOŽNJE

POLASCI VOZOVA ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)

ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni) 15,14 i 16,33

ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 0,30).

DOLASCI VOZOVA IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi), 20,06 (poslovni).

IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni), 21,40 (ubrzani).

IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01, 16,28 20,06 21,43.

VANREDNI VOZovi
Svake nedjelje **BANJALUKA—MARIBOR u 13,25 i DOBOJ—BANJALUKA—LJUBLJANA u 14,01.**

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE
ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45, 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.

ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.

ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25.

ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00 u prolazu 00,45 10,00 12,35 15,15.

ZA KRANJSKU GORU 13,15.

ZA TUZLU: 05,53 i 15,45

ZA MOSTAR: 06,00 13,00 u prolazu u 11,26 22,00

ZA ROVINJ: 07,45 i 19,25

ZA RLJEKU: 06,00 07,45 22,00

ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu)

ZA UMAG: 06,00

ZA SPIŠIT: 06,40 21,15 prolazni u 8,30

ZA ŠIBENIK: 07,30 i 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture danas i sutra domaci film **MEDENI MJESEC** u 17 i 19 sati subota u 10 ABA (film za djecu).

— **NARODNA BIBLIOTEKA I GRADSKA ČITAONICA** u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Oraševu (u Domu kulture) od 18 do 20 sati. U odjeljenju biblioteke u Dubravama (u Domu kulture) knjige se izdaju ponedjeljkom, srijedom i petkom od 17 do 20 sati.

— **Stalna izložba „Putev pobjede“** otvorena je od 10 do 13 sati u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić“ u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca“.

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon: 813—130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, a otvara se i u 13,16,19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci: 813—433

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci 813—500

Turist—biro 813—060
Taksi—stanica 811—716

„Elektro—Bosanska Gradiška“ 813—344

ČELINAC

U kino-sali danas nema predstave. Sutra film u 19.30 **NEUSTRASHIVI ZMAJ**.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850—038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svak dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130. Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130.

KOTOR-VAROŠ

U kino-sali 25. maj danas nema predstave, sutra film **MAJKO SLEPACIHOJ PRISLU**.

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880—001. Dežurna vatrogasna služba 880—104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša“ radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830—250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830—030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830—066.

SKENDER-VAKUF

Nema kino—predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890—611. Opštinski centar za obavještanje radi od 00 do 24 sata, telefon 890—620.

SRBAC

U Domu kulture danas nema predstave. Sutra američki film **NESLAG**, pokretno kino gostuje u Bos. Kobašu filmom **URLIKANJE**. Apoteka 840—003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840—150. Biletanica 840—018.

PRNJAVOR

U kino-sali film **KRAJ BOJSTVA**.

Stanica za hitnu pomoć 860—170
SUF 860—001. Autobuska stanica 860—462.

RADIO-PROGRAM

BANJALUKA

SUBOTA, 16. FEBRUAR
7,00 — Najava programa
7,05 — MUZIKA—NOVOSTI—MUZIKA (VIJESTI u 17,30. Oglasi i obavještenja u 7,45)
8,00 — Mi predlažemo — vi birate
9,00 — GOST PROGRAMA
10,00 — Hit programa
10,10 — Rezervisano vrijeme
10,20 — Magazin sedam
11,00 — SPORISKI ŽURNAL
11,20 — Uključite svoje magnetofone
12,00 — Odljava programa
Od 12,00 do 07,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

NEDJELJA, 17. FEBRUAR
7,05 — MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7,30 — Oglasi obavještenja u 7,45)
8,00 — NA ZELENOJ TALASU
8,30 — Preželjeli ste — izvodimo
10,00 — HRONIKA SKENDER VAKUFA
10,20 — Magazin sedam
11,00 — Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 — EMISIJA NA UKRAJINSKOM JEZIKU
12,00 — Odljava programa

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA, 16. FEBRUAR
8,00 — Početak i najava programa
8,05 — Muzika — informacije — muzika
8,50 — Oglasi i obavještenja
9,00 — Odabrali smo za diskofite
9,30 — VIJESTI i sportska hronika
9,40 — Narodna muzika
10,00 — Iz melodije u melodiju
11,00 — „KABARE 202“ zabavno-muzička emisija
12,00 — Odljava i završetak programa
Radio-Bosanske Gradiške
12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BIH (Susret na talasu)

NEDJELJA, 17. FEBRUAR
7,55 — Početak i najava programa
8,00 — „ZELENA POLJA“ (emisija za poljoprivrednike i selo)
8,30 — Želite, čestitate, pozdravljajte, I dio
9,00 — Oglasi i obavještenja
9,10 — Želite, čestitate, pozdravljajte, II dio
10,00 — „HUMORISTIČKI RADIO—TALAS“
10,10 — ŽELITE, ČESTITATE, POZDRAVLJAJTE DO KRAJA PROGRAMA (U 12,00 VIJESTI)

PRNJAVOR

PROGRAM EMITUJE NA SREDNJIJ TALASIMA (341 KILOHERC I UKT 98,3 MEGAHERC

SUBOTA, 16. FEBRUAR
9,00 — Najava subotnjeg revijalnog programa Radio-Prnjavora
9,03 — Muzika — informacije — muzika (zabavna)
10,00 — GOST PROGRAMA (Dubravko Habjanac, predsjednik Izvršnog odbora RKUD—„Novak Pivašević“)
11,00 — RADIO REPORTAŽA (Emina Čehić: VRIJEME, LJUDI, SUDBINE)
11,30 — Emisija za naše radnike na privremenom radu u inostranstvu
12,00 — 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BIH
14,00 — 16,00 — „POMAK“ Prnjavorске omladinske aktuelnosti
16,00 — Odljava programa

NEDJELJA, 17. FEBRUAR
8,00 — Najava nedjeljnog političko-informativnog i zabavnog programa Radio-Prnjavora
8,03 — VAŠE ŽELJE ČESTITKE I POZDRAVI (emisija narodne i zabavne muzike)
9,00 — do 16,00 — Vijesti — informacije — osvrti — komentari i muzika iz programa emisija „Vaše želje, čestitke i pozdravi.“
16,00 — Odljava programa.

SRBAC

SUBOTA, 16. FEBRUARA
8,00 — Informativno-zabavni program Radio-Srpca
12,00 — Zajednički program RSBiH
14,00 — Završetak emitovanja

NEDJELJA, 17. FEBRUARA
8,00 — Početak emitovanja
8,05 — Muzika za dobar dan
8,30 — Želje, čestitke i pozdravi
9,00 — Radio u selu — AIPK na talasima
9,30 — Želje, čestitke i pozdravi
10,00 — Sedam dana
10,15 — Želje, čestitke, pozdravi (EPP, oglasi, reportaža...)
12,00 — Odljava i završetak emitovanja

JAJCE

SUBOTA, 16. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,10 — Vijesti
9,15 — Emisija iz udruženog rada
10,00 — Revije želja, čestitke, pozdrava...
11,00 — Odljava programa

NEDJELJA, 17. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,15 — EPP
9,30 — Reportaže, zapisi...
10,00 — Nedjeljni žurnal
10,30 — Putekar — omladinska emisija
11,00 — Revija želja, čestitke i pozdrava...
12,00 do 13,00 — Odljava programa

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA, 16. FEBRUAR
11,00 — Najava i pregled programa
11,05 — Za svakog ponešto
11,30 — Želje slušalaca
12,00 — Zajednički program RS BIH
14,00 — Emisija za selo
14,30 — VIJESTI
14,33 — Program za mlade
15,30 — PROTEKLE SEDMICE U NAŠOJ KOMUNI
15,45 — Obavještenja, muzika, oglasi
15,58 — Odljava programa

NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

BOSANSKI NOVI

SUBOTA, 16. FEBRUAR
9,00 — I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodije dana)
9,10 — Želje slušalaca
10,00 — Emisija za selo (u sklopu programa emitujemo Kombinat na talasima krajiških RST)
10,30 — Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 — Hronika 6 radio-dana (IPP-pregled aktuelnosti na kraju nedjelje)
11,5 — EP-prospekt
11,30 — Rezervisano za... (dokumentarni program)
12,00 — Susret na talasu (zajednički program RSA II i ORS BiH)
14,00 — Odljava programa i najava ponovnog susreta
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

KLJUČ

NEDJELJA, 17. FEBRUARA
10,00 — Najava programa i vijesti
10,30 — Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 — Poruke, želje i pozdravi slušalaca
12,00 — Nasmijana nedjelja
12,30 — Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 — Nedjeljom za mlade (odjava programa)
14,00 — Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva

PRIJEDOR

SUBOTA, 16. FEBRUARA
9,00 — Najava programa
9,02 — Novitelti disko-produkcije
9,30 — Jopoton-ekspres
10,00 — Subotom zajedno
11,00 — Čestitke, želje, pozdravi...
13,00 — Odljava programa
NEDJELJOM RADIO-PRIJEDOR NE EMITUJE PROGRAM.

DEŽURNA STRANA

RUDI KOLAK, ČLAN CK SKJ U RADNOJ POSJETI BANJALUCI

RAZGOVORI O VODEĆOJ ULOZI SK

Za vrijeme radne posjete Banjaluci Rudi Kolak razgovarao je sa komunistima Tvornice duvana o njihovim poslovnim uspjesima i teškoćama s kojima se suočavaju

BANJALUKA, 15. februara - Za vrijeme sedmodnevne radne posjete opštinskoj organizaciji Saveza komunista u Banjaluci, Rudi Kolak, član Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije, učestvovao je u radu opštinskih organa SK više partijskih sredina. Tom prilikom on je sa komunistima razgovarao o vodećoj idejno-političkoj ulozi Saveza komunista i o angažovanju svakog člana, ne samo u osnovnim partijskim organizacijama nego i u svim drugim društvenim organizacijama i samoupravnim organima. Jedino tako komunisti mogu da mobilizuju sve

radne ljude i građane u ostvarivanju programa ekonomske stabilizacije, na šta ih posebno obavezuju zaključci 13. sjednice CK SKJ.

Rudi Kolak je razgovarao sa komunistima u „Sinletiku“, Radnoj organizaciji „Elektronski prijemnici i uređaji“ u sastavu „Rudija Čajaveca“, „Vrbasu“, Tvornici duvana, Muzeju Bosanske krajine i Mjesnoj zajednici Dragočaj. Najviše je govora bilo o uspjesima i teškoćama s kojima se komunisti i svi radni ljudi susreću u ostvarivanju proizvodnih planova.

Z. J.

POSLIJE 160 DANA I 48 ODIGRANIH PARTIJA IZMEĐU KARPOVA I KASPAROVA

KAMPOMANES PREKINIO MEČ

● Postignuti rezultat neće biti registrovan, što praktično znači da Karpov i Kasparov proteklih pet i po mjeseci „nisu ni igrali“
● Njihov novi meč za titulu počće prvog septembra ove godine i igraće se 24 partije

MOSKVA, 15. februara (AP, UPI, ROJTER) — Meč za titulu prvaka svijeta u šahu, između Antonija Karpova i Gerija Kasparova prekinut je poslije 160 dana i 48 odigranih partija. Postignuti rezultat neće biti registrovan što praktično znači da Karpov i Kasparov proteklih pet i po mjeseci zvanično „nisu ni igrali“. Njihov novi meč za titulu počće prvog septembra ove godine i igraće se 24 partije.

Današnji „šou“ počeo je burnom konferencijom za štampu na kojoj je predsjednik FIDE Florenzio Kampomanes prvo obavijestio novinare da je meč prekinut. Kampomanes je ovakvu odluku obrazložio činjenicom da je maratonski duel „iscrpio fizičke ako ne i psihičke mogućnosti ne samo igrača, već i svih ostalih koji na bilo koji način učestvuju u meču“. Usljedilo je i obrazloženje da se Karpov, koji u tom trenutku nije bio prisutan, nalazi na ljekarskoj njezi. Iz Kasparovljevog štaba, koji je sjedio u dnu sale, čulo se glasno negodovanje kada je Kampomanes rekao da su oba igrača potpuno iscrpljena. Predsjednik FIDE je rekao i to da je ovakvu odluku donio u interesu šaha, „a ne zbog mog prijateljstva sa Karpovom“. „Inače, dodao je Kampomanes, ja sam razgovarao sa Karpovom jutros i on mi je rekao da ipak može da igra“. U tom trenutku u salu je ušao svjetski prvak. Prišao je mikrofonu i rekao da želi da izjavu. **Ja sam šahista i želim da igram.** Glasine o tome da sam na samrti su pretjerane. Mislim da ćemo mi u ponedjeljak nastaviti meč. Tada je Kampomanes pitao Kasparova želi li nešto da kaže. Kasparov je izašao na binu i očigledno veoma uzrujan, počeo da viče na engleskom: „Sami ste rekli da svjetski prvak ne prihvata odluku o prekidu meča, iako mi je ranije rečeno da bi meč trebalo prekinuti zbog njegovog lošeg zdravstvenog stanja. Zbog čega onda pravite čitavu ovu predstavu kada vam je dobro poznato šta ja o tome mislim? **Vi ste mi oduzeli šanse sada kada sam prvi put za pet i po mjeseci došao u situaciju da mogu pobijediti!**“

Konferencija je poslije ovoga prekinuta i Kampomanes se sa igračima povukao na vijećanje. Poslije otprilike jednog sata svi su se vratili i predsjednik FIDE je rekao da se meč i zvanično prekida.

KRANJSKA GORA

POBJEDA BIRGLERA - USPJEH PETROVIČA

KRANJSKA GORA, 15. februara (Tanjug) - Švajcarski reprezentativac Tomas Birgler pobjednik je vesleslaloma za Svjetski kup koji je danas održan u Kranjskoj Gori. Drugo mjesto osvojio je njegov zemljak Pirimin Curbrigen a treće je osvojio Mark Zirardeli (Luksemburg). **Najbolji Jugosloven je Rok Petrovič na petom mjestu.**

PBS — OSNOVNA BANKA „BANJALUKA“ KURSNA LISTA

(formirana 15. februara 1985. godine)

Zemlja	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	987,35	1003,43	1006,44
Belgija	100 franaka	340,02	349,63	350,68
Danska	100 kruna	1919,74	1974,02	1979,95
Francuska	100 franaka	2245,68	2309,16	2316,09
Holandija	100 florina	6055,74	6226,98	6245,69
Italija	100 lira	11,18	11,46	11,49
Norveška	100 kruna	2386,31	2453,79	2461,16
SR Njemačka	100 maraka	6871,30	7074,48	7068,65
Švajcarska	100 franaka	8046,62	8310,71	8335,68
Švedska	100 kruna	2416,68	2487,07	2494,55
V. Britanija	1 funt	245,99	252,94	263,70
Japan	1 jan	84,03	87,99	88,25
Kanada	1 dolar	163,82	171,54	172,05
SAD	1 dolar	223,55	229,87	230,56
Australija	1 dolar	163,63	171,34	171,85

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14,00 sati 15. februara 1985. godine, akupovni za efektivu primjenjuju se počev 15. februara 1985. godine.

BEOGRAD

NOVI KOVANI NOVAC?

BEOGRAD, 15. februara (Tanjug) - Prema saopštenju Saveznog sekretarijata za informacije, Savezno izvršno vijeće je na sinoćnoj sjednici, između ostalog donijelo odluku kojom se produžava rok za podnošenje zahtjeva od strane jugoslovenskih građana na privremenom radu u inostranstvu za ostvarivanje prava na deviznu kamatu do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu. Taj rok je do sada bio 31. decembar tekuće godine.

Na sinoćnoj sjednici Savezno izvršno vijeće je zaključilo da predloži Skupštini SFRJ da donese odluku o izdavanju kovanog novca u sponima od 20, 50 i 100 dinara.

DANAS NA PADINAMA STARČEVICE

FINALE MOI U SMUČANJU

BANJALUKA 15. februara - U okviru Malih olimpijskih igara u subotu će se na Starčevici održati finalni dio opštinskog takmičenja u smučanju osnovnih i srednjih škola iz Banjaluke.

Takmičiće se samo u veleslalomu i to u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. Ekipu će, prema propozicijama, sačinjavati po tri učenika, a dvojica sa najboljim vremenima će biti bodovana. Pobjednici u pojedinačnoj konkurenciji stiču pravo sudjelovanja na republičkom finalu MOI, koja će se 22. februara održati na Vlasnici.

PRNJAVOR

SKUPLJE GRIJANJE

● Istovremeno su poskupjele usluge vodovoda i kanalizacije i putničkog prevoza

PRNJAVOR, 15. februara - Odlukom izvršnog odbora Skupštine opštine Prnjavor u ovom gradu od danas važe nove cijene za grijanje, komunalne usluge za vodovod i kanalizaciju i putnički prevoz. Cijena odvoza smeća od 15. februara veća je za 40, a usluge vodovoda za 30 odsto. Usvojen je i zahtjev „Prigradskog saobraćaja“ i auto-

buska karte su od jutros skuplje za 24 odsto.

Ovim poskupljenjima pridodato je i povećanje cijena grijanja za one korisnike koje griju kotlarnice na mazut radnih organizacija „Cer“ i „Metalka“. Umjesto dosadašnjih 81 dinar od danas će grijanje po kvadratnom metru stajati 97 dinara.

M. MARINKOVIĆ

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEO-ROLOŠKOG ZAVODA BiH

RAZVEDRANJE

ZA BOSANSKU KRAJINU) Očekuje se prestanak padavina, razvedranje i pad temperature. Jutarnja temperatura kretać se oko - 12 stepeni, a najviša dnevna od - 6 do nula.

ZA BANJALUKU: Razvedranje i ponovni pad temperature.

ZANAREDNA DVA - TRIDANA: Prva dva dana vedro i hladno, a zadnji dan perioda ponovo se očekuje naoblacjenje sa padavinama uz porast temperature.

BODOSTAJ: Una-Bihać 34. cm, bistra, temperatura voe 5 stepeni. Una-Bosanski NO- vi 82 cm, bistra, temperatura vode 5 stepeni. Sana-Sanki Most 157 cm, bistra, temperatura vode 2 stepena. Vrbas-Banjalučka 73 cm, lustra, temperatura vode 5 stepeni. Vodostaj na svim rijekama u stagnaciji.

DAVID ŠTRBAC - MLADENIČIĆ

SUBOTA, 16. FEBRUARA

PRVI PROGRAM

8.00 - ZIMSKI OBRAZOVNI PROGRAM
11.45 - KRANJSKA GORA: Svjetski kup u alpskom skijanju: slalom (M), snimak prve trke
12.20 - KRANJSKA GORA: Svjetski kup u alpskom skijanju: slalom (M), prenos druge trke
13.15 - Reprizni blok - olimpijski plamen - reportaža
13.45 - Putevi saznanja - repriza
14.55 - Pregled programa
15.00 - Sedam TV dana
15.30 - Muzička stabla - narodna muzika
16.00 - TV Dnevnik I
16.15 - Srdačno važi - dokumentarni program
17.00 - PJ u košarci: CIBONA — ZIDAR — I poluvrijeme
17.40 - EPP
17.50 - KO ŠARKA: II poluvrijeme
18.30 - Kragujevac: 16. susret samoupravljača - CRVENI BARJAK
19.15 - Crtni film
19.30 - TV Dnevnik II
20.00 - OD SEDAMNAVIŠE — američki igrani film
21.40 - EPP
21.45 - Vijesti
21.50 - Sedam svjetskih dana
22.00 - Subotom uveče - „SANREMO 85“

DRUGI PROGRAM

12.00 - Jugoslavija: dobar dan - informativno-zabavna emisija
12.30 - Nezasboravni čovjek - igrani film NR Koreje
14.10 - BAJKA IZ KOFERA - snimak predstave Amaterskog pozorišta „Skender Kulenović“ iz Travnik
15.10 - FILMOVNICA
15.45 - POSLJEDNJA TRKA - domaći film
17.10 - Priče iz radionice - domaća serija
18.00 - Na dnu mora
18.30 - Hokej na ledu: JASENICE - CRVENA ZVEZDA, prenos II utakmice superfinala
20.15 - Muzička pozornica - zabavna muzika
20.45 - Dokumentarni program
21.25 - Studio 2
21.30 - Sportska subota
21.50 - EPP
21.55 - MOLIJER - serijski film
22.55 - Poetski teatar

NEDJELJA, 17. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM

10.20 - Vijesti
- NEDJELJNO PRIJEPODNE ZA DJECU:
10.30 - Tebi kažem: Smederevo
11.30 - Priče iz Nespricave
11.58 - EPP
12.00 - Emisija za poljoprivrednike
13.00 - Znanje - imanje
14.05 - Mali koncert zabavne muzike
14.20 - RIBARI - serijski film
15.10 - Nedjeljom
17.25 - ŽUTO NEBO - američki igrani film
18.55 - ŠTRUMFOVI - crtni film
19.30 - TV Dnevnik II
20.00 - Aleksandar Marodić: PRAVO LICE ANITE NOVAK - dramska serija TV Ljubljana
20.55 - EPP
21.00 - Sportski pregled
21.30 - ME DUTIM — OVI BIJE IZ GRADA
22.15 - TV Dnevnik III

DRUGI PROGRAM

9.00 - Vijesti
9.05 - U ISTOM STROJU - mozaična emisija posvećena opštenarodnoj odbrani i rničarvenoi samozaštiti (u okviru emisije - ABECEDA STRAHA - domaći igrani film)
12.00 - Muzički program: 100 godina horskog pjevanja na univerzitetima u Beogradu.
13.25 - Na četiri točka - emisija saobraćajni turizmu
13.45 - VRELA - dokumentarna serija
14.30 - BOKS: Beogradski pobjednik - prenos
16.55 - Finalni turnir evropske odbojkaške unije (CEV), snimak
17.40 - Kup evropskih šampiona u rukometu (2): RADNIČKI - HIPOBANKA (Beč) - I poluvrijeme
18.15 - EPP
18.25 - RUKOMET: II poluvrijeme
19.00 - PJ u fudbalu: DINAMO — PARTIZAN - reportaža
19.30 - TV Dnevnik
19.55 - EPP
20.00 - MOJA ZEMLJA - dokumentarna serija
21.00 - Studio 2
21.15 - EPP
21.20 - TV KINOTEKA: TUMARALO - američki igrani film

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefoni: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-977, 37-979, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OOURNOvinska djelatnost Banjaluka, prolazni račun broj: 10500-833-427 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: tromjesečna 1.600 dinara, polugodišnja 3.200, godišnja 6.400, samo za „Nedjeljni Glas“ 1.140 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: tromjesečna 3.200 dinara, polugodišnja 6.400, godišnja 12.800, samo za „Nedjeljni Glas“ 2.280 dinara godišnje. Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82 „Glas“ je oslobođen plaćanja poreza na promet.